

<C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\John Wyndham-Chocky.pdb>

PDB Name: John Wyndham-Chocky

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 16.8.1973

Modification Date: 16.8.1973

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

John Wyndham

Chocky

/1/

Poprvé jsem si existenci Chocky uvědomil na jaře téhož roku, kdy Matthew oslavil dvanácté narozeniny. Bylo to tuším na konci dubna, nebo možná na začátku května; určité to však bylo na jaře, protože onoho sobotního odpoledne jsem bez valného nadšení v kůlně na zahradě promazával sekačku na trávu, aby byla připravená na jarní práce; když vtom jsem od okna zaslechl Matthewův hlas. Překvapilo mě to; netušil jsem, že je někde nablízku, až když se ozvalo se zřejmým podrážděním v hlase:

"Nevím proč. Prostě to tak je."

Předpokládal jsem, že si na zahradu přivedl některého ze svých kamarádů a že otázka, která předcházela jeho odpovědi, byla pronesena mimo dosah mých uší. Nastražil jsem tedy ucho, jestli nezaslechnu nějakou reakci, ale žádná nepřišla. Po chvíli o poznání mírněji Matthew pokračoval:

"Zkrátka zeměkoule se otočí kolem dokola za jeden den, to znamená za dvacet čtyři hodin, a..."

Přerušil se, jako by mu někdo skočil do řeči, ačkoliv já jsem nikoho neslyšel. Pak opakoval:

"Já nevím proč. A nechápu jaký účel by mělo mít 32 hodin. Den má zkrátka 24 hodin, to ví každý malý dítě, a týden má sedm dní..." Znovu jako by ho někdo přerušil. A znovu se matthewe ohradil:

"Nechápu, proč by sedm mělo být větší nesmysl než osm."

Následovalo další neslyšné přerušování a pak pokračoval: "A proč by měl někdo týden dělit na polovičky a

čtvrtky? K čemu by to bylo dobrý? Týden prostě má sedm dní. A čtyři týdny dávají dohromady jeden měsíc, akorát, že někdy je to 30 dní a někdy zas 31..." ("Né, 32 jich nemá nikdy. Co máš pořád s těma dvaatřiceti?") ("Ale jo, já rozumím, ale my nestojíme o to, aby měl týden osm dní. A krom toho zeměkoule se otočí kolem slunce za 365 dní a nikdo ji v životě nepřinutí, aby se otáčela v nějakých polovičkách a čtvrtinách."

V tu chvíli ta podivná jednosměrná konverzace vemně vzbudila zvědavost a přiměla mě vystrčit nenápadně hlavu z otevřeného okna. Zahrada byla prozářena sluncem a tato strana kůlny byla chráněná a vyhřátá. Matthew seděl na škopku na semena, obráceném vzhůru nohama, a zády se opíral o cihlovou zeď kůlny přímo pod oknem, takže jsem se seshora díval přímo na temeno jeho hlavy pokryté plavými vlasy. Zdálo se, že Matthew upřeně hledí přes trávník na křoviska za ním. Nikde ani vidu po nějakém společníkovi, ani zdání, že by se někde někdo skrýval.

Matthew však pokračoval:

"Těch měsíců má rok dvanáct, takže..." Znovu se odmlčel a hlavu nachýlil maličko ke straně, jako by naslouchal. Také jsem se zaposlouchal, ale nebylo slyšet nic, ani špitnutí.

"To vůbec není blbost," bránils e. "Je to tak proto, že by se žádný měsíce, kterýbybyly stejně dlouhý, do roka nikdy přesně nevešly, i kdyby..."

Ještě jednou se přerušil, ale tentokrát byl zdroj odmlky zatraceně hlučný. Z vedlejší zahrady na Matthewa křiknul sousedův kluk Colin. Matthewovo debatní zaujetí bylo rázem to tam. Opětoval přátelský hurónský pokřik, vyskočil a rozběhl se přes trávník k díře v živém plotu, který obě zahrady odděloval.

Poněkud zmatený jsem se vrátil ke své práci na sekačce, ale hlučná klukovská zábava od sousedů mě ubezpečila, že je všechno v pořádku.

Tu příhodu jsem na čas pustil z hlavy, ale vrátila se znova jednou večer, kdy se obě děti odebraly nahoru do patra, aby se uložily ke spaní. Nějak neurčitě mě celá ta záležitost zneklidňovala. Ne snad tolik skutečnost, že Matthew mluvil sám se sebou (koneckonců, na tom není nic neobvyklého, když si děti samy pro sebe něco mumlají, zarážela mě ale forma rozhovoru: ta důslednost, s jakou Matthew předpokládal, že se té konverzace zúčastňuje někdo druhý, a také ten neobvyklý předmět sporu. Nedalo mi to a po chvíli jsem se zeptal:

"Miláčku, nevšimla sis v poslední době na Matthewovi něčeho zvláštního (tedy ne zrovna zvláštního, prostě něčeho neobvyklého?"

Mary svěsila ruce s pletením a přes jehlice na mne pohlédla.

"Tak ty sis toho taky všimnul? I když sohlasím, že 'zvláštní' není to pravé slovo. Mluvil sá m se sebou, anebo poslouchal, jako by někdo na něho mluvil?"

"Mluvil se sebou (vlastně obojí," odpověděl jsem. "Jak dlouho už se to projevuje?"

Zamyslela se.

"Poprvé jsem si toho všimla tak (no řekněme tak před dvěma nebo třema týdny."

Přikývl jsem. Nijak mě nepřekvapovalo, že jsem dosud Matthewa v podobné situaci nepřistihl. Před týden jsem se viděl s oběma dětmi málo. Mary pokračovala:

"Nezdálo se mi, že bychom tomu měli přikládat velkou váhu. Je to prostě jen další z těch bláznivých nápadů, vždyť víš, na co děti nepřijdou. Vzpomínáš, jak si hrál na auto a točil volantem pokaždý, když mě zahrnout za roh? A do kopce řadil rychlosti a kdykoliv se zastavil, musel zatáhnout ruční brzdu? Ta bláznovina ho našťestí brzo přešla. Tohle ho snad taky omrzí."

V jejím hlase se skrývala spíš naděje než jistota.

"Nemáš o něj strach?" zeptal jsem se. Usmála se:

"Propána, proč bych měla mít strach? Je úplně v pořádku. Spíš mám obavy o nás."

"O nás?"

"Začínám mít totiž pocit, že se naše rodina dočká dalšího Piffa, nebo něčeho podobného."

Projelo mnou zděšení a zřejmě jsem zděšeně i vypadal. Zavrtěl jsem hlavou.

"Proboha, jen to ne. To neříkej. Jen ne druhýho Piffa!", zaprotestoval jsem.

S Mary jsme se poznali před 16 lety a rok nato jsme se pak vzali.

Naše seznámení bylo vzhledem k všeobecně přijímaným měřítkům buď čistou náhodou, anebo naopak záležitostí s přehnanou pečlivostí a rafinovaností vypracovanou všemocným osudem. Ať tak či onak, vyznačovalo se ve všem všudy naprostou nekonvenčností; pokud jsme se dokázali upamatovat, nebyli jsme si nikdy navzájem představeni.

Brali jsme se v roce, kdy mě za odměnu za moji cílevědomou píli a příkladné plnění povinností během několika předchozích let povýšili do funkce mladšího společníka firmy Ainslie & Tallboy, Účetní revize všeho druhu, na Bedford Square. Dnes už si nevzpomínám, zda to byla oslava úspěchu, či pohasínající efekt vynaloženého úsilí, které se o úspěch zasloužilo, co mne přivedlo k rozhodnutí strávit letní dovolenou co nejdále od mých každodenních starostí. Bylo v tom nejspíš od každého trochu. Zkrátka a odře, podlehl jsem vábení svěží vůně lesů a pastvin.

Svět se mi teoreticky otevřel dokořán. V praxi jej ovšem přivíraly úvahy na téma cestovní náklady, časové možnosti a tehdy dostupné turistické slevy, až nakonec vše skončilo u rozhodnutí, že by moje plány neměly překročit hranice Evropy. Konečně, Evropa je přece docela slušně velká.

Nejprve jsem si pohrával s představou plavby po Egejském moři. Vidina sluncem zalitých ostrůvků posazených v blankytně modrém moři mě omráčila a v uších mi zněla hlasy sirén. Bohužel se při bližším pátrání ukázalo, že s výjimkou první třídy byly již všechny kajuty na tento typ zájezdů rezervovány od minulého října.

Potom jsem dostal nápad vyrazit jako tulák a jen tak bezstarostně nazdařbůh courat po venkově. Když jsem se ale nad tím nápadem znovu zamyslel, došlo mi, že pro nezkušeného cestovatele jazykově vybaveného toliko chabou školskou francouzštinou by to nebyl zrovna nejlépe využitý čas, i tak značně okleštěný.

To mě tak jako tisíce jiných přivedlo k úvaze, co je vlastně podstatou takové cesty. Koneckonců, člověka taková cesta zavede na mnohé zajímavé místo. Znovu jsem zauvažoval o Řecku, než zjistil jsem, že samotná cesta autem tam i zpátky by zabral příliš času, i kdybych urazil několik set mil denně.

Nakonec jsem výpravu za krásami Řecka neochotně odložil někdy do budoucna a přemítal jsem o velkolepé nádheře Říma, který se zdál vzhledem k okolnostem mnohem dostupnější.

Pro Mary Bosworthovou to byla doba jistého předělu. Přišla sem z Londýnské univerzity s titulem (jak pevně věřila (promované historičky, a dosud ještě nebyla pevně rozhodnuta, jak nejlépe titul zhodnotí (ovšemže pokud ho skutečně dosáhne. Dohodla se se svou přítelkyní Melissou Campleyovou, že společně vyplní pauzu, která jim vznikla snížením počtu předepsaných zkoušek, a pojedou na prázdniny do zahraničí. Zároveň jim cesta rozšíří obzory. A právě na tom se nemohly shodnout, které místo by v tomto smyslu bylo nejvýhodnější. Mary dávala přednost Jugoslávii, jež tehdy opatrně pootevřela dveře turistům ze Západu. Melissu to táhlo do Říma, částečně proto, že ze zásady odmítala komunismus, ale především proto, že cestu do Říma spojovala s představou jakési pouti. Maryny pochybnosti o hodnotě takové pouti řízené turistickým průvodcem smetla ze stolu. Poukazovala přitom na to, že taková pouť pod vedením průvodce, který rozšíří vaše znalosti o světě, nemá určitě menší hodnotu a v některých směrech je dokonce chvályhodnější než pouť kavalkádou vtipálků, ukracujících si dlouhou cestu vyprávěním pochybných historek. Spor nakonec vyřešila cestovní kancelář, která Mary varovala, že udělení jugoslávských víz se ze záhadných důvodů vždycky zpozdí. A tak se mělo jet do Říma.

Dva dny před odjezdem ulehla Melissa s příušnicemi. Mary obvolala několik přátel, nikdo z nich ale nejevil ochotu Melissu na poslední chvíli zastoupit, a tak se Mary nakonec dostavila k odjezdu sama, poněkud nenaladěná, protože si tenhle zájezd nevybrala.

A tak nepřetržitý sled zádrhelů a znouzectností způsobil, že jsme já a Mary doplnili posádku hrozivě růžovoohnavého autokaru, který měl na bocích oslnivě zlatými písmeny vyvedený nápis Goplaces Tours Ltd., a který nás unášel na jih napříč Evropou.

Do Říma jsme se nikdy nedostali.

Poté, co jsme strávili nepohodlnou noc v jakémsi tuctovém hotelu několik mil od jezera Como, kde úroveň ubytování byla nevalná a jídlo se nedalo pozřít, probudili jsme se do slibně vyhlížejícího rána. Sluníčko zrovna rozhánělo opar na Lombardskými kopci, když jsme zjistili, že jsme uvízlí v pěkný bryndě: náš průvodce, řidič i autokar přes noc zmizeli.

Vzrušená porada rozhodla nakonec o tom, že pošleme pilný telegram ředitelství společnosti Goplaces Tours Ltd. Odpověď na něj nepřišla.

Během dne se vášně hrozivě vystupňovaly, a to nejen mezi turisty, ale i na straně majitele hotelu. Ukázalo se, že čeká na noc další výpravu. Ta dorazila podle předpokladů a nastal zmatek.

Z hádek, které bezprostředně následovaly, jasně vyplynulo, že Mary a já, jediní svobodní účastníci zájezdu, nemáme nejmenší naději na vlastní postele, a tak jsme si během večera v restauraci vybrali dvě jakž takž pohodlné židle a od nich jsme se nehnuli. Byly nakonec pořád lepší, než kdyby jsme spali na zemi.

Z Goplaces se neozvali ani do příštího rána. Odeslali jsme tedy nový, ještě naléhavější telegram.

Po delší době se nám podařilo sehnat kávu a rohlíky.

"Takhle," obrátil jsem se na Mary při snídani, "Takhle se nedostaneme nikam."

"Co se asi mohlo stát?" zeptala se.

Pokrčil jsem rameny.

Goplaces zřejmě přišli na buben, těm dvěma našim kumpánům to píchnul a oni se rozhodli využít příležitosti a upláchni i s autokarem, aby ho mohli střelit."

"Myslíte si, že nemá cenu, abychom tu čekali?"

"To je zcela bezpředmětné." Nechal jsem tuto informaci patřičně vyznít, a pak jsem se zeptal: "Máte nějaké peníze?"

"Bohužel mi nebudou stačit asi ani na cestu domů. Mám pět nebo šest liber a necelé čtyři tisíce lir.

Nepředpokládala jsem, že bych mohla potřebovat nějaký větší obnos."

"Ani já ne. Mám asi deset, a k tomu pár lir. Co byste řekla tomu, kdybychom se pokusili zjistit, co se s tím dá dělat?"

Rozhlédla se kolem. Zdálo se, že každý druhý člen našeho zájezdu byl buď plně zaměstnán zuřivou hádkou, anebo už sklíčeně rezignoval.

"Tak dobrá," souhlasila.

Vyrazili jsme s kufry v ruce a sedli si u silnice, až přijel autobus. V malém městečku, kde měl autobus konečnou, jsme našli železniční stanici a koupili si lístky do Milána. Konzul nás v Miláně dvakrát nadšeně nevítal, nicméně nakonec se uvolil dát nám potřebný obnos na cestu domů. Druhou třídou.

Příštího roku zjara jsme se vzali. Měla to být, jak se ukázalo, skutečná událost. Bosworthovi mě zaplavili jako povodeň, tolik jich na svatbu přijelo.

Moji otec i matka již byli několik let po smrti a blízkých příbuzných mám jen hrstku, takže strana Gorů byla na obřadu zastupena velmi skromně toliko mým svědkem Alanem Froomem, jedním strýcem a tetou, dvěma bratřenci, mým starším firemním společníkem a několika přáteli. Zbytek kostela prakticky zaplnila sešlost Bosworthů. Kromě Maryných rodičů tu byla její nejstarší sestra Janet s manželem, se svými čtyřmi dětmi a neklamnými známky, že páté je na cestě; dále druhá nejstarší sestra Patience se svými třemi dětmi; její bratři Edward (Ted) a Francis (Frank) s manželkami a neidentifikovatelným počtem dětí; a dále zástup strýčků, tet, bratřenců a sestřenic a dva přátel a známých, všichni zjevně nadaní takovou plosnotí, že kostel připomínal něco mezi mateřskou školou a jeslemi. Můj tehán už žádom další dcerou nedisponoval, a tak měl v úmyslu uspořádat celou záležitost ve velkém stylu, což do posledního puntíku splnil.

S pocity podobnými rekonvalescenci jsme naplnili své záměry z předešlého roku a líbánky jsme strávili zčásti v Jugoslávii, zčásti mezi řeckými ostrovy.

Po návratu ze svatební cesty jsme se usadili v malém domku v Cheshunt (zaujali jsme tak strategickou pozici, jež umožňovala snadnější styk s většinou členů jádra Bosworthovic klanu.

Když jsme dům kupovali, vzpomínám si, že mě na chvíli přepadla jakási zlá předtucha, cosi mi našeptávalo, že nejednám nejmoudřeji, ale tehdy jsem to svedl na vlastní předpojatost. Na život v klanu jsem nebyl zvyklý; nebyl jsem k něčemu takovému vychován a to, co jsem mohl poznat, mě nijak zvlášť nelákalo, ale kvůli Mary jsem se rozhodl, že se vynasnažím do téhle společnosti pokud možná co nejlépe zapadnout. Ona na ni byla zvyklá. Navíc jsem si řekl, že s jejich pomocí si alespoň nebude připadat tak sama, když já budu mimo domov.

Úmysly jsem měl dobré, avšak jak se posléze ukázalo, byl to omyl. Brzy mně bylo jasné (a obávám se,

že i většině ostatních (že pro budování klanu nejsem zrovna ten nejvhodnější stavební materiál (ačkoliv i tak si myslím, že jsem mohl časem pro ně vytvořit pevné útočiště, nebýt ovšem dalších okolností...

Během prvního roku našeho soužití přivedla na svět Maryna sestra Janet páté dítě a cosi údajně povídala o šestém, že prý šestka je takové pěkně kulaté číslo. Druhá její sestra Patience byla na nejlepší cestě rozšířit své trio na kvartet, do další tetičkovské povinnosti uvrtil Mary její bratr Frank a zároveň Mary obdržela několik nabídek ujmou se role kmotry. Nedostavoval se však sebemenší náznak, že by se sama měla dočkat vlastního dítěte.

Přiblížilo se a nakonec i přešlo druhé výročí svatby, a stále nic. Mary se šla poradit s dalším lékařem, a protože ji nepřesvědčil, obrátila se na specialistu. Ten jí rovněž řekl, že nemá nejmenšího důvodu dělat si starosti... jenže ona si je dělala.

Já sám za sebe jsem se nijak zvlášť neznepokojoval. Oba jsme byli mladí, před sebou spoustu času: kam bychom měli spěchat?" Představa, že si budeme ještě pár let užívat svobody, než nás spoutají okovy rodinných starostí, my nebyla nijak proti mysli, a také jsme to tak Mary řekl.

Souhlasila se mnou, ale nijak přesvědčivě. S přemáháním mi dala najevo, jak je to ode mne milé, že se tvářím, jako by mi to bylo jedno, když ona dobře ví, že mi to jedno není. Nedokázal jsem svoje stanovisko dále prosazovat ze strachu, abych u ní nevzbudil dojem, že odporuji příliš.

Ženám nerozumím. Nerozumí jim nikdo. A nejméně si rozumějí ony samy. Ku příkladu nevím, a nevědí to ani samotné ženy, do jaké míry ono neodbytné nutkání přivést dítě na svět co možná nejdříve po sňatku má na svědomí čistě biologický instinkt, a nakolik ho ovlivňují další okolnosti, jako je přizpůsobení se všeobecnému očekávání okolí, touha ukázat mu, že jsem normální, přesvědčení, že se tím žena zařadí do společenství lidí, pocit úspěchu a seberealizace, vlastní dospělosti, pocit solidarity, povinnosti držet krok se sousedy. Ať už je poměr zmíněných ingrediencí a dalších stopových prvků jakýkoliv, smíseny dohromady dokáží vyvinout impozantní tlak. Ani v nejmenším nemá smysl argumentovat tím, že některé z nejvlivnějších žen světa, například Alžběta I. nebo Florence Nightingalová, by byly ve skutečnosti přišly o svoje výjimečné postavení, kdyby se byly staly matkami. Vlastně je mnohem moudřejší se o takovou argumentaci ani nepokoušet. Zkrátka děti jsou ve světě, který je jimi už víc než přeplněn, stále žádoucí. Začalo mě to vážně znepokojoval.

"Ona se tím užívá," svěřil jsem se Alanu Froomeovi, který mi byl na svatbě za svědka. "Je to zbytečný. Specialista ji ujistí uje že je všechno v pořádku - i se mnou. Za to všechno může ten zatracený vytrvalej nátlak lidí okolo. Celá ta její famílie je posedlá dětma. Na nic jinýho nemyslej a o ničem jiným nemluvěj. Její sestry rodí jedno za druhým, to samý i manželky jejích bráchů a všechny její vdaný přítelkyně, a to všechno jí jen o to víc připomíná, že ona sama pořád nic. Každý nový děčko v okolí ji ještě víc frustruje a posiluje její komplexy, že to dál nejde, a já jsem si jistě, že už ani sama pořádně neví, jestli to dítě chce kvůli němu samému a nebo to už bere spíš jako jakousi podivnou výzvu k souboji, kdo s koho. Ocítá se v uzavřeném kruhu a v něm se účastní jakéhosi závodu, ve kterém považuje každou vdanou ženu (už pro ten fakt sám (za soupeře, což je pro outsidera zatraceně těžká pozice."

"Nevadilo by to tolik, kdyby dokázala být sama sebou, nezávislá, jenže to ona není. Cítí se šťastnější, když se neodlišuje od okolí (a ta touha přizpůsobit se na ni těžce doléhá. A ona přitom nemůže... Celá tahle záležitost ji hrozně sužuje (a trápí i mě..."

Alan se zeptal:

"Myslíš, kamaráde, že se na to díváš správně? Copak na tom záleží, nakolik po tom dítěti touží z vnitřní potřeby a nakolik ji do toho tlačí okolí? Podstatný přece je, že tu touhu má (a že je velmi silná. Zdá se mi, že tady se dá udělat jen jedno."

"Ale jdi do háje, člověče, vždyť už jsme to zkoušeli; už jsme vyzkoušeli snad všechno, co nám kdo poradil, a..."

"No dobrá, tak potom už zbývá jediný řešení, co myslíš?" A tak jsme adoptovali Matthewa.

Po určitou dobu se zdál být skutečně tím správným řešením. Mary ho zbožňovala a on se jí ovšemže v mnoha ohledech odvděčoval. Umožňoval jí vést debaty o dětech zcela rovnocenně s ostatními.

Ačkoli, byly opravdu rovnocenné? Zřejmě ne tak docela... Začala mít dojem, že některým dětem se té rovnosti dostává jaksí více než jiným. A když první vlna jejího vzrušení opadla, nabyla jistoty, že její příslušnost k pomyslnému klubu matek je ve skutečnosti jen stínem plnoprávného členství. Dávaly jí to

najevo tou nejroztomilejší možnou, téměř nepostřehnutelně rafinovanou směsicí soucitu a jízlivosti...

"Stěhujeme se," řekl jsem Alanovi asi o šest měsíců později. Zadíval se na mě a povytáhl obočí.

"Kam?" zeptal se zvědavě.

"Našel jsem jedno místočko v Hindmere, v Surrey. Je to hezkej dům, o něco větší než tenhle, víc venkovskej. A je i výš položený. Prý je tam lepší vzduch."

Alan přikývl.

"Chápu," řekl a znovu pokýval hlavou. "Dobřej nápad."

"Co chápeš?"

"Je to úplně na druhý straně města. Od tohohle místa vás bude dělit celej velkej Londýn... Jak se na to dívá Mary?"

"Není dvakrát nadšená (ona není v poslední době nadšená ničím, ale rozhodně je odhodlaná to zkusit."

Na chvíli jsem se zarazil, a pak jsem dodal: "Zdálo se mi, že to je jediný možný východisko. Měl jsem totiž nepříjemnej dojem, že by se Mary mohla co nevidět nervově zhroutit. Takhle se dostane z jejich vlivu. Ať si ta její famílie klidně dál bahní v tý svý plodnosti. Chci dát Mary šanci, aby se mohla postavit na vlastní nohy. V tom novým místě nebude nikdo vědět, že Matthew není její vlastní, pokud se sama nerozhodne, že jim to řekne. Myslím, že si to začíná uvědomovat."

"Udělal to nejlepší, cos mohl," souhlasil Alan.

Nepochybně to tak bylo. Vlíl jsem do Mary zase život. Během pár týdnů se psychicky sebrala, začala normálně žít, našla si nové přátele a novou životní vyrovnanost.

Navíc už v prvním roce poté, co jsme se sem přistěhovali, se dostavily první neklamné známky toho, že vytoužené dítě je na cestě.

Nakonec jsem to byl já, kdo Matthewovi (teď už dvouletému tu novinku vyklopil. Oznámil jsem mu, že bude mít malou sestřičku. Poněkud mě zaskočilo, že se ihned po té zprávě rozplakal. S jistými obtížemi jsem z něho nakonec vytáhl, že on se těšil na malé jehňátko. Podařilo se mu nicméně celkem snadno přizpůsobit se nové skutečnosti a rychle se vžil do role odpovědného ochránce

Tak jsme se stali šťastnou a spokojenou čtyřčlennou rodinkou pokud ovšem nepočítám krátkou epizodu s Piffem, kdy nás podle všeho bylo pět.

/2/

Piff byl malý neviditelný kamarád, kterého si Polly osvojila, když jí bylo asi pět let. Po dobu své existence se nás pořádně naotravoval.

Člověk si například sedal na evidentně prázdnou židli, když vtom ho ve zcela vratké a ne právě elegantní pozici zarazil Pollyn zoufalý výkřik; ukázalo se, že jsem si málem sedl na Piffa. Každý nečekaný pohyb hrozil porazit nehmotného Piffa, který se pak musel vzít do náruče a dlouho udobřovat soucitelným muckáním a omlouváním za bezohledné a surové tatínky.

Častokrát, a jako na potvoru vždycky ve chvíli, kdy se boxer chystal na závěrečný knockout, anebo hra v televizi dosáhla svého vrcholu těsně před rozuzlením, se ozvalo naléhavé volání seshora z Pollyny ložnice; vždy bylo třeba zjistit, co se děje, ačkoliv pravděpodobnost, že Piffa sužuje neuhasitelná žízeň, byla tak čtyři ku jedné. V kavárně jsme si sedli ke stolu pro čtyři a vzápětí přišla zoufalá prosba na zkoprnělou číšnici, aby přinesla ještě jednu židli pro Piffa. Kolikrát jsem užouž pouštěl spojku, že se rozjedu, když vtom mi ohlušující řev oznamoval, že Piff ještě není v autě, a musely se znovu otevřít dveře, aby Piff mohl nastoupit. Jednou jsem zkusmo odmítl na Piffa počkat. Nestálo to za to; moje krutost a bezcitnost zkazila celý zbytek dne.

Piff byl svým způsobem obdivuhodně čilý a přítulný. Strávil s námi větší část roku - mně to ovšem připadalo mnohem déle - avšak během letních prázdnin nakonec tiše zmizel. Polly se nadchla pro několik nových, jaksi hmotnějších a mnohem slyšitelnějších kamarádů, a Piffa se značnou otrlostí zavrhl. I na zpáteční cestě z prázdnin Piff chyběl.

Když už jsem s povděkem přijal skutečnost, že nás opustil a že se už u nás neukáže, mohl jsem si dovolit i trochu lítosti nad opuštěným Piffem, nepochybně odsouzeným k věčnému putování po pustých plážích Sussexu; jeho nepřítomnost nicméně znamenala velikou úlevu - měl jsem nakonec podezření, že i pro samotnou Polly. Pomyšlení, že by nás teď mohl potkat další takový Piff, nebylo nijak povznášející.

"Nic radostného," konstatoval jsem, "ale naštěstí to asi není moc pravděpodobný. Takovej Piff

představuje docela vhodný objekt poručníkování pro příslušnici uzavřeného ženského společenství Pollyna věku, ale jedenáctiletý kluk, který si chce hrát na velkého šéfa, by si k tomu nejspíš vybral jiné, menší kluky."

"Určitě máš pravdu. Totiž věřím, že jo," řekla Mary poněkud nerozhodně. "Jeden Piff bohatě stačil."

"V něčem se Piff ale přece jen lišil," zdůraznil jsem. "Jestli se dobře pamatuješ, tak Piff dobřejš osumdesát procent času strávil pod palbou hubování a peskování za to a za ono, a musel to snášet. Tenhle, zdá se, kritizuje a umí oponovat vlastním názorem." Mary vypadala překvapeně.

"Co máš na mysli? Nechápu, jak..."

Jak jsem si nejlépe pamatoval, převyprávěl jsem Mary ten jednostranný rozhovor, který jsem nedávno vyslechl. Mary nad ním přemýšlela a přitom se jí zachmuřilo čelo.

"Tomu vůbec nerozumím," řekla.

"Ale to je docela jednoduchý. Konečně to, jak je kalendář uspořádaný, je opravdu jenom určitá konvence..."

"Ale to právě že není, pro dítě ne, Davide. Jedenáctiletému klukovi to musí připadat jako něco naprosto přirozeného, jako vnímá třeba den a noc, nebo roční období. Týden je prostě týden a ten má sedm dní (je to tak zařízeno a člověka ani nenapadne o tom přemýšlet. Zkrátka to tak je."

"No vždyť tak nějak to Matthew i říkal, jenže někdo mu zjevně oponoval (anebo se hádal sám se sebou. Ať to bylo jakkoli, není to věc, která by se dala snadno vysvětlit."

"Určitě se přel s něčím, co mu říkal někdo ve škole (nejspíš některý učitel."

"Asi to tak bylo," ustoupil jsem. "Ovšem i tak je to pro mě novinka. Už jsem četl o kalendářových reformátorech, kteří navrhovali, aby měl každý měsíc 28 dní, ale nikdy jsem neslyšel, že by někdo obhajoval osmidenní týden (nebo aby snad měl měsíc podle toho dvaatřicet dnů." Chvilku jsem zauvažoval. "Kromě toho, zatím se s tím nikde nezačalo. Především bys potřebovala do roka vecpat dalších 19 dnů navíc..." Zavrtěl jsem hlavou. "Ať je to jak chce," pokračoval jsem, "nehodlám si z toho dělat těžkou hlavu. Jen mi to připadá zvláštní. Zajímalo mě, jestli sis něčeho podobného taky všimla." Mary znovu svěřila ruce s pletením a pečlivě zkoumala vzoreček. "Ne, nevšimla (totiž ne tak docela. Tu a tam jsem slyšela, jak si něco polohlasně mumlá, ale to dělají občas všechny děti. Bohužel jsem tomu nevěnovala žádnou pozornost (abych řekla pravdu, snažila jsem se vystříhat čehokoli, co by pomohlo přivést na svět dalšího Piffa. Ale jedna věc by tu vlastně byla: nedávno se mě vyptával..."

"Nedávno!" opakoval jsem. "Copak on se někdy nevyptává?"

"Já vím. Ale tyhle otázky byly trochu jiné než obvykle. Až doteď totiž měl docela normální klukovské dotazy."

"Nevšim jsem si, že by se byly nějak změnily."

"Ovšemže, ty staré trvají dál, ale přibýly taky nové, takové zvláštní, řekla bych velmi svérázné."

"Jako třeba...?"

"No tak jedna z nich se třeba ptala na to, proč existují dvě pohlaví. Říkal, že nechápe, k čemu je zapotřebí dvou lidí k tomu, aby vyrobili jednoho člověka, a proč je to zařízeno zrovna takhle a jak se to dělá. To je otázka docela na tělo, když ji takhle od boku vypálí, nemyslíš? Ono je to vůbec složité, nebo snad ne?"

Svraštil jsem čelo. „Nó, teď když ses o tom zmínila... Rozhodně to ovšem napomáhá jaksi šíření jisté (ehm (osvěty..." zkusil jsem to nejistě.

"Ale já jsem se o ničem nezmiňovala: začal o tom Matthew! A taky se zeptal na tohle: 'Kde je Země?' A teď se ptám já tebe kde je Země? (ve vztahu k čemu? Ale ovšem že on ví, že se točí kolem Slunce, ale kde je prosím to Slunce? A pak následovaly další otázky (úplně jiný než na jaké se obvykle vyptává." Rozuměl jsem, co tím myslí. Matthew mívával spoustu dotazů všeho druhu, ale většinou se točily kolem méně exotických věcí, například: "Proč používáš pračku se šnekem?" nebo "Proč se nemůžeme živit trávou, když koně můžou?"

"Že by nová fáze?" navrhl jsem řešení. "Dostal se do stadia, kdy se mu otevírají nové obzory."

Mary zavrtěla hlavou a vyčítavě se na mne podívala.

"To je miláčku přesně to, o čem tu pořád mluvím. Já chci ale vědět, proč se mu tak náhle ty obzory otevírají a proč vůbec se tak z ničeho nic změnily jeho zájmy."

"Ale proč ne? Co bys čekala jinýho? Copak právě proto nechodí děti do školy (aby odkrývaly nové světy a aby rozšiřovaly svoje zájmy?"

"Já vím." Mary se opět zamračila. "Ale v tomhle je ještě něco jiného, Davide. Tohle nevypadá jen na záležitost normálního vývoje. Spíš se zdá, jako by v hlavě přehodil nějakou výhybku a jel po jiné koleji. Tady jde o náhlou změnu v povaze (v povaze a v přístupu ke světu."

Na chvíli se odmlčela, čelo stále nakrabatěné, a pak dodala: "Kdybychom tak mohli vědět trochu víc o jeho rodičích. To by nám mohlo pomoci. V Polly je něco z tebe a něco ze mě a to mi dodává jistotu, že se mám při výchově čeho chytit. Ale u Matthewa takové vodítko absolutně chybí. Není tu nic, co by mi dalo možnost rozpoznat, co od něho mohu čekat..."

Věděl jsem, co má na mysli (i když mám svoje výhrady k možnostem spolehlivě pozorovat vlastnosti rodičů na dětech. A také mi bylo jasné, kam tím vším míříme. Po dalších třech tazích znovu dospějeme ke staré nesmyslné debatě o působení dědičnosti a prostředí. Abychom se tomu vyhnuli, řekl jsem:

"Myslím, že prozatím nejlíp uděláme, když ho budeme pokud možno nenápadně poslouchat a pozorovat, abychom nabyli nějaký určitější dojem. Nemá cenu dělat si přílišný starosti s něčím, co klidně může být jenom bezvýznamným přechodným jevem."

Tady jsme se rozhodli ukončit prozatím naši debatu.

Přerušeni ovšem trvalo jen krátce. Další vzorek jsem shromáždil hned příštího dne.

K naší společné odpolední vycházce jsme si s Matthewem vybrali cestu podél břehů řeky.

Nezmínil jsem se před ním o konverzaci, kterou jsem nedávno náhodně vyslechl, a ani jsem to neměl v úmyslu. Ovšem skutečnost sama spolu s mým rozhovorem s Mary způsobily, že jsem Matthewa pozoroval daleko víc než jindy. Nepřinášelo to ovšem nijaké pozoruhodné výsledky. Připadalo mi, že se chová úplně normálně. Snad jen že si víc všimal věcí kolem nás a že si je víc uvědomoval... Ale nebyl jsem si tím jist. Podezřívám jsem se ze zaujatosti, že to jen já sám si víc všímám věcí okolo Matthewa a ostřeji si je uvědomuji. Nepodařilo se mi vysledovat žádnou podstatnou změnu v jeho zájmech ani v otázkách (až do chvíle, kdy jsme byli na cestě už půl hodiny a míjeli jsme farmu U pěti jilmů...

Cesta tu vedla prostředkem pastviny, kde na nás tupě civělo asi dvacet párů kravských očí. Až tady Matthew vybočil ze svého obvyklého stereotypu. Byli jsme už téměř na druhé straně pastviny, kousíček od schůdků tvořících přechod přes dlouhý postranní živý plot, když vtom Matthew zpomalil a nakonec zastavil a upřeně pozoroval nejbližší krávu. Kráva jeho pohled opětovala, zdálo se mi, že s nepatrným záchvěvem jistého znepokojení. Chvíli na sebe hleděli a potichu přemítali jeden o druhém, a pak se Matthew zeptal:

"Tati, a proč se ta kráva zastaví?"

Zprvu mi to připadalo, jako by se mě zeptal, proč nemá člověk dvě hlavy, ale i během své otázky Matthew dál s velkým zaujetím krávu pozoroval. Zdálo se, že jeho pohled uvádí zvíře do rozpaků. Začalo klátit hlavou ze strany na stranu a nespouštělo přitom z Matthewova obličeje svůj skelný pohled. Rozhodl jsem se, že si tu otázku nechám pořádně vysvětlit.

"Jak to myslíš?" vyzvídám jsem. "Jak že se zastaví?"

"No že nejdřív kousek popojde stranou, ale pak jako by nebyla schopná jít dál. Nechápu proč nejde..." Pořád mi to nebylo jasné.

"Jak to myslíš, že popojde stranou? Kam stranou?" zeptal jsem se.

Kráva ztratila zájem a rozhodla se odejít. Matthew ji provázel zamyšleným pohledem.

"Mám na mysli to," vysvětloval, "že když starej Albert přijde k brance do ohrady, všechny krávy pochopí, že je čas dojení. Každá z nich ví, do kterého stání ve stáji má zajít a všem je jasné, že tam mají zůstat až do konce dojení. Když jsou pak všechny podojený a Albert znovu otevře branku, chápou, že mají jít zpátky na pastvu. Ale tam se prostě zastaví. Nechápu, proč?"

Začínalo mi to být jasné.

"Myslíš jako, že v tu chvíli přestanou rozumět?" Zkusil jsem to. "Přesně tak," souhlasil Matthew.

"Chápeš, oni tu ty krávy nechtěj zůstat, protože kdyby narazily na mezeru v živém plotě, utečou pryč. Tak proč, když chtějí pryč, si samy prostě neotevrou branku a neodejdou tudy? Šlo by to úplně jednoduše."

"Nevědí přece (nevědí, jak ji otevřít," řekl jsem.

"No a to je právě to, tati. Proč si ji neumějí otevřít? Viděly nejmíň stokrát, jak to Albert dělá (pokaždý, když je jde dojit. Mají dost rozumu na to, aby věděly, do kterého boxu mají zajít, proč si teda nedokážou zapamatovat, jak Albert otevírá branku? Přece když můžou pochopit některý věci, proč nechápou něco tak jednoduchého jako je tohle? Jak je to v tý jejich hlavě zařízený, že se prostě zarazí a dál už nepřemejšlejí?"

Zavedlo nás to k otázce omezené inteligence, což byl pojem, který mu zamotal hlavu úplně.

Byl schopen pochopit, že někdo nemá vůbec žádný rozum. Prostě ho nemá. Ale jestliže ho jednou má, jak může být omezený? Přece když se vytrvale a opakovaně bude používat třeba i jen malý rozum, bude mu to trvat sice dlouho, ale nakonec se musí dopracovat k nějaké odpovědi. Jak vůbec může mít rozum něco jako hranice?

V téhle debatě jsme pokračovali celý zbytek procházky. Než jsme se dostali domů, zcela přesně mi došlo, co měla Mary předtím na mysli. To nebylo jen obyčejné dotazování, a následná debata už vůbec nebyla jen obyčejnou debatou, kterou člověk s Matthewem občas vedl. Když jsem Mary vše vyprávěl, dala mi za pravdu, že se mi podařilo zachytit docela slušný exemplář.

O Chocky jsme se poprvé dozvěděli asi deset dnů po zmíněné příhodě s kravami. Byli bychom o ní slyšeli mnohem později, nebýt toho, že se Matthew ve škole nakazil nějakým chřipkovým bacilem a několik dní jím lomcovala pořádná horečka. Když dosáhla vrcholu, úplně ochromila Matthewův organismus a Matthew chvílemi blouznil. Měl okamžiky, kdy jako by nerozeznával, zda mluví s maminkou, s tatínkem, anebo s jakousi tajemnou bytostí, které říkal Chocky. Navíc ho Chocky nejspíš neustále obtěžovala, protože Matthew se několikrát důrazně ohradil.

Na druhý den večer mu teplota prudce stoupla. Mary na mě zavolala, abych šel za ní nahoru. Chudák Matthew vypadal zuboženě. Byl celý červený, čelo zalité potem, a neklidně sebou házel. Hlavu na polštáři převaloval ze strany na stranu, jako by ji chtěl škubavým pohybem vysvobodit z neznámého sevření. S ochablým podrážděním v hlase řekl: "Ne, Chocky, ne. Ted' ne. Nerozumím ti. Já chci spát... Ne... Proboha, už mlč a jdi pryč... Ne, ted' ti to říct nemůžu..." Znovu převrátil hlavu, vytáhl ruce zpod peřiny a přitiskl si dlaně k uším. "Přestaň, Chocky. Nech už toho!"

Mary se natáhla přes postel a položila mu ruku na čelo. Matthew otevřel oči a uvědomil si její přítomnost.

"Jsem hrozně unavenej, maminko. Řekni prosím tě Chocky, ať jde pryč. Ona to nechápe a nechce mě nechat o samotě..."

Mary se na mě tázavě podívala. Jen jsem pokrčil rameny a zavrtěl hlavou. Sedla si na kraj postele, malinko Matthewa podepřela a přidržela mu u pusy skleničku s pomerančovým džusem.

"Tak," řekla. "A ted' si lehni, broučku, a snaž se usnout." Matthew se položil zpátky na záda.

"Já chci usnout, mami. Jenže Chocky to nechápe. V jednom kuse žvaní. Prosím tě, nějak ho umlč."

Mary mu znovu položila ruku na čelo.

"Neboj se," konejšila ho. "Až se probudíš, bude ti líp."

"Tak mu to ale řekni, mami. On mě neposlechne. Řekni mu, ať už jde pryč."

Mary zaváhala a znovu se podívala na mě. Tentokrát pokrčila rameny pro změnu ona. Pak se toho úkolu ujala. Otočila se a oslovila neviditelný bod kousek nad Matthewovou hlavou. Poznával jsem metodu, kterou kdysi používala u Piffa. Laskavým, ale rozhodným hlasem řekla:

"Chocky, opravdu musíš Matthewa nechat tiše a v klidu odpočívat. Není mu vůbec dobře, Chocky, a potřebuje se vyspat. Tak jdi, prosím tě, pryč a nech ho ted' o samotě. Jestli mu bude zítra líp, tak pak můžeš třeba zase přijít."

"Slyšíš?" řekl Matthew. "Musíš se ted' ztratit, Chocky, aby se mně udělalo líp." Zdálo se, že se na chvíli zaposlouchal. "Ano," dodal rozhodně.

Podle všeho to zabralo. Skutečně to fungovalo.

Matthew se znovu položil na záda a viditelně se mu ulevilo. "Už odešla," oznámil nám.

"To je dobře. Ted' si můžeš odpočinout," řekla Mary.

Uklidnil se. Párkrát se zavrtěl, až si našel nejpohodlnější polohu, a pak tiše ležel. Za chvíli zavřel oči a během několika minut tvrdě spal. Podívali jsme se s Mary na sebe. Přitáhla mu peřinu k bradě a k ruce

mu položila tlačítko zvonku. Po špičkách jsme přešli ke dveřím, zhasli světlo a sešli po schodech dolů. "Takže," promluvil jsem, "co s tím budeme dělat?"

"Nejsou úžasní?" zeptala se Mary. "Už to tak vypadá, miláčku, že se naše rodina rozrostla o dalšího Piffa."

Nalil jsem nám trochu sherry, podal Mary její skleničku a zdvihl svoji.

"Tak aby to byl menší otrava než ten minulý," pronesl jsem přípitek. Spustil jsem ruku se skleničkou dolů a prohlížel si ji. "Víš," obrátil jsem se k Mary, "nemůžu si pomoci, ale něco mi tu nehraje. Jak už jsem řekl, u malejch holčiček není takovej Piff ničím neobvyklým, ale nevzpomínám si, že bych kdy slyšel o tom, že si něco takovýho vymyslí jedenáctiletý kluk... Tady asi opravdu něco nehraje... Musím se na to někoho zeptat..."

Mary souhlasně přikývla.

"To jo," řekla, "ale co se mi zdá ještě podivnější (že si Matthew nejspíš není sám pro sebe jistý, jestli to stvoření je on nebo ona, nevšiml sis? V tomhle mají děti většinou zcela jasno. Mají pocit, že je to důležité..."

"Neřekl bych, že za důležitý to považují výhradně jen děti," poznamenal jsem, "ovšem rozumím, co tím myslíš, a máš samozřejmě úplnou pravdu. Je to divný... Celá ta věc je divná..."

Druhý den ráno horečka ustoupila. Matthew se rychle zotavoval. Během pár dnů byl už zase na nohou, a s ním očividně ožil i jeho neviditelný kamarád, jehož dočasné vyhnanství neodradilo.

Jakmile se už jednou dostala existence Chocky na světlo boží (a měl jsem ovšem podezření, že svou roli sehrála i skutečnost, že ani Mary ani já jsme nedávali najevo nedůvěru (, nabyl Matthew dostatek sebevědomí a v jeho/jejích záležitostech byl o něco otevřenější.

V každém případě musím předeslat, že ve srovnání s originálním Piffem měl/měla Chocky jisté přednosti. Nedocházelo u něho/u ní k výstupům s neviditelně obsazenou židlí, ani se mu/jí neudělalo zničehonic nevolno v kavárnách, což u Piffa bylo takřka na denním pořádku. Chocky nápadně postrádal/postrádala jakékoli známky fyzické existence. Nebyl/nebyla víc než pouhým zjevem, který se podobal Wordsworthově kukačce, až na jedno dodatečné omezení (jeho/její bludný hlas slyšel pouze Matthew. A to ještě jenom občas. Byly dny, kdy Matthew jako by na něho/na ni dočista zapomněl. Na rozdíl od Piffa nebyl/nebyla obdařen/obdařena schopností vynořit se kdykoliv a kdekoliv, ani se nemohl/nemohla pochlubit nadáním přivádět člověka do trapných situací třeba tím, že by uprostřed kázání zarputile trval/trvala na tom, abych ho/ji odvedl na záchod. Zkrátka a dobře, když už bych si musel vybrat mezi těmito dvěma nehmotnými stvořeními, byl/byla mým favoritem jednoznačně Chocky.

Mary si tak jistá nebyla.

"Děláme dobře," zeptala se znenadání jednou večer s pohledem soustředěně upřeným na oka svého pletení, "děláme vlastně dobře, když přistupujeme na hru s tímhle nesmyslem? Já vím, člověk by neměl nabourávat dětskou fantazii a tak, jenže nikdo ti už nepoví, kam až se tomu může nechat volný průběh. Existuje přece hranice, níž se ta hra stává tak trochu úmyslným zatajováním skutečnosti. Jde mi o to, že když všichni okolo budou předstírat, že věří v něco, není, jak se pak pro všechno na světě má takové dítě naučit rozlišovat skutečný svět od světa vymyšleného?"

"Přibrzdi, miláčku," napomenul jsem ji. "Pohybuješ se v kapánek nebezpečnejch vodách. To všechno závisí především na tom, kdo a kolik lidí uvěří, že to, co není, opravdu existuje."

Mary se nenechala odradit a pokračovala:

"Bylo by velké neštěstí, kdybychom měli časem zjistit, že napomáháme vytvoření falešného světa iluzí, který bychom se ve skutečnosti měli snažit rozbít. Neměli bychom se o tom radši poradit s psychiatrem? Aspoň by nám mohl říct, jestli tu jde o něco, co se dá v tomhle věku očekávat, nebo ne." "Radši bych z toho nedělal moc velkou vědu," namítl jsem. "Já bych to spíš nějaký čas nechal tak. Piffa jsme se přece taky nakonec zbavili, a na nikom to nenechalo žádný následky."

"Nemyslela jsem, že bychom měli Matthewa poslat k psychiatrovi. Chtěla jsem se jen tak povšechně informovat, jestli je to něco neobvyklého, anebo to prostě nestojí za řeč. Ulevilo by se mi, kdybychom věděli, na čem jsme."

"Můžu se pozeptat, jestli chceš," řekl jsem. "Myslím, že to není nic vážného. Připadá mi to tak trochu jako románová fikce (my prostě své románový příběhy čteme, kdežto děti si svoje vymýšlejí a prožívají

je. Mě kolem toho znepokojuje jedině to, že tenhle (nebo tahle (Chocky se připletla do špatný věkový kategorie. Myslím, že se ani nenadějeme a Chocky bude fuč. A když ne, můžeme se pak s někým poradit."

Musím přiznat, že jsem nebyl zcela upřímný, když jsem to říkal. Některé Matthewovy dotazy mě dokonale mátlly (nejen tím, že byly poněkud "nematthewovské", ale hlavně tím, že od doby, kdy byla Chockyho existence uznána, neuváděl Matthew otázky vždycky jen jako svoje vlastní. Dost často začal třeba takto: "Chocky říká, že nechápe, jak...", nebo: "Chocky chce vědět...", anebo: "Chocky říká, že nerozumí, proč..."

Nechal jsem to bez povšimnutí, i když na kluka Matthewova věku mi to připadalo dost dětinské.

Mnohem víc mě znepokojovala Matthewova manýra, při níž v následující debatě přebíral roli pouhého prostředníka. Tlumočnicka hrál naprosto důsledně.

Měl jsem ovšem dojem, že alespoň v jednom bych měl mít jasno. "Poslechni, Matthewe," řekl jsem mu, "jednou je to on, podruhý zas ona - kdo se v tom má vyznat? Čistě z gramatických důvodů by to pro mě bylo jednodušší, kdybych věděl, jestli je Chocky on nebo ona."

Matthew souhlasil.

"To jo," řekl. "Já si to taky myslel. A tak jsem se zeptal. Zdá se ale, že to Chocky neví."

"No ne," řekl jsem. "To je dost neobvyklý. Tohle je totiž jedna z věcí, ve kterých mají lidi většinou naprosto jasno."

I s tím Matthew souhlasil.

"Ovšem Chocky je trochu zvláštní," řekl Matthew vážně. "Vysvětlil jsem jí všechny rozdíly mezi klukama a holkama, ale ona to zřejmě nějak nepochopila. Je to legrační, protože podle mě je Chocky děsně chytřej, ale on mi na to všechno jen řekl, že mu to připadá pěkně hloupě zařízený, a chtěl vědět, proč to tak je."

Vzpomněl jsem si, že Mary se už kdysi s podobnou otázkou setkala. Matthew pokračoval:

"Neuměl jsem jí říct, proč. A nikdo, koho jsem se ptal, mi neporadil. Nevíš, proč to tak je, tati?"

"No (ech (nevím přesně, proč," přiznal jsem se. "Je to (prostě (prostě je to tak. Je to tak zkrátka v přírodě zařízený."

Matthew přikývl.

"Takhle nějak jsem se to pokoušel Chocky vysvětlit. Myslím ale, že jsem v tom moc neuspěl, protože mi řekla, že i kdybych měl pravdu a bylo to takhle hloupě zařízený, stejně v tom musí být ještě nějaký skrytej háček." Na chvíli se zamyslel, a pak s roztomilou směsicí dotčenosti a lítosti v hlase dodal:

"Chockymu spousta věcí, úplně normálních a běžnejch věcí, připadá hloupejch. Je to trochu nudný. Myslí si, že živočichové jsou jen takový ubohý pitomečkové, a má z nich psinu. Nevím proč (copak za to můžou, že nejsou stvořeny tak, aby měli víc rozumu? Nebo za to snad můžou?"

Nějakou dobu jsme v hovoru pokračovali. Docela mě to zajímalo a dal jsem to najevo, ale zároveň jsem se snažil, aby to nevypadalo, že z něho tahám informace. Vzpomínky na Piffa mi napovídaly, že když se na představivost vyvíjí soustředěný nátlak, vyvolá to spíš nelibost než slibné pokračování debaty. Po tom, co jsem se ale o Chocky/Chockym dozvěděl, pocíťoval jsem k ní/k němu méně vřelosti. Budil/budila dojem agresivní neústupnosti a tvrdohlavosti. A když jsem si pak znovu vybavil naprosto vážnou podstatu našeho rozhovoru, moje obavy se jen zvýšily. Znovu jsem si rozhovor v duchu přehrával a uvědomil jsem si, že v jeho průběhu Matthew nejednou slovem i přeteknutím naznačil, že Chocky není jen nějaká normální obyčejná osoba jako my, a začal jsem váhat, zda Mary neměla pravdu, když se chtěla poradit s psychiatrem...

Nicméně alespoň jednu záležitost jsme si jakžtakž vyjasnili: vyřešili jsme problém s tím, jestli je Chocky on nebo ona. Matthew vysvětloval:

"Chocky mluví spíš jako kluk, ale často to není o takovejch věcech, o kterých mluvěj kluci (jestli víš, co tím myslím. A někdy používá takovej ten nafoukanej, povýšeneckej tón, víš jakěj, jak maj často ve zvyku starší sestry některejch kluků..."

Řekl jsem, že vím, a když jsme probrali tyhle a pak několik dalších charakteristických znaků Chocky, rozhodli jsme se, že celková bilance mluví spíš pro holku než pro kluka, a domluvili jsme se, že do budoucna bude vhodné považovat Chocky za ženskou bytost, samozřejmě za předpokladu, že se

neobjeví nějaký pádný důkaz, který by svědčil o opaku.

Když jsem Mary oznámil, že alespoň tahle záležitost je vyřízena, hloubavě se na mě zadívala.

"Takhle není Chocky aspoň tak neosobní, ať už se rozhodlo tak nebo onak (zkrátka už není jen neosobní 'to'," vysvětloval jsem. "Matthew si může vytvořit aspoň jakoustakous konkrétnější představu, se kterou se snadněji vypořádá než s nějakým vágním, neurčitým, neosobním čímsi. A Matthew má pocit, že se Chocky jen málo podobá ostatním klukům, který zná..."

"Ty ses rozhodl, že je to ženská, protože tušíš, že ti to pomůže spolčit se s Matthewem proti ní," prohlásila Mary.

"Teda vážně, ze všech nesmyslných vývodů, jaký jsem kdy slyšel..." začal jsem, ale pak jsem se vzdal a nechal to plavat. Z Maryna nepřítomného pohledu jsem poznal, že bych si jen zbytečně namáhal hlasivky. Několik okamžiků strávila v zadumaném tichu, a pak je poněkud nostalgicky přerušila:

"Opravdu si myslím, že rodičovství muselo být před Freudem mnohem větší zábava. Dneska je to tak, že když se takovéhle fantazirování do týdne neztratí, cítíme se z hlediska morálního, společenského i prostě jen lékařského povinování něco s tím dělat... A je to přitom takový nesmysl... Někdy vážně pochybuji, jestli nejsme dneska my všichni tak trochu chorobní, co se dětí týče... Jsem si jistá, že je dneska víc delikventů, než bývalo kdysi..."

"Přimlouvám se za to, abychom Matthewa ušetřili psychiatrů a podobných existencí, pokud to bude jen trochu možný," řekl jsem Mary. "Jak jednou dovolíš, aby dítě nabylo dojem, že je zajímavý případ, uvolníš tím jen novou lavinu problémů."

Několik vteřin mlčela. Tušil jsem, že jí hlavou defilují zástupy dětí, které jsme znali. Pak přikývla.

A tím jsme to celé uzavřeli: ještě jednou jsme se rozhodli nějaký čas počkat, jak se to bude vyvíjet dál. Ve skutečnosti se to vyvíjelo poněkud jinak, než jak jsme si oba představovali.

/3/

"Tak dost!" vybuchl jsem náhle. "Už ani slovo, oba dva!" Matthew na mě pohlédl s výrazem neuvěřitelného ohromení. Polly se rozšířily oči. Pak se oba otočili a podívali se na matku. Mary zachovala výraz profesionální neutrality. Nepatrně stiskla rty a beze slova zavrtěla hlavou směrem k nim. Matthew tiše dojedl pudink na svém talíři, potom se zvedl a odešel z pokoje. Nesl se poněkud škrobeně, raněn tou nespravedlností. Polly se málem zadávala posledním soustem v puse, a dala se do pláče. Nebylo mi jí vůbec líto.

"Co máš co brečet?" zeptal jsem se. "Zase sis začala, jako vždycky."

"Pojď sem, beruško," řekla Mary. Vytáhla kapesník, osušila jí vlhké tváře a pak ji políbila.

"No tak, už je to v pořádku," řekla Mary. "Tatínek určitě nechtěl být zlý, ale dobře víš, kolikrát ti říkal, že se nemáš s Matthewem hádat (a už vůbec ne u jídla. Nebo se už nepamatuješ?" Polly odpověděla jen popotahováním. Dívala se dolů na prsty, které kroutily knoflíkem na šatech. Mary pokračovala:

"Opravdu se musíš snažit s těmi hádkami přestat. Matthew se s tebou nechce hádat, je mu to protivné. Otravuje nám to všem život (a já myslím, že i tobě je to protivné, vid'. Tak to zkus, všem nám bude mnohem líp, když se nebudeš hádat."

Polly zvedla oči od knoflíku.

"Ale já se snažím, mami (ale když já za to nemůžu." Do očí se jí znovu draly slzy. Mary ji objala.

"Tak se budeš muset snažit ještě trochu víc, beruško, slibuješ?"

Polly chvíli nehnuté stála, pak se prudce rozběhla přes pokoj a zápolila s klikou u dveří.

Vstal jsem a dveře jsem za ní zavřel.

"Mrzí mě to," řekl jsem, když jsem se vrátil. "Fakt se stydím, jenže...! Snad jediný jídlo za poslední dva týdny se neobešlo bez tohotohle příšerného handrkování. A pokaždý to vyprovokuje Polly. Pořád ho pošťuchuje a popichuje, až se Matthew neudrží a oplatí jí to. Nevím, co jí to přelítlo přes nos: vždycky spolu tak dobře vycházeli..."

"To ano," souhlasila Mary. "Až donedávna," dodala.

"Asi je to nový vývojový období," řekl jsem. "Děti přece střídají různá období. Když jima procházejí, je to trochu únavný, zvlášť když člověk pozná, že další stadium bude s velkou pravděpodobností svým způsobem stejně otravný jako to předchozí."

"Asi by se tomu dalo říkat období (doufám, že to tak je, řekla Mary zamyšleně. "Ale není to něco, co by

se týkalo jen dětí."

Tón v jejím hlase mě přiměl, abych na ni tázavě pohlédl. Zeptala se mě:

"Copak nechápeš, miláčku, v čem spočívá Pollyno trápení?"

Dál jsem na ni nechápavě civěl. Vysvětlila mi to:

"Jde o normální prachobyčejnou žárlivost (až nato, že žárlivost samozřejmě nikdy není obyčejná pro toho, kdo jí trpí."

"Žárlivost...?" opakoval jsem.

"Ano, žárlivost."

Ale na koho, na co? Nerozumím tomu."

"To je přece docela jasné. Na tu Chocky, na koho jiného!"

Ohromeně jsem na ni zíral.

"Ale to je přece absurdní. Chocky je jenom (no nevím co vlastně, ale vždyť není ani skutečnej, teda chci říct, že ani neexistuje."

"Copak na tom záleží? Chocky je dost skutečná pro Matthewa a tím pádem i pro Polly. Polly s Matthewem spolu vždycky výborně vycházeli, to máš pravdu. Polly se v něm ohromně vidí. Vždycky byla jeho důvěrníci, se vším se jí svěřoval, a pomáhala mu. Pro ni to strašně moc znamenalo. A teď najednou má Matthew nového důvěrníka. Chocky zaujala Pollyno místo. Polly se ocitla najednou mimo. Vůbec mě nepřekvapuje, že žárlí."

Byl jsem dočista zmaten.

"Teď zas ty začínáš mluvit, jako kdyby byla Chocky skutečná."

Mary se natáhla pro cigaretu a zapálila si.

"Skutečnost je relativní. Čerti, zlí duchové, čarodějnice a podobná havěť byla docela skutečná pro ty, kdo v ní uvěřili. Zrovna tak jako je skutečný Bůh pro ty, kdo v Něho věří. Jestliže lidé žijí svůj život tím, v co věří, je pro ně objektivní realita skoro bezvýznamná. Právě proto mám obavy, jestli děláme dobře. Tím, že přistupujeme na jeho hru, posilujeme v Matthewovi jeho víru, stvrzujeme existenci Chocky (teď už v ní věří i Polly, a jde to už tak daleko, že na ni zoufale žárlí... Pomalu, ale jistě to překračuje hranici normální hry (a to se mně vůbec nelíbí. Myslím, že by nám v tom měl někdo poradit dřív, než to dojde příliš daleko."

Pochopil jsem, že tentokrát to myslí vážně.

"Dobrá," souhlasil jsem. "Možná, že bychom(" Vtom mě přerušil zvonek u dveří.

Šel jsem otevřít. Předě mnou stál muž, který mi byl nějak povědomý. Právě jsem si ho začal zařazovat (to jest, dostal jsem se tak daleko, že jsem si ho spojil s rodičovským sdružením (, když se sám představil.

"Dobrý večer, pane Gore. Nepředpokládám, že si mne budete pamatovat. Jmenuji se Trimble. Učím vašeho Matthewa matematiku."

"Odvedl jsem ho do obývacího. Mary se k nám přidala a pozdravila se s ním. Oslovila ho jménem.

"Dobrý večer, pane Trimble. Matthew je nahoře, myslím, že si zrovna dělá domácí úkol. Mám ho zavolat?"

Trimble zavrtěl hlavou.

"Ne, ne, paní Gorová. Vlastně bude lépe, když ho nebudete volat. Chtěl jsem mluvit s vámi (ovšem týká se to Matthewa."

Nabídlí jsme mu židli. Vyndal jsem láhev whisky. Trimble skleničku vděčně přijal.

"Tak co zase ten náš vyvedl?" zeptal jsem se.

"Ale kdeže, nic nevyvedl. Nic takového." Odmlčel se, a pak pokračoval: "Opravdu doufám, že vám nevadí, když jsem vás takhle přepadl. Jde o zcela neúřední záležitost. Abych se přiznal, může za to moje zvědavost (totiž vlastně, trochu víc než jen zvědavost. "Nevím si rady." Znovu se odmlčel, a přejel pohledem na Mary a pak ke mně. "To vy jste v rodině vyhlášený matematik?" zeptal se.

Popřel jsem to.

"Jsem jenom účetní. To je aritmetika, ne matematika."

Obrátil se na Mary.

"Tak to musíte být vy, paní Gorová."

Zavrtěla hlavou.

"To opravdu nejsem, pane Trimble. Já nesvedu ani tu aritmetiku."

Trimble vypadal překvapeně a trochu zklamaně.

"To je zvláštní," řekl. "Byl jsem si jist (třeba nějaký váš příbuzný, nebo přítel, je matematik?"

Oba jsme zavrtěli hlavou. Pan Trimble nepřestával vypadat překvapeně.

Tak tedy," pokračoval, "někdo mu pomáhal (totiž to není asi to správné slovo (řekněme, že vašemu synovi dodává matematické rady (ne že by mi to vadilo," dodal rychle na vysvětlenou. Obecně vzato, já opravdu vítám cokoliv, co jim pomůže dostat se dopředu. Ale v tom je právě ten háček. Jestliže se dítě snaží simultánně používat dvě různé metody, spíš ho to poplete než aby mu to pomohlo dostat se dál...

Budu upřímný. Nebudu předstírat, že váš Matthew patří k oněm hochům s přirozeným darem bystrého úsudku a rychlým chápáním matematických symbolů. Matthew je celkem průměrně nadaný, možná malinko nad průměrem, a vždycky si vedl docela dobře (až donedávna. V poslední době se mi ale zdá, že se ho kdosi pokouší (totiž, zřejmě měl v úmyslu ho postrčit dopředu, jenže to, co si Matthew osvojil, se mívá účinkem; jenom mu to zamotalo hlavu." Znovu se odmlčel, a pak omluvně dodal: "U hocha se skutečným matematickým nadáním by to nevadilo; vlastně by mu to asi i prospělo. Ale upřímně řečeno, na vašeho Matthewa je toho moc a nestačí na to. Akorát mu to nadělá v hlavě zmatek a brzdí ho to.

"I já budu upřímný," řekl jsem mu. "Vůbec tomu nerozumím. Chcete říct, že se Matthew snaží dostat příliš rychle dopředu (a že přitom vynechává některé důležité kroky?"

Trimble zavrtěl hlavou.

"Ale ne, ne, to ne. Jde tu spíš o (eeh (o střetávání systémů, jako třeba kdyby (něco jako kdyby se snažil myslet ve dvou různých jazycích najednou. Nejdřív jsem nechápal, v čem je ten zakopaný pes. Pak se mi podařilo dostat se k několika listům s jeho pracovními poznámkami a trochu se mi vyjasnilo.

Předvedu vám to."

Vzal tužku a papír a vysvětloval nám to přes půl hodiny. Jako posluchači jsme ho zklamali, nicméně něco z toho se mi přece jen podařilo pochopit a přestal jsem se divit, že Matthew z toho měl v hlavě guláš.

Trimble zabrousil do vod, které daleko přesahovaly moje chápání, a když jsme ho nakonec vyprovodili, cítili jsme oba jistou úlevu. Oceňovali jsme ovšem jeho starost, jež ho k nám v jeho volném čase přivedla, a slíbili jsme mu, že uděláme, co je v našich silách, abychom odhalili, kde je zdroj Matthewova zmatku.

"Nevím, kdo by to mohl být," řekla Mary, když jsme se vrátili do obývacího pokoje. "Nemůžu přijít na nikoho, s kým by byl Matthew dost často ve styku."

"Musí to být některý z ostatních kluků ve škole, nějaký matematický génius od přírody. Zřejmě Matthewa pro to nadchl, a ono je to přitom trochu nad jeho síly," řekl jsem. "Ovšem je to určitě někdo, koho já neznám. Nevadí, pokusím se to zjistit."

Odložil jsem to do příští neděle odpoledne. Když Mary odnesla nádobí po odpolední svačině a odvedla i Polly, měli jsme s Matthewem verandu pro sebe. Vzal jsem tužku a na okraj novin jsem načmáral:

ANAANNAA

"Co asi myslíš, že by to mohlo znamenat, Matthewe?" zeptal jsem se. Mrknul na papír.

"Sto sedumdesát devět," řekl.

"Připadá mi to zbytečně složitý, když můžeš napsat obyčejnejch 179," namítl jsem. "Jak to funguje?"

Matthew mi vysvětlil dvojkovou soustavu, velmi podobným způsobem, jako předtím Trimble.

"Ale připadá ti to takhle jednodušší?" zeptal jsem se.

"Jenom někdy (a špatně se v tom dělí," odpověděl Matthew. "Vypadá to hrozně zdlouhavý. Nebylo by jednodušší dělat to všechno normálně, po staru?" navrhl jsem.

"No, tohle já musím používat s Chocky, rozumíš, protože ona počítá takhle," vysvětloval Matthew. "Ona normálnímu způsobu nerozumí a myslí si, že je pitomost zatěžovat se deseti různými číslicemi jenom proto, že člověk má deset prstů, když k tomu ve skutečnosti nepotřebuje víc než dva."

Dál jsem se díval na papír a přitom jsem přemýšlel, jak mám pokračovat. Tak v tom nakonec měla prsty Chocky (to mě mohlo napadnout...

"To jako chceš říct, že Chocky při počítání používá jenom áčka a enka?" vyzvídal jsem.

"No něco na ten způsob (i když ne úplně doslova. Totiž to A a N je moje označení pro ano a ne. Je to jednodušší."

Neustále jsem přemítal, jak se mám postavit tomuhle novému nájezdu živlu jménem Chocky, ale musel jsem vypadat dokonale zmateně, protože Matthew trpělivě pokračoval ve svém vysvětlování.

"Podívej, tati. Sto je AANNANN, a protože každý písmeno představuje číslo, který je dvojnásobkem čísla vpravo od něho, znamená to, když začneš od pravého konce, že 1 = NE, 2 = NE, 3 = ANO, 8 = NE, 16 = NE, 32 = ANO, 64 = ANO. Pak sečteš všechny ANO a dostaneš stovku. Takhle můžeš napsat jakýkoliv číslo."

Přikývl jsem.

"Jasně, to chápu, Matthewe. Ale řekni mi, kdes poprvé přišel na to, že se to dá dělat takhle?"

"Vždyť jsem ti to už říkal, tati. Chocky to dělá jedinečně takhle." Znovu jsem byl v pokušení nazvat Chocky podvodníkem, ale svou netrpělivost jsem udusil. Zcela rozumně jsem řekl:

"Ale ona to přece musela někde sebrat. To to našla v nějaký knížce, nebo co?"

"Nevím. Předpokládám, že ji to někdo naučil," odpověděl Matthew neurčitě.

Vzpomněl jsem si ještě na několik matematických oříšků, které na nás vytáhl Trimble, a přednesl jsem je Matthewovi, jak nejlépe jsem uměl. Ani mě nepřekvapilo, že i tyhle metody Chocky běžně ovládala.

Tak jsme se ocitli ve slepé uličce. Právě jsem chtěl ukončit naše poněkud neplodné sezení, když vtom mě Matthew vzrušeným hlasem zarazil. Vyskočil z tichého zadumání, jako by došel k nějakému rozhodnutí.

S podivně ustaraným výrazem v obličeji a s pohledem upřeným na mě se zeptal:

"Tati, nemyslíš si, že jsem se pomátl, že ne?"

Zaskočilo mě to. Myslím ale, že jsem to nedal najevo.

"Proboha, to ne. Co tě to napadá? Co tě k tomu u všech všudy přivedlo?"

"Za to může Colin."

"Snad jsi mu neřekl o Chocky?" zeptal jsem se s oživeným zájmem.

Matthew zavrtěl hlavou.

"Ale ne. Neřekl jsem to nikomu, jen tobě, mamince a Polly," dodal trochu smutně.

"To je dobře, schválil jsem mu to. Na tvém místě bych to nechal tak. Ale co je s tím Colinem?"

"Jenom jsem se ho zeptal, jestli zná někoho, kdo někdy slyšel mluvit někoho uvnitř svého vlastního těla.

Chtěl jsem to jen vědět," vysvětloval vážným hlasem. "A on mi řekl, že ne, protože když někdo slyší hlasy, tak to znamená, že se pomátl, tohle je dobře známej první příznak pomatenosti, a lidi, který ty hlasy slyšeli, se buď dostali do bláznince, anebo je upálili na hranici, jako třeba Johanku z Arku. A tak mě jen zajímalo, jestli..."

"Jo o tohle ti jde!" řekl jsem s přesvědčivostí větší, než jakou jsem pocíťoval.

"To je ale něco úplně jinýho." Horečně a zoufale jsem vymýšlel co by mohlo znít dostatečně "jinak".

"Určitě měl na mysli takový ty hlasy, co prorokují, co předpovídají katastrofy a pokoušej se přesvědčit lidi aby dělali ty nejpošetilejší věci a lidi jsou pak úplně zpitomělí a už ani nepoznají, co je dobře a co špatně, co je rozumný a co ne. Tyhle hlasy ale nemají vůbec nic společného s těma, co kladou otázky a mluví o dvojkový soustavě a tak; to je něco úplně jinýho. On asi slyšel jen o těch prvních, a tak asi přesně nerozuměl, o co tobě jde. Ne, já bych na to na tvém místě úplně zapomněl.

Nemáš nejmenší důvod lámat si s tím hlavu, opravdu ne."

Určitě to znělo přesvědčivěji, než jaké byly moje skutečné pocity. Matthewovi se ulevilo a přikývl.

"To je dobře," řekl se zadostiučiněním. "To by bylo hrozný, kdybych se zbláznil. Vůbec si jako blázen nepřipadám, víš?"

Když jsem o našem rozhovoru vykládal Mary, vyhnul jsem se jakékoliv zmínce o jeho poslední části.

Měl jsem pocit, že by to jen zvětšilo její obavy a nic by to nepomohlo, a tak jsem se soustředil na záležitost s áčky a enky.

"Tahle věc s tou Chocky se zdá čím dál záhadnější, přiznal jsem se. "Není nic divnýho, že děti pořád něco objevují, (vždyť, krucinál na tom je snad založený celý vzdělání (, ale člověk by taky předpokládal, že na těch objevech je nejvíc těší to, že na ně přišly samy. Z psychologického hlediska je snad nezdravý, když ne rovnou nenormální, že se všechny zásluhy o pokrok v myšlení dítěte přisoudí nějakému domácímu skřítkovi místo samému dítěti. To prostě není normální (ale i tak musíme připustit, že se Matthewovy zájmy rozšířily. Všímá si daleko víc věcí, než si všímal dřív. A v poslední době se u něho projevuje jaksi (větší odpovědnost: nevěšila sis toho...? Myslím si že teď je důležité jestli jednou

zavrhnutý přístup k okolnímu světu může způsobit nějakou škodu (ten Trimble z toho nebyl dvakrát nadšený, co říkáš?"

Vidíš, to mi připomíná," přerušila mě Mary, "že jsem dneska dostala přípis od slečny Toachové, která má Matthewa na zeměpis. Ten dopis je trochu zmatený, ale nejspíš to má být poděkování za to, že v Matthewovi podněcujeme zájem o předmět. Zároveň ovšem taktně naznačuje, že bychom ho neměli přepínat.

"Ach tak," řekl jsem, "zase Chocky?"

"Nevím, ale spíš mám podezření, že jí dával ty svoje zapeklité otázky, na které se ptal mě - jako kde je zeměkoule a podobně.

Myslel jsem, že tohle už pominulo.

"Co kdybychom změnili strategii a trochu si na Chocky vyšlápli...?" navrhl jsem.

Mary zavrtěla hlavou.

"To ne," řekla. "Myslím, že tudy cesta nevede. Chocky by nejspíš přešla do ilegality (totiž Matthew by nám přestal důvěřovat a uzavřel by se do sebe. A to by bylo ještě horší, nebo ne?"

Podrbal jsem se na čele. "Je to celý hrozně složitý. Podle všeho není moudrý, abychom ho v tom povzbuzovali; a zrovna tak není moudrý, abychom ho odrazovali. Tak co teda máme dělat?"

/4/

Ani následující úterý jsme ještě nebyli rozhodnutí, jak dál.

Ten den jsem se cestou domů stavěl pro nové auto. Byla to dodávka, po které jsem prahl už delší dobu: poskytovala spoustu místa pro nás pro všechny a dozadu se vešla hromada nákladu. Před večerí jsme se do ní všichni naložili a vyrazili na krátkou zkušební jízdu. Měl jsem radost, jak snadno se dá ovládat, a pomyslel jsem si, že se velmi rychle staneme kamarády. Ostatní byli nadšeni a než jsme se vrátili domů, bylo všeobecně odsouhlaseno, že Gorovic rodina má plné právo nosit nos zas o kousek výš.

Nechal jsem auto zaparkované před garáží, protože jsme se s Mary chystali jet později ještě na návštěvu k jednomu známým. Zatímco Mary připravovala večeři, šel jsem napsat nějaký dopis.

Asi za čtvrt hodiny ke mně dolehl rozčilený Matthewův hlas. Nedokázal jsem rozpoznat, co říká; byl to zvuk zajíkávého, neartikulovaného protestu. Vyhlédl jsem z okna a všiml jsem si, že několik kolemjdoucích se zastavilo a s výrazem neurčitěho pobavení se dívali přes branku. Vyšel jsem ven, abych zjistil, co se děje. Našel jsem Matthewa, jak stojí metr od auta, v obličeji celý brunátný, a nesouvisle a přerývaně řve. Došel jsem až k němu.

"Co je ti, Matthewe?" zeptal jsem se.

Otočil se. Po zarudlých tvářích mu tekly slzy dětského vzteku. Pokoušel se promluvit, ale s každým slovem se zajíkl a oběma rukama pevně sevřel moji paži. Podíval jsem se na auto, které se zdálo být zdrojem potíží. Nevypadalo nijak poškozené, neutrpělo žádnou viditelnou újmu. Pak jsem si uvědomil přítomnost diváků u branky a odvedl jsem Matthewa z jejich dohledu kolem domu na druhou stranu. Tam jsem usedl na zahradní židli a Matthewa jsem si posadil na klín. Ještě nikdy jsem ho neviděl tak rozčileného. Třásl se vzteky, zlostí napůl přidušený, a slzy se mu dál proudem řinuly po tvářích. Vzal jsem ho kolem ramen.

"No tak, bráško. Neber si to tak, no," řekl jsem mu.

Třesavka i slzy pomalu ustoupily. Dýchal uvolněněji. Vnitřní napětí postupně polevovalo a Matthew se uklidnil. Po chvíli ztěžka a vyčerpaně vzdychl. Podal jsem mu svůj kapesník. Několikrát ho, přeložil a vysmrkal se.

"Promiň, tati," omlouval se do kapesníku stále ještě zajíkávým hlasem.

"To je v pořádku, bráško. Nic se neděje."

Za chvíli kapesník spustil dolů a trhavě škubal za jeho konce; stále ještě dýchal přerývaně. Po tváři se mu skutálelo několik nových slz, ale byly to už jiné slzy. Znovu se vysmrkal, ještě jednou vzdychl a začal se zase podobat normálnímu Matthewovi.

"Promiň, tati," zopakoval. "Už to bude dobrý (myslím."

"To je dobře," řekl jsem mu. "Ale co to mělo, ty můj breburdo, vlastně znamenat?"

Matthew váhal, a pak řekl:

"To kvůli tomu autu."

Zamrkal jsem.

"Kvůli autu? Propánakrále! Vždyť mu snad nic není. Co ti provedlo?"

"No, kvůli autu vlastně ne," opravil se Matthew. "Víš, je to moc hezký auto, já si myslím, že je úplně skvělý, a myslel jsem, že bude zajímat i Chocky, a tak jsem jí ho začal předvádět a vysvětloval jsem jí, jak to všechno funguje a tak."

Pomalů mě zaplavil pocit, že jsme zase tam, kde jsme byli.

"A Chocky to nezajímalo, co?" ptal jsem se zkoumavě.

Jako by se Matthewovi cosi vzpříčilo v krku, ale udržel se, naprázdno polkl a statečně pokračoval:

"Řekla, že je pitomý, škaredý a neforemný. A (a smála se mu!"

Při vzpomínce na tuhle ohavnost ho opět zaplavila vlna rozhořčení a téměř ho ochromila. Vší silou se snažil ji přemoci.

Začínal jsem pociťovat vážné obavy. Skutečnost, že domnělá Chocky dokáže vyprovokovat záchvat zuřivosti a hněvu, hraničící s hysterií, byla krajně znepokojující. Kdybych tak věděl něco víc o podstatě a projevech schizofrenie! Jedno však bylo jasné. Teď nebyla chvíle pro odhalování falešných iluzí o Chocky, bylo ovšem třeba něco říci. Zeptal jsem se tedy:

"Co jí připadá na autě tak zábavný?"

Matthew popotáhl, pak ustal, a potom znovu popotáhl.

"Vlastně skoro úplně všechno," řekl mi zachmuřeně. "Řekla, že motor je legrační, staromódní a zbytečně moc žere, a že motor, kterej potřebuje rychlosti, je vůbec k smíchu. A že auto, který nemá motor na to, aby ho sám od sebe zastavil anebo naopak rozjel, je pitomost. A že prej je děsně legrační, když pomyslí, že někdo vyrábí auto, který musí mít péra, protože poskakuje po zemi na kolech, který musej bejt obtočený takovejma divnejma klobásama. Tak jsem jí řekl, že to tak maj všechny auta a vůbec, že to naše je nový a hezký. A ona na to, že to je nesmysl, protože naše auto je prostě pitomý a kdo má jen kousek rozumu, nikdy by nic takhle nemotornýho a nebezpečnýho nevymyslel a nikdy by ho nenapadlo do něho sednout. A potom (no, pak už to mám trochu zmatený, protože jsem se rozzuřil. Ale mně je to stejně jedno, co si ona myslí: mně se naše nové auto líbí!"

Bylo to složité. Svoje rozhořčení vůbec nehrál: člověk neznalý věci by ani na chvíli nezapochyboval, že se zapletl do skutečné, a nadto vášnivě, hádky. Jakékoli pochybnosti o nutnosti konzultace s odborníky ohledně Matthewa, pokud jsem je kdy dal třeba jen náznakem najevo, byly rázem tytam. Než abych však riskoval nějaký neuvážený krok, pokračoval jsem raději v započaté mystifikaci:

"A jak si teda Chocky představuje, že by auta měly vypadat?" zeptal jsem se.

"To jsem se zeptal i já, když začala to s tím našim autem," řekl Matthew. "A ona mi odpověděla, že tam, odkud ona pochází, auta vůbec nemaj kola. Vznášej se kousek nad zemí a taky nedělaj žádný hluk. Říkala, že když naše auta musej jezdit po silnici, nezbejvá jim nic jinýho, než že do sebe pěkně často nabouraj, a vůbec, že pořádný auta jsou udělaný tak, aby do sebe nabourat nemohla."

"Na tom určitě něco je (když to tak vezmeš," připustil jsem. "Ale pověz mi, odkud vlastně ta Chocky je?"

Matthew se zakabonil.

"To je jedna z věcí, na kterou nemůžu přijít," řekl. "Je to moc složitý. Když totiž nevíš, odkud jsi ty sám, jak můžeš vědět, odkud je něco jinýho?"

"Myslíš jako když nemáš nějaký orientační bod, ke kterému bys to moh vztáhnout?"

"Asi tak," odpověděl Matthew neurčitě. "Ale myslím si, že Chocky bydlí pěkně daleko odsud. Zdá se, že úplně všecičko je tam jinak než tady."

"Hm," řekl jsem. Zkusil jsem na to jít z druhé strany.

"Kolik je Chocky let?" zeptal jsem se.

"Hodně," řekl Matthew. "U ní ale čas neběží tak jako u nás. Vypočítali jsme, že kdyby to bylo stejný, bylo by jí aspoň dvacet. Jenže ona říká, že bude žít až asi do dvou set let, takže vzhledem k tomu bude těch jejích dvacet asi mň než našich dvacet. Myslí si, že žít jen do sedumdesáti nebo osumdesáti, jako je to u nás, je hloupost a mrhání energií."

"Tak se mi zdá," namítl jsem, "že Chocky považuje spoustu věcí za hloupost."

Matthew energicky přikývl.

"To rozhodně," souhlasil. "Skoro všechno, fakt," dodal důrazně.

"Docela skličující pomyšlení," poznamenal jsem.

"Dost často mi to jde tak trochu na nervy," přiznal Matthew.

Pak nás zavolala Mary k večeři.

Připadal jsem si ještě bezradnější a nevěděl jsem, co s tím. Matthew měl dostatečně vypěstovaný pud sebezáchovy, než aby o Chocky řekl kterémukoli ze svých kamarádů nebo spolužáků, o tom nebylo pochyb. Zřejmě se svěřil Polly s úmyslem podělit se s ní o tajemství ohledně Chocky, ovšem to byl pochopitelně omyl. Zjevně se mu ale ulevilo, že může o Chocky mluvit (a po oné příhodě s autem jsem mu nepochybně sloužil jako zoufale potřebný pojistný ventil. Člověk měl nicméně pocit, že Matthew i tak většinou mluví velmi obezřele (jako by byl neustále připraven okamžitě se stáhnout, jakmile by se objevila jakákoli nešetrná nárážka. Zdálo se, že kardinální otázkou zůstává, který z několika možných přístupů je nejméně náchylný vyvolat u Matthewa obrannou reakci.

Když jsem Mary vyprávěl naši večerní příhodu s autem, přiklonila se k názoru, že nejlépe bude jít přímo na věc a požádat našeho rodinného lékaře doktora Aycotta, zda by nám nedoporučil nějakého specialistu. Já byl ovšem proti. Ne že bych měl cokoli proti starému Aycottovi. Ten dobrý muž byl skutečně ostřílený praktik a rutinér, to nepopírám, ale nemohl jsem si pomoci. Matthewův případ nebyl podle mě tak docela jeho obor. Navíc, a to jsem zdůraznil, Matthew nemá Aycotta rád, takže je nepravděpodobné, že by se mu Matthew svěřil. Kdybychom se o celé záležitosti zmínili před Aycottem, je daleko pravděpodobnější, že by to Matthew považoval za zneužití jeho důvěry; v takovém případě bychom riskovali, že zmlkne docela.

Mary po chvilce uvažování připustila, že na tom něco je.

"Došlo to ovšem už tak daleko, že si prostě nemůžeme dovolit nechat to jen tak. Něco dělat musíme... A nemůžeš přece zabodnout prst do seznamu psychiatrů a jednoho náhodně vybrat. Chceš snad toho pravého, takového, co nám dá vhodnou radu i všechno to ostatní..."

"Myslím, že na jednoho takového bych měl spojení," řekl jsem Mary. "Tuhle jsem o tom vyprávěl Alanovi a on se zmínil o člověku, kterýho jsem kdysi v Cambridgi taky trochu znal; jmenuje se Landis (Roy Landis. Alan se s ním znal o něco líp, a dosud se s ním stýká. Po vystudování se prý Landis zabýval duševními chorobami. Ted má místo v Claudesley, takže musí být dost dobřej. Alan navrhl, že by možná stálo za to ho zkusit (jen tak, bez všech oficialit, prostě aby nám poradil, co se dá dělat. Kdyby byl ochotnej se na Matthewa podívat, mohl by nám aspoň poradit, jestli bychom neměli vyhledat nějakýho skutečnýho odborníka, kterej by se nejlíp hodil právě na tenhle náš případ. Anebo by to možná byl jeho obor a třeba by se Matthewa sám ujal. To bychom viděli."

"Tak dobře," řekla Mary. "Promluv s ním tedy, a uvidíš, jestli by si dal říct a zašel k nám. Když nic jiného, aspoň budeme mít pocit, že něco děláme..."

Čas a nepsaná pravidla profese dokážou dělat zázraky. Taktak že jsem v elegantně oblečeném Royi Landisovi s dokonale přistřiženým vousem a nakadeřenými vlasy poznal toho poněkud rozevlátého a neupraveného studentíka, jak jsem si ho pamatoval. Přidal se ke mně a Alanovi v klubu na večeři, a musel jsem připustit, že zmíněná charakteristika spolu s Royovým seriózním vystupováním značně přispívala k vytvoření obrazu naprosté důvěryhodnosti. A zároveň naháněla i podivný strach. Měl jsem svíravý pocit, že tu někde v záloze číhá lékařská etika.

Šel jsem nicméně přímo k věci.

Zdůraznil jsem, že teď nejvíc ze všeho potřebujeme poradit, jak nejvhodněji postupovat, a něco jsem mu řekl o Matthewovi. Jak poslouchal, polevovala jeho profesionální ostražitost a vzrůstal přirozený zájem o případ. Zdálo se, že zvlášť silně na něho zapůsobil historka s novým autem. Položil mi několik otázek, které jsem zodpověděl, jak nejlépe jsem uměl. Naděje ve mně vzrůstala. Nakonec souhlasil s tím, že k nám do Hindmere zajede od neděle za týden. Dal mi také několik rad, jak co nejlépe připravit půdu pro jeho návštěvu, takže když jsem se vrátil domů, mohl jsem Mary referovat s pocitem úlevy, že něco už se aspoň děje.

Druhý den navečer jsem řekl Matthewovi:

"Včera večer jsem obědval s jedním svým dávným kamarádem. Myslím, že by se ti docela líbil."

"Hm," řekl Matthew. Moji staří přátelé ho nijak zvlášť nezajímali "Bavili jsme se o autech," pokračoval jsem, "a podle toho, cos říkal, má zřejmě některý názory na auta úplně stejný jako Chocky. Taky si myslí, že některý naše současné auta jsou dost předpotopní."

"Hm," řekl znovu Matthew. Pak, aniž hnul brvou, se zeptal: "Tys mu vyprávěl o Chocky?"

"No, totiž já jsem mu o ní musel něco říct. Rozumíš, těžko jsem moh předstírat, že ty její nápady jsou tvoje, když evidentně nejsou. Zdálo se mi, že ho to zajímá, ale nevypadal vůbec překvapeně. Rozhodně ho to překvapilo méně, než kdysi mě, když jsi mi o Chocky řekl poprvé. Spíš jsem měl dojem, že už na někoho jako je Chocky někdy narazil."

Matthew projevil určitý zájem, ale zůstal opatrný. Na někoho, kdo s ním mluví jako Chocky?" vyzvídal.

"Ne," přiznal jsem. "S ním ne (ale s někým jiným (anebo to může být i víc lidí (s někým, koho ten kamarád zná. Ale stejně, jak už jsem říkal, vůbec ho to moc nepřekvapilo. Bohužel jsme o tom už dál nemluvili, ale říkal jsem si, že by tě to mohlo zajímat."

Jak se ukázalo, byl to docela slibný začátek. Matthew se k tématu sám od sebe ještě několikrát vrátil. Myšlenka, že je tu někdo, koho existence Chocky nepřekvapuje, Matthewa očividně upoutala. Tohle pomyšlení, spolu s pocitem nové jistoty, kterou mu, jak jsem usuzoval, skýtalo, jej přimělo připustit, že by si třeba někdy s Royem Landisem rád promluvil.

Příští sobotu jsme s autem vyrazili na první skutečný výlet dolů k moři. Vykoupali jsme se, něco jsme pojedli a pak jsme se s Mary jen tak líně povalovali na sluníčku, zatímco děti se vzdálily a bavily se někde samy.

Odjezd byl stanoven na půl šestou. Polly jsme našli snadno a oddělili jsme ji od skupinky mladých přítelkyň, ale po Matthewovi nebylo ani vidu. Ještě v šest nebyl k nalezení. Rozhodl jsem se projet autem podél břehu, abych se po něm podíval, zatímco Mary s Polly zůstaly na místě pro případ, že by se Matthew objevil.

Dostal jsem se až dolů k přístavu, když vtom jsem ho spatřil. Byl zabrán do hovoru s policajtem. Popojel jsem blíž a Matthew mě uviděl.

"Haló, tati," zavolal. Podíval se letmo na policajta a rozešel se směrem k autu. Policajt šel za ním a zasalutoval.

"Dobrý den," řekl. "Zrovna tu vysvětluji vašemu mladíkovi, že to nejde." Zavrtěl hlavou, a pak dodal na vysvětlenou: "Nemůžete čekat, že si lidé nechají líbit, abyste jim lezli do člunů, zrovna tak jako by nestrpěli, kdybyste jim šmejdili v domě, nebo snad ano?"

"To určitě ne," souhlasil jsem. "A tys něco takového prováděl, Matthewe?"

"Jen jsem se díval, tati. Myslel jsem si, že to nikomu nebude vadit. Ale nic jsem nedělal!"

"Ale na lodi jsi byl, je to tak?"

"Ano, tati."

Ted' jsem zas pro změnu zavrtěl hlavou já.

"To se ale přece nedělá, Matthewe. Strážník má úplně pravdu. Doufám, že jsi se omluvil." Pohlédl jsem na policajta a zachytil jsem, jak na mě nenápadně pravým okem zamrkal.

"Má pravdu, pane. Nic špatného tam neprováděl," souhlasil strážník. "Ale jak správně říkáte, nemá se to."

Matthew pohlédl na strážníka.

"Mrzí mě to," řekl. "Prostě mě jen nikdy nenapadlo uvažovat, že by lodě mohly bejt něco jako domy lidí. Už to víckrát neudělám." A podal strážníkovi ruku.

Vážně si potřásl rukama.

"Tak, a teď hybaj domů. Už je pozdě," řekl jsem. "Moc vám děkuji, strážníku."

Policajt se usmál a když jsme se rozjeli, znovu zasalutoval.

"A cos to teda dělal?" vyzvídal jsem.

"Vždyť už jsem ti to řekl: jenom jsem se díval," odpověděl Matthew.

"Tos měl ale štěstí. Doufám, že stejný štěstí s policajty budu mít i příště, až zas nějakýho potkám. Tohle byl hodnej člověk."

To jo," řekl Matthew.

Během následujícího ticha si Matthew uvědomil, že je dlužen ještě jednu omluvu.

"Nezlob se, tati, za to zdržení. Neuvedomil jsem si, že už je tolik hodin." Jako by měl pocit, že je třeba bližšího vysvětlení, pokračoval: "Víš, Chocky nikdy neviděla žádnou loď, myslím jako zblízka, a tak jsem jí jednu ukazoval. Jenže najednou z otvoru vykoul nějaký chlap a začal se rozčilovat a odvedl mě k tomu policajtoví."

Ach ták. Takže za to opravdu může Chocky?"

"Tak docela ne," přiznal poctivě. "Totiž to já jsem si myslel, že by ji to mohlo zajímat."

"Hm," řekl jsem. "Mám silný podezření, že jestli se zachovala tak, jak bych očekával, musí si myslet, že lodi jsou pitomost."

Taky že si to myslí," přiznal Matthew. "Říkala, že taková loď musí vyplýtvat spoustu energie jen na to, aby si vůbec prorazila ve vodě cestu, a že jestli by nebylo rozumnější, kdyby se vyráběly lodě, který by se pohybovaly nad vodou a musely by rozrážet jenom vzduch."

"No tak v tomhle je teda kapánek zpozdilá. Řekni jí, že už máme vznášedla," navrhl jsem mu při příjezdu na místo, kde jsem zanechal čekající Mary a Polly.

V následujícím týdnu jsem měl nový důvod radovat se z toho, že příští neděli přijede Landis. Ze školy totiž přišlo celkové hodnocení Matthewa. Ačkoliv nebylo vcelku neuspokojivé, dýchly na mě z některých částí jistě rozpaky.

Pan Trimble potvrdil, že Matthew udělal jistý pokrok, ale zároveň vyjádřil domněnku, že Matthew má předpoklady být ještě lepší, pokud svoji pozornost omezí pouze na ortodoxní formy matematiky.

Slečna Toachová s potěšením zaznamenala Matthewův výrazně zvýšený zájem o její předmět, zároveň se ovšem domnívá, že by bylo lépe, aby se Matthew nyní soustředil pouze na zeměpis a kosmografii odložil na později.

Pan Caffer, který měl Matthewa na fyziku, nebyl zcela spokojen. Psal: "V tomto čtvrtletí se Matthewův přístup k předmětu zřetelně změnil. Kdyby jevil méně talentu při kladení otázek a více schopností vstřebat probíranou látku, dosahoval by lepších výsledků."

"Co to provádíš panu Cafferovi?" zeptal jsem se.

"Když on se hned rozčiluje," řekl Matthew. "Jednou jsem chtěl vědět něco o tlaku světla, podruhé zas když jsem mu řekl, že chápu, co zemská přitažlivost způsobuje, ale že nechápu, proč to tak je. Myslím, že sám neví, proč, a taky ještě nevěděl pár dalších věcí. Chtěl vědět, kam na ty otázky chodím. Nemoh jsem mu přece říct, že se to týká věcí, o kterých mi pověděla Chocky. Tak se holt trochu naštvál. Ale teď už je to v pořádku. Prostě není dobrý se ho moc ptát, a tak se ho už neptám."

"A co biologie, slečna Blaydová? Zdá se, že i ta má na tebe tak trochu pífku," řekl jsem.

"To bude asi kvůli tomu, že jsem se jí ptal, jak se dokážou rozmnožovat lidi, co mají jen jedno pohlaví. Řekla, že každý má přece jen jedno pohlaví, a já na to, že myslím jako když jsou jen jednoho druhu, všichni stejný, když neexistuje rozdíl mezi ženou a mužem. Řekla, že to může být u některých rostlin, ale ne u lidí. A já jsem řekl, že ne vždycky, a ona, že prej to je nesmysl. No a já na to, že to teda žádný nesmysl není, protože já někoho takovýho znám. A ona na to, že co tím jako chci říct (přesně tímhle tónem. A pak jsem poznal, že to ode mne byla hloupost vůbec se na to ptát, protože jí nemůžu říct o Chocky, a tak jsem zmlknul, i když ona pořád chtěla slyšet, co jsem tím chtěl říct. A od té doby si mě někdy změní velmi tvrdým pohledem. Nic jiného v tom ale není, fakt."

Zaskočená se ale necítila pouze slečna Blaydová. Když jsem se chtěl chvíli předtím dopátrat toho, jaký druh duševní projekce Chocky asi představuje, zeptal jsem se:

"Copak Chocky nemá domov? To ani nevypráví něco o tatínkovi a o mamince, a kde bydlí (prostě o těchhle věcech?"

"Moc ne," odpověděl Matthew. "Nemůžu přijít na to, co je zač. Chápej, spousta věcí, o kterých mluvím, nedává žádný smysl."

Řekl jsem, že to bohužel tak docela nechápu. Matthew se zakabonil v úporném soustředění.

"No tak si představ," řekl, "že bych byl úplně, ale úplně hluchej, a ty by ses mi snažil něco vykládat o zvuku (nebyl bych schopnej pochopit, o čem mluvím, ne? Tohle je něco (něco tak trochu podobného,

řekl bych... Ona skutečně někdy mluví o mamince, nebo o tatínkovi (jenže jí to všechno splývá, on nebo ona, plete to dohromady, jako by v tom nebyl žádný rozdíl."

Zmocnily se mne obavy, že se ocitáme opět na okraji zrádné propasti, a snažil jsem se vybavit si vhodný příklad nějakého hermafrodita z antiky, ale žádný mě nenapadal. Jen jsem konstatoval, že to asi pěkně mate. Matthew souhlasil.

"Ale pro ni je zase těžký rozumět nám," řekl. "Ona má za to, že musí být naopak šíleně matoucí, když máme dva rodiče, a vůbec jí to nepřipadá jako moc dobrý nápad. Říká, že je docela snadný a přirozený mít rád jednu osobu, ale když máš rodiče rozděleného do dvou různých lidí, musí to být pro vědomí člověka hrozně těžký, aby se nenaštal, když se jako snaží nemít rád jednoho z nich víc než toho druhého. Chocky je přesvědčená, že právě tohle napětí má nejspíš na svědomí všelijaký ty naše podivnosti."

Tahle reportáž o nápadech Chocky ve mně vyvolala jistý soucit se zmateným úžasem slečny Blaydové. Přiměla mě rovněž vzdát v duchu díky za to, že jsem už kontaktoval Landise (i když se mne na druhou stranu zmocňovaly čím dál větší obavy z toho, jaký verdikt vynese.

Také nám zavolala Maryina sestra Janet a jako obvykle Mary stručně oznámila, že mají v úmyslu nás o víkend navštívit. Mary jí vysvětlovala, že v neděli už něco máme, a přitom odrážela všechny dotěrné dotazy ohledně pravého důvodu, proč nemůžeme.

"Hm, to je velká škoda, ale neva," řekla Janet, "můžu klidně přijet už v pátek a odjet v neděli hned po snídani. Aspoň budu mít víc z krajiny kolem, až pojedem domů."

"Zatracená práce!" řekla Mary, když zavěsila. "Celý problém s Janet spočívá v tom, že když ona si něco umane, jsem s rozumem v koncích. Proč jen jsem ji ksakru neodsunula až na příští víkend? No nic, teď už je to jedno."

/5/

V pátek večer přijela Janet se svým mužem Kennethem a dvěma nejmladšími. Jak se dalo čekat, dorazili o půldruhé hodiny později, než nám původně oznámili, a dalších čtyřadvacet hodin se pak celá návštěva odehrávala podle starého zaběhnutého scénáře. Mary a Janet probraly Janetiny děti, pak děti jejich sestry Patience, děti bratrů Teda a Franka a posléze děti spousty společných přátel a známých. Kenneth a já jsme se po většinu času drželi bezpečného a jen minimálně ožehavého tématu, totiž aut. Všechno šlo celkem hladce. Teprve až v sobotu večer si Janet zřejmě uvědomila, že ve svých obšírných debatách o dětech jaksi vynechaly Maryny, a rozhodla se toto nedopatření napravit.

"Samozřejmě mi do toho nic není," pravila Janet, "ale vždycky jsem zastávala názor, že cizí oči vidí někdy víc než ty, které už přivykly, nemyslíš?"

Tenhle taktický manévr už jsme znali. Podíval jsem se na Mary. Věnovala úpornou pozornost svému pletení.

"Možná. Na druhou stranu ale zas nemají tolik příležitostí k bližšímu pozorování," řekla Mary.

Janetina otázka byla řečnická. Nějaké zobecňování ji nemohlo odvést z nastoupené cesty. Pokračovala:

"Zarazilo mě, že Matthew vypadá malinko vyzábě (možná je to tím, že mu chybí trochu víc barvy ve tvářích?"

"Vážně?" řekla Mary.

"Ty sis toho nevšimla? Vidiš, o tom jsem právě předtím mluvila. Možná je malinko přepracovaný (v tomhle věku hoši často přepínají svoje síly, ne?"

"Myslíš?" řekla Mary.

"Anebo třeba je už od přírody slabší konstrukce, navrhla Janet. Mary dokončila řadu. Položila si pletení na koleno a rukou je uhladila.

"Nám připadá docela zdravý a silný," řekla. "Nemám pravdu Davide?"

Chytil jsem svou narážku.

"No jistě," vstoupil jsem do debaty. "Sem tam nějaká ta obvyčejná rýma, ale jinak nic (a neumím si představit, že by se dalo dětem zabránit, aby něco takového nechytily," zašitil jsem Mary.

"To ráda slyším," řekla Janet. "Ale stejně, člověk není nikdy dost opatrný. Koneckonců, o jeho dědičných sklonech toho moc nevíme, že? Nepřijde vám někdy trochu apatický a bez zájmu (řekněme trochu introvertní?"

"Nemyslím, že by byl introvertní," řekla Mary.

"Aha, tak tohle jsem právě myslela těma cizíma očima. Mně tak totiž připadá. A náš Tim mi říká, že Matthew často mluví sám se sebou."

"Spousta dětí uvažuje nahlas."

"To jistě, ale podle Tima dost často říká také divné věci. Viš přece, že existují děti, které mají příliš rozvinutou představivost."

Mary na chvíli ustala v pletení. "Jaké divné věci?" zeptala se.

"Tim si to nepamatuje, ale rozhodně mu připadaly (no prostě divné."

Měl jsem pocit, že nadešel čas, abych se do toho vložil.

"Ano," řekl jsem, "rozumím ti. Matthew je zřejmě trošičku přecitlivělejší. Váš Tim je přece očividně typ zdravím překypujícího extroverta. Mens stulta in corpore sano, jak se říká."

Janet slyšela, co očekávala, že uslyší.

"Přesně tak," souhlasila. "A proto si člověk potom tak dobře uvědomí ten rozdíl mezi nimi."

"Musí to tak být," souhlasil jsem: "Váš Tim je tak báječně normální. Stěží si dokážu představit, že by řekl něco divného. I když si někdy myslím," pokračoval jsem, "že je škoda, že dokonalý normálnosti se dá zpravidla dosáhnout jen za cenu jistý ztráty individuality. A přesto to tak je. Normálnost prostě znamená průměrnost."

"No to bych zrovna neřekla, že náš Tim je průměrný," ohradila se Janet, a pokračovala, aby mi na příkladech objasnila, proč Tim není průměrný. Původní téma hovoru (Matthew (se v jejím rozkladu jaksi ztratilo a už se nevynořilo.

"Jsem ráda, žeš ji zarazil," řekla mi Mary, když jsme vyšli po schodech nahoru. "I když jsi na ni byl trochu tvrdý s tím Timem. Není zas až takový zabeďněnec."

"Samozřejmě že není, zato ale tvoje sestra, miláčku, je pěkně zvědavá ženská (a navíc asi ne zrovna dvakrát inteligentní. Je jako všichni rodiče rozpolcená, nechce vlastně nic jiného, než aby měla geniální a přitom dokonale normální dítě. Udělala narážku na našeho Matthewa, že není úplně normální, a tím nás zahнала do obrany.

No a tak jsem jí naznačil, že Tim je sice úplně normální, zato ale není moc chytřej. A pro změnu zas ona okamžitě zaujala obrannou pozici. Základní pravidlo taktiky, miláčku."

"Ale v jednom měla stejně pravdu. My opravdu nic nevíme o Matthewových zděděných vlohách, nebo snad ano?"

"A samozřejmě taky nevíme, jestli jeho zděděný vlohy mají co dělat s tou jeho Chocky, takže radši počkáme, až co nám zítra řekne Landis."

Janet se svou cháskou měli při odjezdu, jak jinak, zpoždění, nicméně nakonec se nám podařilo je s máváním vyprovodit ze vrat asi dvacet minut před tím, než Landisovo auto vklouzlo na příjezdovou cestu. Dorazil v robustním, vypulírovaném jaguáru, jak se sluší na muže od medicíny, který jde s dobou.

Ujal jsem se představování. Mary se chovala poněkud rezervo vaně, ale Matthew, jak jsem s potěšením zaznamenal, v něm okamžitě našel zalíbení. Po obědě jsme se všichni asi na čtvrt hodinky přesunuli na verandu, a pak, jak bylo předem dohodnuto, odvedla Mary Polly, já jsem prohodil cosi o nálehavé práci, kterou musím udělat, a zanechal jsem Matthewa samotného s Landisem.

Nadešel čas svačiny a já pohledem z okna zjistil, že Matthew stále ještě vášnivě vykládá. Landis zachytil můj pohled a svraštěním obočí mi dal najevo, abych je nerušil.

My tři zbylí jsme se rozhodli, že nebudeme čekat, což se ukázalo jako velmi prozíravé, protože když ti dva rozpustili svoje tajné sezení a přidali se k nám, bylo už téměř šest. Podle všeho si výborně rozuměli. Matthew byl podle mne v mnohem lepší náladě, než jakou měl v posledních dnech; Landis se zdál trochu zahloubaný do sebe.

Nechali jsme nejdřív navečeřet děti a uložili jsme je. Když jsme pak zasedli ke své večeři, byl čas si popovídat. Mary hovor zahájila:

"Tedy, vy dva jste si udělali pořádnou válečnou poradou. Jen doufám, že vás Matthew moc neotravoval."

Landis Mary chvíli upřeně pozoroval a pak zavrtěl hlavou. "Otravoval?" opakoval. "Ale kdepak! Ujišťuju vás, že to rozhodně ne." Obrátil se na mě. "Viš, dobrou polovičku jsi mi neřekl," dodal s náznakem

výčitky.

"Já myslím, že toho polovičku ani neznám," odpověděl jsem. Většinu toho, co vím, jsem ti pověděl, ale kdybych se byl chtěl dozvědět víc, musel bych ho k tomu dotlačit. Měl jsem za to, že by to nebylo moudré (nejsem zas tak starej, abych si nepamatoval, jak může jít rodičovský zájem dětem na nervy. Proto jsem tě požádal, abys přišel. Bez ohledu na tvoje profesionální zkušenosti jsem doufal, že se při hovoru s tebou bude cítit uvolněněji. Což se zřejmě stalo."

"Byl skutečně uvolněný," přikývl Landis. "Ano, asi to od vás bylo moudré, že jste na něj nenaléhali (i když mě to zpočátku přivedlo do úzkých, protože mi chyběly potřebné informace. Byl mnohem zmatenější, než jsi mi to líčil, a také daleko víc potřeboval někoho, s kým by o tom mohl promluvit. Teď to ale ze sebe skoro všechno shodil a myslím, že aspoň o tohle se teď bude cítit líp." Na chvíli se odmlčel a pak se obrátil na Mary:

"Povězte mi, paní Gorová, řekla byste normálně o Matthewovi tedy před tím, než se na scéně objevila Chocky (řekla byste o něm, že je to hoch s výjimečně velkou fantazií?"

Mary zauvažovala. "Myslím, že ne," řekla. "Jako malý chlapec byl velice sugestibilní. Tak například jsme ho vždycky museli odvést z místnosti, když chtěl někdo otočit kohoutek a pustit vodu (ale to asi není to, co máte na mysli, vidíte? Ne, já bych neřekla, že měl výjimečnou fantazií (docela normální, jako každý." Landis přikývl. "Ono je to někdy těžké zůstat nezaujatý. Musím přiznat, že z toho, co mi řekl David, jsem spíš Matthewa podezíral, že to je prostě jen kluk s velkou fantazií, který čte moc fantastické literatury (tolik, že má potíže s rozlišováním, co je fikce a co skutečnost. To mě přivedlo na falešnou stopu..."

"Určitě něco čte. Všichni čtou," vložil jsem se do hovoru, "ale pokud jde o literaturu, tíhne Matthew spíš k jednodušším dobrodružným příběhům, jako je 'Biggles' a tak."

"Ano, na to jsem přišel velice rychle. A tak jsem změnil směr uvažování... a pak jsem ho musel změnit ještě jednou."

V nastalé odmlce si poměrně dlouho pohrával s vystydlým masem na talíři, až to Mary nevydržela.

"Ale co si myslíte teď, že to je?" zeptala se.

Landis s odpovědí ještě chvíličku otálel a pak pohlédl vzhůru. Díval se upřeně na protější zed' se zvláštním výrazem v očích, jako by byl myšlenkami daleko odsud.

"Ale co," řekl, "nejedná se přece o oficiální návštěvu v ordinaci, že? Kdyby ano, řekl bych vám, že jde o složitý případ, který vyžaduje víc než kolik může odhalit zběžná prohlídka: prostě bych se z toho nějak vykroutil. Zachovám se ale neprofesionálně. Přiznám se vám, že nevím: je mi to naprostou záhadou..."

Odmlčel se a nervózně si pohrával s nožem. Maryn pohled se střetl s mým. Nic jsme neříkali.

"Nechápu to," opakoval Landis. "Vím, na co to vypadá, (ale to je čirý nesmysl..."

Znovu se odmlčel.

"Na co to vypadá?" pobídl jsem ho poněkud zostrá. Zaváhal, a pak nabral dech.

"Ze všeho nejvíc to z případů, na které jsem kdy narazil, připomíná něco, co naši nevědeckí předkové obvykle považovali za 'posedlost'. Prostě by prohlásili, že tahle Chocky je potulný démon, pokud ne zrovna zloduch, který násilně vstoupil do Matthewa..." Nastalo mlčení. Prolomil jsem je.

"Ale to je, jak říkáš, nesmysl...?"

"Já ti nevím... Člověk si musí dát pozor, aby nebyl tak dogmatický, jako byli naši předkové, ovšemže jinak. Je tak snadné věci zjednodušovat (to je nakonec to, co dělá i Matthew, když říká, že 'mluví s Chocky', nebo že Chocky 'mluví s ním'. Předkové říkali, že 'slyší hlasy', ale to je jen věc toho, jak se to označí. Matthew používá slovo 'mluví' prostě proto, že nemá vhodnější slovo pro to, co chce označit. Když 'poslouchá' Chocky, nejde o žádná slova: ve skutečnosti neslyší vůbec žádné zvuky. Když odpovídá, nepotřebuje k tomu slova (někdy je samozřejmě používá, totiž když je hodně vzrušený, ale on to dělá proto, že mluvení je pro něho přirozeným prostředkem vyjadřování emocí, nikoliv proto, že je to nutné. Proto tvrzení, že 'slyší' nějaký hlas, je jen metaforou (ovšem debaty, které vede s tímhle domnělým hlasem, metaforou nejsou. Jsou zcela reálné."

Mary se mračila.

"To budete muset blíže vysvětlit," řekla.

"Tak především je neoddiskutovatelnou skutečností, že tu máme co dělat s jistým druhem zdravého rozumového uvažování," řekl Landis. "Jen si vybavte některé otázky, které vám Matthew dává, nebo

věci, o kterých vám nebo tady Davidovi říkal. Jsme přesvědčeni, že nejsou z jeho hlavy; proto jsem nakonec tady. Ale nebylo snad pro všechny ty otázky charakteristické, že byly formulovány naivně, někdy až dětinsky?"

"Ovšem vždyť mu není ještě ani dvanáct," zdůraznila Mary.

"Přesně tak, a na dítě svého věku má v podstatě i neobyčejně bohatou slovní zásobu (a přesto není dostatečně bohatá na to, aby mohl srozumitelně formulovat otázky, na které se chce zeptat. On ví, na co se chce zeptat, a často i rozumí tomu, co chce říct. Největší problém pro něho představuje najít slova, která by jeho myšlenky srozumitelně vyjádřila.

Ted' dál. Kdyby vyrukoval s otázkami, které někde slyšel, nepotýkal by se se zmíněnými potížemi. Prostě by jen opakoval slova, ať už by jim rozuměl nebo ne. Nebo kdyby ty otázky byl četl v nějaké knížce, příslušná slova by znal. V obou případech by používal slova, která potřeboval, a neměl by potíže s omezeností vlastní slovní zásoby.

Z toho plyne, že tyto otázky (v pravém slova smyslu (neslyšel ani nečetl; a přece rozumí tomu, na co se pokouší ptát. Takže (jak se ty otázky do jeho hlavy dostanou, když k tomu nedochází prostřednictvím nezbytných slov, která by je tam přenesla? Tohle je ten skutečný problém..."

"Ale to (je to opravdu tak nenormální?" řekla Mary. "Slova přece jenom pojmenovávají myšlenky. A každého člověka napadají myšlenky. Musejí se odněkud dostat do vědomí před tím, než jim mohu dát jméno."

Tenhle tón jsem u Mary znal. Così způsobilo (a měl jsem neblahé tušení, že za to může slovo "posedlost", které předtím Landis použil (že Mary reagovala nepřátelsky.

Landis pokračoval:

"Vemte si to jeho používání dvojkové soustavy. Kdyby mu to byl někdo ukázal, nebo kdyby to byl viděl někde v knize, je pravděpodobné, že by byl narazil na symboly nula a jedna, nebo plus a minus, anebo třeba x a y, a sám by pak byl přirozeně použil stejné symboly. Jenomže tak, jak se k němu dostaly, se mu prostě jevily jako něco kladného a záporného, takže si je klidně zjednodušil na A a N."

"Pak ovšem," namítla Mary, jestliže nepoužívají, jak říkáte, žádná slova, takže když se zdá, že Matthew poslouchá, vlastně neposlouchá, co se tedy potom vlastně děje? Chci říct, kde se pak vůbec vzal ten nápad s nějakou Chocky, která 'mluví'?"

"Ale ano, o existenci Chocky není pochyb. Já jsem nejdřív přirozeně pátral po nějaké personifikované formě jeho podvědomí, ale brzy mi bylo jasné, že jsem vedle. Kde ovšem Chocky existuje a co je vlastně zač, to je mi momentálně dokonalou záhadou (a záhadou je to i pro Matthewa."

Mary se nenadála, že uslyší zrovna tohle. Řekla:

"Dokážu pochopit, že pro něho existuje. Pro něho je skutečná: proto jsme s ním přece na tu hru přistoupili, ale..."

Landis ji přerušil:

"Existence Chocky je mnohem určitější, než jak naznačujete. Jsem naprosto přesvědčen, že ať už je Chocky cokoli, je mnohem víc než jen pouhým Matthewovým výmyslem."

"Jeho vědomým výmyslem," přisadil jsem si, "ovšem (nemohla by být výsledkem nějakého komplexu?" Kdybych si tak byl dokázal vzpomenout na onoho řeckého hermafrodita: něco takového určitě nemohlo v jejich mytologii chybět, ale pořád jsem na to jméno nemohl přijít.

Landis zavrtěl hlavou.

"To bych neřekl. Jako pouhá projekce Matthewova podvědomí není Chocky schopná života. Hned ti řeknu proč. Vem si tu příhodu s autem. Žádného hochy v Matthewově věku by ani ve snu nenapadlo říct o nejnovějším modelu současného auta, že je staromódní. Matthew je přesvědčen, že je skvělé. Sám byl na auto pyšný a toužil se s ním pochlubit. Jenomže podle toho, cos vyprávěl, došlo přesně k tomu, co by se bylo stalo, kdyby se jiné dítě (anebo v tomto případě kdokoli jiný (o autu vyjádřil opovržlivě (až na to, že žádné jiné dítě, ani jeho vlastní podvědomí, by nedokázalo vysvětlit, v čem a jak by mělo auto vypadat úplně jinak.

A dneska odpoledne mi řekl ještě něco jiného. Vysvětloval prý Chocky použití vícestupňové rakety pro lety do vesmíru. Chocky se tomu nápadu smála, přesně tak jako se předtím smála autu. Prý jí to připadalo absurdní a směšné a staré (myslím že chtěl říct primitivní. Hmotnost, řekla mu, znamená sílu, a

síla je forma energie: je pošetilé a nákladné postavit jen tak proti sobě dvě různé energie. Člověk by měl nejdřív zkoumat podstatu brzdící síly. Teprve když tu beze zbytku pochopí, je schopný najít způsob, jak ji eliminovat, pokud rovnou neobjeví způsob, jak ji využít ve svůj prospěch, aby působila v žádoucím směru a ne naopak. Takže pohánět správně takovou raketu nezánamená pokoušet se vystřelit ji na oblohu pomocí výbušných plynů, které překonají veškerou tíhu gravitace, nýbrž vyvinout nějaké zařízení, které by gravitaci snížilo na minimum. Vysvětlila mu, že ovlivňováním hodnoty snížené gravitace vůči odstředivé síle se dosáhne hladkého startu a konstantního zrychlení. Rozumně zvolené zrychlení, které by nevyvolalo přetížení větší než dvě nebo tři G, dodá raketě za chvíli rychlost daleko větší než jaké by jakákoli raketa kdy mohla dosáhnout, aniž vystaví posádku jakémukoli nebezpečí. Ovlivňováním gravitačních clon se dá stanovit směr rakety a podle libosti zvyšovat nebo snižovat její rychlost.

Spoléhat se na raketovou techniku je prý hloupé (myslím, že chtěl říct naivní, jako kdybyste chtěli auto pohánět hodinovým strojkem, anebo když máte auta na benzín (jak jednou dojde zásoba energie, jste v koncích. Ale s... A v tomhle bodě jsme pohořeli. Šlo o jistý druh energie, ale Chocky použila pojem, který Matthewovi nic neříkal. Připomínalo mu to něco jako elektřinu, ale věděl, že jde o něco úplně jiného... Zkrátka s tímhle zdrojem energie, kterou lze nashromáždit z kosmického záření a přeměnit tak, aby poháněla motory anebo ovládala gravitační clony, by se nemohlo stát, že by došly pohonné hmoty. Nejvyšší rychlost, které můžete nakonec dosáhnout, se rovná rychlosti světla. Ovšem k účelnému a spolehlivému cestování vesmírem tu pořád zůstávají dvě překážky. Jednou je neúměrně dlouhá doba, po kterou je třeba zrychlovat a zase zpomalovat, a zkrácení této doby zvýšením přetížení by situaci zlepšilo tak nepatrně, že nemá cenu se tím zabývat (a to navíc za cenu extrémního namáhání organismu. Druhý, mnohem zásadnější problém, představuje skutečnost, že rychlost světla je příliš nízká na to, aby to stačilo na překonávání mezihvězdných vzdáleností. Musí se přijít na způsob, jak tuhle nesnáz obejít, současná nejnadějnější teorie říká, že (ale tady Matthew opět ztratil nit v záplavě Chockyných nápadů, které přesahovaly jeho chápání. Jak mi sám řekl: 'Mluvila furt dál, ale nedávalo to žádnéj smysl. Nedokázala najít správný slova.'"

Landis se odmlčel. Pak dodal:

"A zase, ani tentokrát to podle mne nemá z knížek. Mohl by, ale nemá. Kdyby to někde vyčet, nebyl by tolik koktal, když se snažil najít vhodná slova pro to, co mu tady v hlavě bylo úplně jasné."

"Musím říct, že já v hlavě zdaleka tak jasno nemám. Jak všechny ty kosmické lodě souvisí s naším případem?" zeptala se ho Mary.

"Uvedl jsem to jen pro ilustraci. Bylo mu jaksi řečeno, že kosmické lodě jsou neschopné a ubohé, tak jak mu bylo totéž řečeno i o autech."

"A to všechno vám připadalo docela rozumné (tedy, máte pocit, že to dává smysl?"

"Řekněme, že pokud se to drží v mezích Matthewova chápání, má to logiku. Člověk by skoro raději, kdyby to žádnou logiku nemělo."

"Proč?" náléhala Mary.

"Protože kdyby to mělo nějaké trhliny, způsobené nepochopením nebo jeho vlastním přikrašlováním, které by do zbytku nějak nezapadaly, byla by tu stále ještě naděje, že si to celé vykonstruoval na základě něčeho, co si přečetl. Ve skutečnosti ale Matthew bez zábran přiznává, že spoustě věcí nerozuměl, a o tom ostatním, zdá se, podává docela hodnověrné svědectví. Bylo by pro nás mnohem snazší, kdyby člověk mohl uvěřit, že si to celé (třebas jen podvědomě (sám vymyslel.

Ale jsou tu ještě další věci. Podle Chocky naše civilizace evidentně trpí tím, že se naprosto primitivně upnula na kola. Jednou jsme objevili kruhový pohyb a teď ho uplatňujeme všude. Až v poslední době začínají naše vynálezy naznačovat, že se z té posedlosti kolem vymaňujeme. Teď mi řekněte, kde může obyčejný kluk sebrat takovýhle nápad?"

,No dobrá," řekl jsem, "připusťme, že podvědomí můžeme vyloučit. Ale co se s tím dá tedy dělat?"

Landis opět zavrtěl hlavou.

"Upřímně řečeno, teď momentálně mě nic nenapadá. Docela obyčejně a nevědecky mě nenapadá nic, co by na něj mohlo platit. Nevím, co ho to popadlo (a tuhle otřepanou frázi teď myslím úplně doslova. Něco tu je. Ale kdybych tak věděl, co."

Mary vstala nečekaně a prudce od stolu. Naskládali jsme talíře na servírovací stůl a Mary jej vystrkala

z místnosti. Za několik minut se vrátila s kávou. Když nám ji rozlévala do šálků, řekla Landisovi:

"Takže nám zkrátka a dobře chcete jenom říct, že nevidíte žádný způsob, jak by se dalo Matthewovi pomoci, je to tak?"

Landis svraštil obočí.

"Pomoci?" zopakoval. "To nevím. Dokonce si ani nejsem jist, že potřebuje pomoc. Mám za to, že teď hlavně potřebuje někoho, s kým si může o Chocky povídat. Nijak zvláště rád ji nemá, ona ho v podstatě často štve, ale také ho zásobuje spoustou informací, které ho zajímají. Vlastně ty potíže mu zřejmě nepřinášejí ani tolik samotná existence Chocky, jako spíš jeho vlastní sebeobraný pud, který mu velí její existenci skrývat (a v tomto ohledu si počíná velmi rozumně. Až doteď jste vy dva pro něho představovali jediný pojistný ventil. Dalším by byla mohla být jeho sestra, ale ta ho, jak se zdá, nechává ve stychu."

Mary si míchala kávu, roztržitě pozorujíc vír za Ižičkou. Pak se rozhodla a řekla zpríma: "Vy teď mluvíte, jako by ta Chocky opravdu existovala. Řekněme si to tedy na rovinu. Chocky je Matthewův výmysl. Je to prostě jméno pro imaginárního společníka (tak jako Polly měla Piffa. Člověk snad chápe, že to není nic tak neobvyklého a že si s tím nemusí lámat

hlavu - pokud to nepřesáhne rozumnou míru. Když to ovšem míru přesáhne, musí si začít dělat starosti, protože pak to přestává být normální. No a nám se zkrátka už nějakou dobu zdá, že Matthew tu hranici překročil. Že se s ním stalo něco nenormálního. Proto se na vás David obrátil o radu."

Landis ji chvíli zamyšleně pozoroval, a pak řekl:

Mám obavy, že jsem se nevyjádřil dost jasně," řekl. "Jakákoliv podobnost mezi Chocky a Piffem je čistě vnějšková. Rád bych uvěřil tomu, čemu chcete věřit vy (a moje odborné školení mi říká, že bych tomu měl věřit i já (totiž že jde o naprosto subjektivní záležitost. Že Chocky je dětinským nápadem, zrovna tak jako jím byl Piff, že je Matthewovým vlastním nápadem, který se mu vymkl z ruky. Ale mohu tak učinit jen za předpokladu, že budu ignorovat zjištěné skutečnosti. Nemám náuru na to, abych si fakta překrucoval tak aby vyhovovala něčemu, co mě kdysi naučili. Chocky je určitým mně neznámým způsobem objektivní (přichází z vnějšku, ne zevnitř. Na druhou stranu nejsem dost lehkověrný na to, abych se ztotožnil s prastarou myšlenkou 'posedlosti', třebaže ta by zapadala do obrazu zjištěných skutečností mnohem lépe..."

"Tomuhle já nerozumím. Když celá záležitost s Chocky začala, mysleli jsme s Davidem, že by nebylo rozumné, kdybychom to chtěli potlačovat. Předpokládali jsme, že to brzy přejde. Byli jsme na omylu: zřejmě se to v něm jenom víc utvrdilo. Začala jsem být neklidná. Člověk nemusí být psycholog, aby poznal, co dokáže přelud vnímaný se stejnou vážností jako skutečnost. Souhlasila jsem s Davidem, aby vás požádal o návštěvu, protože jsem se domnívala, že navrhnete směr, kterým bychom se měli ubírat tak, abychom Matthewa toho přeludu zbavili a přitom mu neublížili. A teď to naopak vypadá, že jste s ním celý den strávil tím, že jste ho v jeho fantazírování ještě utvrzoval a přitom se tím i sám nakazil. Nemohu mít pocit, že by tohle Matthewovi nebo komukoli jinému mělo prospět."

Landis vypadal, jako by se chystal odpovědět zostra, ale ovládl se.

"První požadavek zní," řekl, "pochopit všechny okolnosti. A k tomu je nezbytné získat si jeho důvěru."

"To je naprosto samozřejmé," řekla Mary, "a já zcela jasně chápu, že když jste byl s Matthewem, bylo třeba dávat najevo, že se s reálnou existencí Chocky ztotožňujete (my děláme totéž už několik týdnů. Nechápu však, proč v tom setrváváte, když Matthew už tu dávno není."

Landis trpělivě pokračoval:

"Ale paní Gorová, uvědomte si přece, jaké vám dává otázky a o jakých věcech mluví. Copak vám nepřipadají zvláštní (podivné a přesto inteligentní (ovšem pro něho docela netypické?"

"Samozřejmě že zdají," odpověděla Mary příkře. "Jenže kluci čtou všechno možné: člověk s tím počítá. A není divu, že to co pochyťují, je nutí klást otázky. Nás ovšem zneklidňuje způsob, jakým si tuhle přirozenou zvědavost překrouťte tak, aby podporovala celou tuhle iluzi o Chocky. Copak nechápete, že mám strach, aby se z toho nestala trvalá posedlost? Já se nechci dovědět nic jiného, než prostě jak nejlíp tomu zabránit."

Landis se jí pokusil ještě jednou vysvětlit, proč není, možné považovat Chocky za pouhý výplod fantazie, ale Mary se už dostala do ráže a tvrdošíjně odmítala přijmout jakýkoli Landisův názor. Kdyby tak byl

mohl vzít zpátky tu neuváženou poznámku o "posedlosti"! Podle mě se zmýlil v odhadu situace (to by se asi psychologovi stát nemělo (a jakmile to bylo venku, bylo neštěstí hotovo.

Nemohl jsem dělat nic jiného, než trpně sedět a přihlížet, jak zarputile vedou každý svou.

Nakonec se nám všem ulevilo, když se to Landis rozhodl vzdát a odporoučel se.

/6/

Vzniklá situace mi připadala zapeklitá. Dokázal jsem pochopit Landisovy argumenty (ačkoli ať visím jestli sem rozuměl tomu, kam mířil, ale zároveň jsem chápal i Marynu netrpělivost. Na psychiatra se Landis dopustil školácké chyby, byť by to třeba nemyslel vážně. Podle mého se vůbec neměl zmiňovat o starých pověrách, a už vůbec neměl použít slovo "posedlost". Existují různé obavy, o nichž jsme upřímně přesvědčeni (a také to nahlas tvrdíme (, že jsme je dávno překonali, a které v nás nicméně neustále dřímají, připraveny obživnout jedinou neopatrnou poznámkou pronesenou v nestřeženém okamžiku. Jako by celá Landisova návštěva Maryným obavám přidala jen o stupeň víc iracionality. Navíc při tom všem co řekl, Mary dráždil jeho neuspěchaný, nezaufatý, analytický přístup k celému problému. Její zájem byl bezprostřední. S Matthewem není něco v pořádku a ona chce, aby se to bez otálení napravilo. Čekala, že jim Landis poradí, jak to provést co nejlépe. Místo toho se jí dostalo učeného pojednání o zajímavém případě, jen o to znepokojivějšího, že Landis sám připustil, že si neví rady. Když odcházel, dávala Mary najevo, že si ho necení o mnoho víc než obyčejného šarlatána. Nešťastná a promarněná příležitost. Když jsem následujícího večera dorazil domů, měla Mary ve tváři nepřítomný výraz. Sklidili jsme ze stolu a zahnali děti na kutě. Atmosféra, která se dole rozhostila, mi byla dobře známá. Ve vzduchu viselo nějaké důležité oznámení, které si nebylo tak úplně jisté tím, jak bude přijato. Mary se posadila poněkud vzprímeněji než jindy, a spíš k vyhaslému krbu než ke mně spustila. S jemným ostnem vyzývavosti mi oznámila:

"Dneska jsem navštívila doktora Aycotta."

"Ale," řekl jsem. "Něco tě trápí?"

"Kvůli Matthewovi," dodala.

Podíval jsem se na ni.

"Tys s sebou vzala i Matthewa?"

"Ne," zavrtěla hlavou. "Uvažovala jsem, že ho vezmu, ale pak jsem si to rozmyslela."

"To jsem rád," řekl jsem. "Myslím si totiž, že Matthew by to asi považoval za podraz. Bude snad lepší, když se o tom nedozví."

"Ano," souhlasila poněkud rezolutně.

"Jak už jsem řekl," poznamenal jsem, "nemám nic proti Aycottovi, pokud jde o to zašít rozbitou hlavu nebo rozpoznat spalničky, ale mám pocit, že tohle není věc, do který by zrovna viděl."

"To máš pravdu. V tomhle se samozřejmě moc nevyzná," souhlasila Mary. Pokračovala: "Taky jsem ovšem nečekala, že by to měl být jeho obor. Vysvětlila jsem, jak nejlíp jsem uměla, co se děje.

Neposlouchal mě zrovna moc trpělivě, zdálo se mi, že je trochu dotčený, že jsem nepřivedla rovnou Matthewa. Pokusila jsem se tomu starému bloudovi vysvětlit, že ho nežádám hned a na místě o jeho názor, že nechci nic víc, než aby mi doporučil nějakého šikovného specialistu."

"Z čehož usuzuju, že ti poskytl toliko svůj názor na věc."

Se sarkastickým úsměvem ve tváři přikývla.

"Taky že jo! Matthew nepotřebuje nic víc než hodně pohybu, po ránu studenou sprchu, hodně obyčejné, dobré, nekořeněné stravy, spoustu salátu a v noci spát při otevřeném okně," řekla kousavě.

"A žádného specialistu?"

"Ne. Toho není třeba. Dospívání je často mnohem náročnější, než si uvědomujeme, nicméně zdravá životospráva a Příroda, mocná léčitelka, rychle srovná jakékoliv dočasné porušení rovnováhy."

"To je mi líto," řekl jsem.

Nastalo ticho. Nakonec je přerušila Mary: "Musíme mu nějak pomoci, Davide."

"Já vím, miláčku, že ti Landis zrovna nepadl do oka, ale má docela slušnou pověst, chápej. Neřekl by přece, že pochybuje o tom, že Matthew opravdu potřebuje pomoc, kdyby o tom nebyl přesvědčen."

My si oba děláme starosti, ale jen proto, že tomu nerozumíme: nemáme jedinej rozumněj důvod se domnívat, že celá ta věc Matthewovi škodí, jen proto, že je neobvyklá. Jsem si naprosto jistej, že kdyby

byl Landis měl jakýkoli důvod k obavám, byl by nám to řekl."

"Nepředpokládám, že by nějaký důvod k obavám pociťoval. Matthew není jeho dítě. Je to jen neobvyklý, poněkud záhadný případ: teď sice docela zajímavý, ale kdyby se měl Matthew vrátit zase do normálního stavu, přestane být pro Landise zajímavý."

"Miláčku, to mu podsunuješ něco hrozného. A kromě toho, víš přece, že Matthew není nenormální: je úplně normální (a k tomu něco navíc, což není totéž!)"

Mary mě obdařila pohledem, jaký je obvykle vyhrazen chvílí při rozčesávání vlasů nebo jiným podobně otravným příležitostí.

"Ale v tom je rozdíl," trval jsem na svém. "Existuje přece zcela zásadní rozdíl mezi..."

Brutálně mi skočila do řeči.

"To je mi jedno," řekla. "Mně stačí, když bude normálně normální, nic navíc ani namíň mě nezajímá.

Prostě jen chci, aby byl šťastný."

Rozhodl jsem se, že toho prozatím nechám. Kromě občasných záchvatů ukrivdění (a které dítě jimi tak či onak netrpí? (mi Matthew nepřipadal nešťastný. Říct tohle nahlas by ovšem vedlo k hádce o podstatu štěstí, což je terén k vedení války mimořádně nepříznivý.

Otázka, co dál, nicméně zůstávala. Osobně bych dal přednost dalšímu kontaktu s Landisem: Matthew mu očividně důvěřoval a Landise Matthew nepochybně zajímal. Ovšem vzhledem k Maryně averzi vůči Landisovi by byl tento postup v příkrém rozporu s jejími tužbami a ospravedlnit jej by mohla jediné extrémně vyhrocená situace... Naléhavost a bezodkladnost byly ovšem atributy, jichž se případu Chocky zjevně nedostávalo...

A tak jsme se prozatím (stejně jako už několikrát předtím pokusili uklidnit vzpomínkou na to, jak Polly z rodiny zničehonic vystrnadila Piffa.

Mezitím jsem nicméně Matthewovi navrhl, že by možná nebylo od věci držet před maminkou Chocky na uzdě, protože maminku, jak se zdá, Chocky moc nezajímá...

Pak jsme o Chocky slyšeli asi tak čtrnáct dní velmi zřídka. Začal jsem v sobě živit nadějí, že nás Chocky opouští; nešlo bohužel o jednorázové zapuzení, jež by bylo bezpodmínečně definitivní, spíš tak nějak pomalu skomírala. Byl to ovšem jenom nepatrný plamínek naděje, ale i ten měl brzy zhasnout.

Jednou večer jsem se natahoval, že zapnu televizi, když vtom mě Mary zarazila. "Jenom na moment," řekla. Vstala a přešla pokojem ke svému toaletnímu stolku. Když se vrátila, třímala v ruce několik listů papíru, největší o rozměrech dobrých třicet krát čtyřicet. Beze slova mi je podala a vrátila se zpátky do svého křesla.

Podíval jsem se na papíry. Menší z nich byly náčrty tužkou, větší pak barevné obrazy namalované temperami. Dost zvláštní obrazy. První dva představovaly krajinky s několika postavami. Obě scénérie měly svůj předobraz nepochybně někde tady v okolí, matně jsem si je vybavoval, i když jsem nebyl s to přesně určit místo, odkud byly malovány. První, co mě zarazilo, byly postavy; autor se prezentoval vyhraněným stylem, který důsledně uplatňoval: krávy, a také ovce, byly hubené a měly obdélníkový tvar; lidské postavy se zdály být polovičatým kompromisem mezi skutečnými lidmi a schematickými panáčky, složenými z jednoduchých čar; nápadně postrádaly na objemu a byly překvapivě hranaté. Navzdory tomu z nich ovšem dýchal život a pohyb.

Kresba sama prozrazovala pevné a sebejisté tahy, barevné pojetí působilo tak trochu ponuře; dalo se z něho vytušit, že si autor nejvíce vyhrál s jemnými odstíny zeleně. O malování nevím skoro nic, ale tyto obrázky ve mně vyvolávaly pocit, že nekompromisní tahy štětce i úspornost, s jakou bylo dosaženo výsledného efektu, prozrazují účtyhodný výkon.

Další dva obrázky byla zátiší: váza s květinami, zobrazenými ne sice tak, jak by je viděl botanik nebo zahradník, nicméně daly se v nich rozpoznat růže; a mísa s čímsi červeným, v čem člověk při jisté toleranci k přehnaně zdůrazněným semínkům bezpečně poznal jahody.

Další obrázek byl vlastně průhledem skrz okno. To jsem byl schopný rozpoznat. Bylo vidět roh školního hřiště a na něm spoustu postav v pohybu, opět ovšem řádní čahouni.

Následovaly dva portréty. Na jednom byl muž s protáhlým, poněkud přísně řezaným obličejem. Zdálo se mi, totiž (nemohu říci, že jsem ten obličej poznával, ale linie účesu prozrazovala cosi, co dávalo tušit, že

snad mělo jít o moji podobiznu, ačkoliv pokud vím, moje oči se ani v nejmenším nepodobají zeleným světlům na semaforu. Druhý portrét představoval ženu. Nebyla to ani Mary ani nikdo jiný, koho bych znal.

Když jsem si obrázky doprohlédl, položil jsem si je na klín a podíval se přes pokoj na Mary. Jenom přikývla.

"Těmhle věcem rozumíš líp než já. Zdá se ti to dobré?" zeptal jsem se.

"Myslím, že ano. Jsou zvláštní, ale je v nich pohyb a život, prozrazují vnímavost, pocit sebedůvěry..."

Nechala to vyznít. Pak dodala: "Našla jsem je náhodou. Uklízela jsem v jeho pokoji. Zapadly za prádelník..."

Znovu jsem se podíval dolů na vrchní obrázek, na vyzábělý dobytek a pavoukovitou postavu zemědělského dělníka, šermujícího vidlemi.

"Třeba to patří některému děcku od nich ze třídy (nebo učitelce, co má na kreslení...)" hádal jsem. Mary zavrtěla hlavou.

"Její to není. Některé práce slečny Soamesové jsem viděla: její styl se vyznačuje určitou titěrností. A krom toho, na tom posledním portrétu je namalovaná ona (pravda, ne zrovna lichotivě."

Znovu jsem prošel všechny obrázky. Člověku se nakonec docela zalíbily, když opadl počáteční údiv nad jejich neobvyklostí.

"Zítra bys je mohla vrátit zpátky, a prostě o tom nemluv," navrhl jsem.

Mary rukou uhladila pletení a natáhla je, aby srovnala řady.

"To bych mohla... jenže by mi dál nedávaly spát. Byla bych radši, kdyby nám k tomu něco řekl..."

Zadíval jsem se na druhou krajinku a náhle jsem tu scénérii poznal, přesně jsem rozpoznával zákrut řeky, který byl na obrázku.

"Miláčku," řekl jsem, "mám obavy, že se ti to nebude líbit."

"Nelíbil se mi ani jeden. Nelíbilo se mi to dokonce ani před tím, než ten tvůj kamarád začal mluvit o 'posedlosti'. Ale radši bych měla jistotu, než abych se jen dohadovala. Konečně, vždyť mu je třeba někdo mohl dát."

Její výraz napovídal, že to, co říká, myslí vážně. Odložil jsem další námitky, tentokrát ale s pocitem, že celá záležitost tím vstupuje do nové fáze a že s tím souhlasím. Vzal jsem Mary za ruku a stiskl ji.

"Dobrá," řekl jsem. "Určitě ještě neleží." Vystrčil jsem hlavu do chodby a zavolal nahoru do patra. Potom jsem obrázky rozložil v pokoji na podlahu.

Matthew dorazil v županu, růžový ve tváři a s rozcuchanými vlasy po koupeli. Překvapeně se zastavil při pohledu na obrázky. Pak nejistě přešel očima na Maryinu tvář.

"Hele, Matthewe," začal jsem, jak nejlépe jsem uměl, "maminka na ně náhodou narazila, když uklízela tvůj pokoj. Zapadly ti za prádelník."

"Ahá," řekl Matthew. "Tak tam se ztratily."

"Jsou moc zajímavý a myslíme si, že jsou i dobrý. Jsou tvoje?"

Matthew zaváhal, pak přikývl:

"Ano," řekl s trochu přehnanou vzdorovitostí.

"Já ale myslím, jestli jsi je ty maloval?"

V jeho "Ano" se tentokrát ozval náznak obrany.

"Hm... Neodpovídají ale zrovna tvému obvyklému stylu, vid'?" Řekl bych, že za tyhle asi musel dostat lepší známky, než normálně dostáváš z kreslení," naznačil jsem.

Matthew se trochu kroutil.

"Tyhle nejsou z kreslení. Ty jsem si dělal sám jen tak," řekl.

Znovu jsem se podíval na jednu z krajinek.

"Zdá se, že začínáš vidět svět jinýma očima," poznamenal jsem.

"To jo," souhlasil Matthew. A slibně dodal: "Myslím, že to nějak patří k dospívání,"

Jeho pohled byl naléhavý. Koneckonců jsem to byl já, kdo ho nabádal k obezřetnosti.

"To je úplně v pořádku, Matthewe. Nás jenom zajímá, kdo je opravdu namaloval."

Matthew váhal. Vrhla na Mary nešťastný pohled, pak se zahleděl dolů na koberec před sebou a prstem nohy objížděl jeden ze vzorů.

"Namaloval jsem je já," řekl, ale pak jako by jeho rozhodnost slábla. Upřesnil to: "Totiž (no (dělal jsem to já..."

Vypadal tak nešťastně a zmateně, že jsem neměl nejmenší chuť dál na něho naléhat. Na pomoc mu přiskočila Mary. Položila mu ruku kolem ramen.

"Na tom přece vůbec nezáleží, miláčku. Prostě nás zaujaly natolik, že jsme jen chtěli vědět, jak to je."

Natáhla se pro jeden obrázek a zvedla ho ze země. "Třeba tenhle pohled. To je moc šikovné. Myslím, že je to moc pěkné (jen je to trochu zvláštní. Opravdu ti připadalo, že to vypadá takhle?"

Matthew na několik vteřin oněměl, a pak napůl vyhrkl: "Nakreslil jsem je já, mami, fakt jsem je dělal já. A trochu legračně vypadají jen proto, že takhle ty věci vidí Chocky."

Upřel na Mary zvědavý pohled, ale v Maryině obličeji se zračil pouze zájem.

"Tak nám o tom něco pověz, miláčku," povzbudila ho. Matthewovi se znatelně ulevilo. Povzdechl si:

"To se stalo jednou po hodině kreslení," vysvětloval. "Kreslení mi asi moc nejde," dodal lítostivě. "Slečna Soamesová říkala, že to, co jsem namaloval, je zoufalý. I Chocky si myslela, že je to hodně nepovedený. Tak jsem řekl, že jsem se snažil, ale že to nikdy nechce vyjít, a Chocky na to, že to je proto, že se na věci nedívám správnými očima. Já jí povídám, že nechápu, co s tím mají co dělat 'správný oči'; věci přece bud' vidíš, nebo nevidíš. A ona na to, že ne, že to tak není, protože se na věci můžeš dívat, aniž je vidíš, pokud se nedíváš správně. Trochu jsme se o to pohádali, protože to podle mě nedávalo smysl. A tak Chocky nakonec navrhl, abychom udělali takovej pokus (já že budu kreslit a ona obstará vidění. Nechápal jsem, jak by to mohlo fungovat, ale ona říkala, že to podle ní za ten pokus stojí. A tak jsme to zkusili.

Ze začátku se to několikrát nepovedlo, protože jsem neuměl na nic nemyslet. Napoprvý je to děsně těžký na nic nemyslet. Protože furt myslíš na to, že nemáš na nic myslet, ale to právě vůbec není totéž, a tak to nevycházelo. Ale to mně právě Chocky říkala: jenom sed' a drž tužku a na nic nemysli. Měl jsem už těch marnejch pokusů po krk, ale ona pořád chtěla, abychom to zkoušeli znovu. No a asi při čtvrtém pokusu se mi to za pár minut tak napůl podařilo. Pak už to šlo lehčeji, a když jsme to pak ještě chvíli trénovali, šlo to docela snadno. Ted' už stačilo jen si sednout s barvou (a prostě se vypnout, a obrázek byl na světě, akorát že výsledek vypadá tak, jak to vidí Chocky, a ne, jak to vidím já."

Viděl jsem, jak Maryiny prsty nervózně kmitají, ale masku neosobního zájmu neodložila. Řekl jsem:

"Myslím, že rozumím, co chceš říct, Matthewe. Předáš zkrátka svoje myšlení Chocky. Řekl bych ale, že to musí bejt docela legrační pocit, ne?"

"Jen ze začátku. Pak jsem si připadal (no jako kdybych jel bez brzd. Ale potom už to připomíná spíš..."

Na chvíli se přerušil a sraštil obočí, jak hledal něco, k čemu by to připodobnil. Výraz tváře se vyjasnil:

"...spíš máš pocit, jako kdybys jel na kole a neměl ruce." Znovu se zamračil, a pokračoval: "Ale vlastně ne, protože to řídí Chocky a ne já (těžko se to vysvětluje," dodal omluvně.

Dokázal jsem si představit, jak je to těžké. Spíš pro větší klid Mary než kvůli sobě jsem se zeptal:

"Ale když ty nechceš, tak se to nestane, nebo jo? Myslím jen tak, náhodou?"

"Kdepak. To já musím způsobit, aby k tomu došlo, jednoduše tím, že na nic nemyslím. Jenom ted' už nemusím celou dobu, když maluju, na nic nemyslet. Při několika posledních pokusech jsem klidně mohl sledovat ruku, kterou jsem obrázky maloval (takže ve skutečnosti je maluju opravdu já. Jenom vidění toho, co maluju, není moje."

"Jistě," řekla Mary. "Tomu rozumíme, ale..." zaváhala, hledajíc nejšetrnější způsob, jak to navléct, "ale myslíš, že je to dobře dělat takové věci?"

Matthew mrknul na obrázky.

"Myslím, že jo, mami. Jsou to daleko lepší obrázky, než když je dělám celý sám (i když třeba vypadají trochu směšně," doznal upřímně.

"To jsem zrovna neměla..." začala Mary. Pak si to rozmyslela a podívala se na hodinky.

Už je pozdě," řekla a mrkla na mě.

"To je pravda. Je pozdě," podpořil jsem ji. "Ale ještě než odejdeš, Matthewe, ukazoval jsi už tyhle obrázky někomu jinému?"

"No, že bych je zrovna ukazoval, to ne," řekl. "Jednou vešla do třídy slečna Soamesová, právě když jsem dodělal tamhleten." Ukázal na obrázek školního hřiště, viděného oknem. "Ptala se, kdo to dělal,

čímž mě zahнала do kouta, protože jsem moh těžko předstírat, že to dělal někdo jinej, a tak jsem musel říct, že jsem to dělal já, a ona se na mě podívala tak, jak to dělají lidi, když ti nevěřej. Pak se podívala na obrázek a zas zpátky na mě. 'Dobrá,' řekla, 'tak nám předved', jak namaluješ (třeba závodní auto v plné rychlosti.' Musel jsem jí teda vysvětlit, že neumím kreslit věci, který nemůžu vidět totiž, který nemůže vidět Chocky za mě, jenže to jsem jí nemoh vykládat. A ona se na mě znovu přísně podívala a řekla: 'No dobře. Tak co třeba pohled z druhého okna?'

Obrátil jsem teda malířskej stojan a namaloval to. Sundala list z desky a dlouho na to zírala; pak se na mě záhadně podívala a zeptala se, jestli by mi nevadilo, kdyby si ho nechala. Dost dobře jsem nemoh říct, že by mi to vadilo, a tak jsem řekl, že ne, a zeptal jsem se, jestli můžu odejít. Ona přikývla a dál civěla na ten obrázek."

"To je divný, že se o tom nezmínila ve tvém hodnocení," řekl jsem. "Stalo se to až na konci pololetí; když už bylo hodnocení napsané," vysvětlil Matthew.

Začala ve mně hlodat zlá předtucha, ale nedalo se s tím nic dělat. A kromě toho, jak řekla Mary, bylo už pěkně pozdě.

"Tak, a teď rychle na kutě, Matthewe," řekl jsem. "Dík, žes nám to o těch obrázcích pověděl. Můžem si je tu dole ještě chvilku nechat, abychom si je znovu prohlídli?"

"Dobře. Ale prosím vás, neztratte je," souhlasil. Jeho pohled padl na portrét oběti hladomoru. "To se ti ani trochu nepodobá, tati. To teda fakt ne," ujistil mě. Pak nám dal oběma dobrou noc a vyběhl po schodech nahoru.

Seděli jsme a civěli jeden na druhého. Maryiny oči se pomalu zalévaly slzami.

"Ach, Davide. Býval to takový roztomilý chlapeček..." Když se za chvíli uklidnila, řekla:

"Mám o něho strach, Davide. Tahleta (ať už je to cokoliv (se pro něho stává čím dál, tím víc skutečností. Už jí dovoluje, aby ho ovládala... Bojím se o něho..."

Vždyť přece jasně zdůrazňoval, že to on rozhoduje, kdy a jestli vůbec k tomu dojde," připomněl jsem jí.

"Je přece přirozené, že si to myslí," řekla Mary.

Dál jsem se snažil, seč mi síly stačily, zmírnit její obavy. Zdůraznil jsem, že Matthew kvůli tomu není ani v nejmenším nešťastný. Instinkt mu napovídá, aby o tom nemluvil před svými mladými kamarády, takže nehrozí ani to, že by ho sriad nějak pronásledovali. Polly na Chocky vůbec nevěří a celou záležitost raději považuje za jakýsi nepovedený padělek Piffa. Matthew je ve svém věku opravdu docela obyčejný kluk (jen má navíc něco, čemu se rozhodl říkat Chocky, a my nemáme sebemenší důkaz, že by mu tahle Chocky vůbec něčím škodila...

Tu námahu jsem si ovšem klidně mohl ušetřit...

Když jsem šel spát, nakoukl jsem k Matthewovi. Spal, ale lampa ještě svítila. Kniha, kterou četl, ležela tak, jak mu vypadla z rukou, rozevřenými stránkami na Matthewových prsou. Přečetl jsem název, pak jsem se sehnul blíž, abych se ujistil, že mě zrak nešálí. Bylo to moje vydání knihy Lewise Mumforda "Život ve městě". Sebral jsem ji a přitom jsem probudil Matthewa.

"Není divu, žes nad tím usnul. Trochu namáhavá četba před spaním, nemyslíš?"

"Děsně nudný," odpověděl Matthew. "Ale Chocky si myslí, že je to zajímavý (aspoň ty části, kterým můžu za ni rozumět."

"Aha," odušil jsem. "Ale... Ale teď už je opravdu čas jít spát. Dobrou noc, bráško."

"Dobrou noc, tati."

/7/

V létě toho roku jsme si najali na léto společně s Alanem a Phyl Froomeovými chatu. Froomeovi se vzali pár let po nás a měli dvě děti, Emmu a Paula, prakticky stejně staré jako byly naše. Domnívali jsme se, že tahle konstelace dospělým umožní zbavit se na čas svých všedních starostí a trochu se zrekreovat.

Ta vesnice se jmenovala Bontgoch a ležela při ústí jedné řeky v severním Walesu, kde jsem sám v dětství příjemně strávil několikéré prázdniny. Tehdy to byla malá šedivá víska s několika většími domy v okolí. V létě jste tu a tam narazili na hrstku návštěvníků, kterou tvořily z valné části děti a vnuci majitelů oněch větších domů; tito návštěvníci ovlivňovali život vesnice jen nepatrně. Pak ale byla víska objevena pro turisty a dnes jsou podél pobřeží a na okolních svazích rozsety bungalowy. Jejich obyvatelé tvoří převážně sezónní výletníci, přechodní nájemníci nebo důchodci, a v chladnějších měsících se většina z

nich ve svých člunech náruživě oddává bezcílnému brázdění okolních vod. To jsem nečekal. Pro tuhle činnost nemá Bontgoch v žádném případě ideální polohu, protože přílivové vlny se do ústí řeky ženou velkou rychlostí a navigace je tu složitá a ošidná; avšak skutečnost, že v současném přelidněném mikrosvětě vyznavačů člunů se v mnoha atraktivnějších místech čeká pět let na přidělení kotviště, převážila nad zmíněnými nevýhodami. Dnes už tu dokonce na jednom konci stojí pomalovaný přístřešek s barem, kterému říkají Jachtklub.

Působili jsme zřejmě trochu jako podivíni, protože jsme neměli k dispozici pro tolik lidí ani jeden člun, nicméně se nám tu líbilo. Pořád je tu spousta písku, kde se děti mohou při odlivu cachtat a hrát si, nebo chytat škeble a platejse. Po obou ústí řeky se rovněž zvedají nepřiliš strmé svahy hor, kam se dá vylézt a kde si lze prohlédnout jámy po důlních porubech, které prý kdysi byly součástí zlatých dolů a jako takové si dodnes podržely jisté vzrušující kouzlo. Bylo fajn, že jsme mohli vyrazit autem na celý den pryč a nechat děti na starost Phyl s Alanem (a zrovna tak bylo docela příjemné, když připadlo volno na Alana a Phyl a o děti jsme se starali my. Vlastně všechno probíhalo naprosto hladce a úspěšně (až do pondělka druhého týdne...

Ten den jsme měli volno já s Mary. Jeli jsme po úplně zapadlých silničkách, které snad ani nebyly na mapě, pak jsme vystoupili z auta a procházeli se po kopcích, udělali jsme si piknik u malého potůčku, s celým Irským mořem rozloženým dole pod námi. Večer jsme si dali výbornou večeři v hotelu při silnici a zpátky do Bontgoche jsme se přiloudali okolo desáté večer. U vjezdu jsme se ještě na chvíli zastavili, abychom se pokochali nádhernou velebností zapadajícího slunce, a pak jsme vyšli po pěšině nahoru. Stačilo jen překročit práh chaty, aby člověk hned poznal, že něco není v pořádku. Mary to okamžitě zaregistrovala. Vytržštěně zírala na Phyl.

"Co to má znamenat?" řekla. "Co se stalo?"

"Nic se neděje, Mary. Vůbec nic se neděje," řekla Phyl. "Jsou v naprostém pořádku. Oba leží nahoře v posteli. Nemusíš si dělat starosti."

"Co se stalo?" zeptala se Mary znovu.

"Spadli do řeky. Ale jsou úplně v pořádku."

Šly obě po schodech nahoru. Alan se natáhl pro láhev a do dvou skleniček nalil whisky.

"Co se to tu děje?" zeptal jsem se, když mi podával sklenku.

"Ted' už je všechno v pořádku, jak řekla Phyl," ujistil mě. "Ale měli z pekla štěstí. Zamávalo to s náma pořádně, to ti povím. Ještě ted' mám na čele studenou pot!" Přiložil si k čelu kapesník, jako by chtěl dosvědčit, co právě řekl, a se slovy "Na zdraví" do sebe převrhl půlku své sklenky.

Podíval jsem se nejdřív na něho, potom na láhev. Dnes ráno byla netknutá a ted' byla za tři čtvrtin prázdná.

"Tak co se teda stalo?" naléhal jsem.

Odložil svou sklenku, zavrtěl hlavou a začal objasňovat:

"Čirá náhoda, brachu. Všichni čtyři si spolu hráli na tom rozvrzaném přístavním molu. Přílivová vlna se zrovna obrátila a rychlostí se hnala zpátky. Ten masívní motorovej člun Billa Westona byl přivázaný nějakých padesát metrů proti proudu. Podle starýho Evanse, kterej to celý viděl, se u člunu přetrhlo kotevní lano. Říká, že člun se přihnal moc rychle na to, aby za sebou ještě táhnul kotvu. Zkrátka, ten motorák to napálil plnou parou do toho zatracenýho přístavního mola a jeho opačnej konec se zbortil. Ty moji dva stáli naštěstí kousek bokem, takže je to jenom povalilo, ale ty tvý to smetlo rovnou do vody..." Rozčilením se odmlčel. Nebýt toho, že mě předtím několikrát opakovaně ujistil, že jsou úplně v pořádku, byl bych z něho vytřásl duši. Znovu si ze své sklenky pořádně přihnul.

"Umíš si představit jak se voda při odlivu žene. Během pár vteřin byli na metry daleko. Evans si nejdřív myslel, že jsou vyřízený, pak ale uviděl, jak Matthew vši silou plave k Polly. Víc toho neviděl, protože pelášil do Jachtklubu bít na poplach.

Nakonec za nima vyrazil plukovník Summers, ale i se svým rychlým motorákem je dostihnul až dobrýho půldruha kilometru po proudu. A Matthew pořád ještě držel Polly.

Na toho starýho ostřílenýho vlka to udělalo ohromnej dojem. Říká, že jestli si kdy něco zaslouží metál, tak to je právě tohle; a hodlá si ohlídat, aby Matthew nějaký dostal.

Když se to stalo, byli jsme s Phyl tady vevnitř. Ty můj dva vůbec nepomysleli, že by nám to měli říct, až

když viděli, že za nima uhání plukovníkův člun. Ne že bychom byli mohli něco dělat. Ale ježíšmarjá, to čekání, než se vrátil... Doufám, že už nikdy nebudu muset strávit podobnou hodinku...

No nic, bohudíky to dopadlo dobře (a taky díky malému Mathewovi. Není vůbec sporu, že nebýt jeho, byla by vaše Polly dočista ztracená. Byl to parádní výkon, a jestli bude plukovník potřebovat podporu kvůli tomu metálu, pak já mu ji rozhodně dám. Má na to moje slovo: zaslouží si to."

Alan jedním hitem vyprázdnil sklenku a znovu se natáhl pro láhev.

Také jsem dopil. Cítil jsem, že to potřebuji.

Každý by měl umět plavat. Kolikrát mě za posledních pár let trápilo, že Matthew při plavání neudělá víc než tři tempa za sebou...

Mary na mě sykla a gestem mě vyhnala z pokoje, který patřil Polly a malé Emě.

"Tvrdě spí," řekla mi Mary. "Má ošklivou modřinu na pravém rameni. Asi se uhodila o člun, jak spadla. Jinak je zřejmě jenom vyčerpaná. Ach, Davide..."

"Už je to dobrý, miláčku. Už je to pryč."

"Chválabohu, ano. Phyl mi to už celé vyprávěla. Ale Davide, jak to ten Matthew dokázal?"

Nakoukl jsem k Matthewovi do pokoje. Měl ještě rozsvíceno. Ležel na zádech a upřeně hleděl do světla. Než se otočil a spatřil mě, stačil jsem zachytit jeho ustaraný pohled.

"Ahoj tati," řekl.

Na chvilku vypadal potěšeně, jako by se mu ulevilo, ale ustaraný výraz se mu brzy vrátil.

"Ahoj Matthewe. Tak jak se cítíš?" zeptal jsem se.

"Dobře," řekl. "Parádně jsme nastydli, ale teta Phyl nás oba strčila do vany s horkou vodou."

Přikývl jsem. Teď už opravdu vypadal, že mu nic nechybí.

"Slyšel jsem o tobě velký věci, Matthewe," řekl jsem mu.

Jeho ustaraný výraz byl ještě nápadnější. Sjel pohledem dolů prsty začal žmoulat příkrývku. Znovu pohlédl nahoru.

"Není to pravda, tati," řekl velmi vážně.

"Dost jsem se tomu podivil," připustil jsem. "Před pár dny jsi neuměl plavat."

„Já vím, tati, ale..." Znovu si obtočil příkrývku kolem prstu. "...ale Chocky umí..." dokončil větu a nejistě na mě pohlédl.

Snažil jsem se nedat najevo víc než účastný zájem.

Tak mi o tom pověz," vybídl jsem ho.

Matthewovi se zjevně ulevilo.

"Všechno se to seběhlo hrozně rychle. Zhlídl jsem člun těsně před tím, než do nás vrazil, a pak už jsem byl ve vodě. Zkoušel jsem plavat, ale příšerně jsem se bál, protože mi bylo jasné, že je to k ničemu, a myslel jsem si, že se topím. Vtom mi Chocky říká, ať se nechovám jako hlupák a přestanu panikařit. Byla tak divně krutá. Připomínala spíš pana Caffera, když se ve třídě rozčílí, jen ještě víc křičela. Nikdy předtím jsem ji takhle nezažil a tak mě to překvapilo, že jsem přestal zmatkovat. Pak řekla: „Teď na nic nemysli, jako při malování. Tak jsem to zkusil. A najednou jsem plaval..." Zamračil se. "Nevím jak, prostě najednou ukázala mejm rukám a nohám, jak mají plavat, úplně stejně, jako když mi vede ruku, abych správně maloval. Takže teď chápeš, tati, že to udělala ona, a ne já."

Rozumím," řekl jsem. To ode mne byla pozoruhodná nadsázka.

Matthew pokračoval:

"Ty i spousta jinejch lidí už mi ukazovalo, jak mám plavat, a já to zkoušel, tati, ale furt mi to nešlo, až teď s Chocky."

"Chápu," opět jsem zalhal. Na chvilku jsem se zamyslel, zatímco Matthew pozorně sledoval můj obličej.

"Chápu," opakoval jsem a pokýval hlavou. "Takže jakmile jsi zjistil, že umíš plavat, vyrazil jsi samozřejmě ke břehu, ne?"

Matthew zbystřil pozornost a nevěřičně vytřeštil oči. "Ale to jsem přece nemoh udělat! Byla tam Polly! Spadla do vody se mnou."

Opět jsem přikývl.

"No jo," řekl jsem. "Byla tam taky Polly (tak se mi zdá, že v tom to nejspíš bude..."

Matthew se zamyslel. Zřejmě si v duchu znovu vybavil ty první hrůzostrašné okamžiky ve vodě, protože se lehce otřásl. Pak se mu na tváři objevil výraz odhodlání.
"Ale stejně je to zásluha Chocky," trval tvrdohlavě na svém.

Alan se mi druhý den ráno podíval nejistě do očí.

"Obávám se, že jsem to (asi to bylo tím napětím. Jak jsem čekal na ten zatracený člun, až se vrátí... Připadalo mi to jak věčnost... Nevěděl jsem, jestli je našel... A přitom jsem pro ně nemoh hnout prstem... Bohužel tohle byla zřejmě reakce..."

"Nemluv o tom," řekl jsem. "Já bych na tom byl úplně stejně."

Seděli jsme na sluníčku a čekali, až nás zavolají k snídani.

"Stejně mi nejde do hlavy," řekl po chvíli Alan, "jak to dokázal. Podle plukovníka ji ve chvíli, kdy se k nim člun přiblížil, ještě pořád držel nad vodou. Počítá prej dobrý dva kilometry, v takovém prudkém odlivu!"

Matthew byl prej unavený, ale ne vyčerpaný. A přitom mi jen před pár dnama s určitým pocitem studu vykládal, že neumí plavat... Zkoušel jsem ho to naučit, ale neuměl přijít na ten správný grif."

"To máš pravdu, to neuměl," řekl jsem, a pak (protože o případu Chocky už věděl a jeho zásluhou byl do případu zatažen i Landis (jsem mu vyprávěl Matthewovu verzi celé záležitosti. Nevěřicně na mě zíral.

"No ale krucinál (teda nechci se Matthewa nijak dotknout (ale ty tomu fakt věříš?"

"Věřím, že tomu věří Matthew a jak jinak by si to měl člověk vysvětlit? A krom toho..." Řekl jsem mu o obrázcích. Předtím o nich neslyšel. "Díky nim mi nepřipadá zas tak těžký tomu uvěřit, nebo aspoň napůl," řekl jsem.

Alan se zamyslel. Zapálil si cigaretu, tiše seděl a pokuřoval, a upřeně se díval do dálky přes ústí řeky.

Nakonec řekl:

"Jestli je to tak, jak se to jeví (a já chápu, že se to těžko dá vysvětlit nějak jinak (znamená to úplně nové stadium v celém případě s Chocky."

"To nám taky došlo," přiznal jsem. "A chudák Mary z toho vůbec nemá radost. Má o něho strach."

Alan zavrtěl hlavou.

"Nevidím důvod, proč by si měla dělat starosti. Koneckonců, ať už Chocky existuje nebo ne (a Landis se mimochodem domnívá, že ona v jistém smyslu je reálná (teda, ať už existuje nebo ne, ty vaše dvě děti jsou dneska naživu díky tomu, že Matthew tomu věří! Uvědomuje si Mary tohle? Tohle vědomí by jí mělo trochu pomoci."

"To by mělo," souhlasil jsem. "Jenže (já ti nevím, že pro lidi je vždycky snadnější věřit na zlé duchy než na ty dobré?"

"Že by pud sebezáchovy?" poznamenal Alan. "Pro člověka je bezpečnější, když neznámý věci, dokud se nevybarvěj, považuje za nebezpečný. Tady někde je taky zdroj pudový nechuti ke změnám. Třeba se tahle Chocky právě nachází ve stadiu, kdy musí nejdřív dokázat, co je zač. Ale start měla podle všeho docela slušnej, to jo."

Přikývl jsem a řekl:

"Kéž by to tak viděla i Mary (jenže ona se bojí..."

Matthew přišel k obědu pozdě. Šel jsem ho hledat a našel jsem ho na zbylém vraku přístavního mola, kde seděl a povídal si s mladým, celkem pohledným blondákem. Nevzpomínal jsem si, že bych toho muže byl někdy předtím viděl. Jak jsem přicházel, zvedl Matthew zrak.

"Ahoj tati (a jéje, mám zpoždění, co?"

"To teda máš," řekl jsem.

Mladík zdvořile vstal.

"Promiňte, pane. Obávám se, že jeho zdržení jsem asi zavinil já. Jen jsem se ho vyptával na ten jeho hrdinský skutek: víte, po tom včerejšku se z něj stal tak trochu místní hrdina."

"To je sice možné," řekl jsem, "nicméně jíst se musí. Takže teď hybaj domů, Matthewe."

"Na shledanou," řekl Matthew mladíkovi a vyrazili jsme zpátky k chatě.

"Kdo to byl?" zeptal jsem se.

"Nějakej člověk," řekl Matthew. "Chtěl vědět, jak je po včerejšku s Polly. Říkal, že má taky takovou malou holku, proto ho to zajímalo."

Napadlo mě sice, že ten neznámý mladík vypadal trochu moc mladě na to, aby byl nějakých deset či jedenáct let otcem rodiny, jenže dnes člověk nikdy neví, a tak než jsme dojedli oběd, na celou příhodu jsem zapomněl.

Během několika dalších dnů se z Matthewa stal tak náruživý plavec, že jsme ho nemohli dostat z vody. Pak prázdniny skončily. Poslední večer se u nás zastavil plukovník Summers na skleničku, a také aby mě ubezpečil, že už napsal do Královské plavecké společnosti dopis, v němž se pochvalně zmínil o Matthewovi.

Ten váš kluk má kuráž! Máte proč bejt na něho pyšnej! Klidně moh' taky jen koukat, jak by si zachránil vlastní holej život: leckdo by se tak zachoval. Bylo ovšem zvláštní, jak dělal, že neumí plavat; tyhle kluci jsou nevypočitatelný. Ale to nic. Podal zatraceně slušnej vejkon! Tak na toho vašeho kluka!"

Příští pondělí večer jsem přijel domů pozdě, unavený po rušném dnu, kdy jsem v kanceláři doháněl nahromaděné resty. Nezřetelně jsem si uvědomoval, že Mary je malinko nesvá, ona si však nechala důvod ohleduplně pro sebe, dokud jsem nedovečeřel. Potom vytáhla noviny, na několikrát přeložené, aby se vešly do obálky, a podala mi je.

"Přišlo to dneska odpoledne," řekla. "Koukni se na titulní stranu." Výraz její tváře, když mě sledovala, jak noviny rozbaluji a čtu Merioneth Mercury v záhlaví, mě zneklidnil.

"Víc dole," řekla.

Zadíval jsem se na dolní polovinu stránky, ze které se na mě díval Matthew. Vůbec to nebyla špatná fotografie. Mrkl jsem na titulěk k příběhu pod ní. Zněl:

MALÝ HRDINA ZACHRÁNĚN "ANDĚLEM STRÁŽNÝM"? Zmocnila se mě úzkost. Četl jsem dál: "Matthew Gore (12 let) z Hindmere, Surrey, který trávil prázdniny v Bontgochi, byl navržen na udělení medaile za statečnost při záchraně své sestry Polly (10 let) před utonutím minulé pondělí v ústí řeky Afon Cyfrwys v Bontgochi.

Matthew si hrál se svou sestrou na lehkém dřevěném přístavním molu nedaleko bontgochského Jachtklubu, když odlivová vlna utrhl motorový člun místního občana Williama Westona od kotevního lana a člun v plné rychlosti narazil do mola. Tři metry mola úplně zničil a svrhl přitom obě děti do vířivého proudu.

Matthew okamžitě vyrazil rychlými tempy za sestrou, zachytil ji a držel jí hlavu nad vodou, zatímco je proud unášel pryč. Pan Evan Evans, postava v Bontgoch důvěrně známá, vyhlásil poplach, načež plukovník Summers, známý místní rodák, ani minutu neváhal a okamžitě se ve svém motorovém člunu pustil do stíhání tonoucích.

Plukovník Summers musel za oběma dětmi urazit téměř tři kilometry po proudu rozbouřenými vodami ústí řeky, než se k nim

mohl patřičným manévrem přiblížit a bezpečně je vytáhnout na palubu.

Plukovník Summers: „Své sestře Matthew zachránil život nepochybně jen za cenu riskování vlastního života. Víc takových hochů by Anglie jen uvítala!"

Nejúžasnější okolností případu zůstává skutečnost, že Matthew nevěděl, že umí plavat.

V rozhovoru s naším reportérem skromně odmítl jakékoli zmínky o hrdinství. „Polly neuměla plavat, a když jsem zjistil, že já umím, bylo samozřejmostí jí pomoci," říká Matthew. Na otázku našeho reportéra Matthew uvedl, že chodil na hodiny plavání, ale plavat se nikdy nenaučil. „Když mě to zničehonic hodilo do vody, měl jsem hrozný strach," přiznal se, „ale pak jsem zaslechl hlas, který mi říkal, abych zachoval klid, a co mám dělat rukama a nohama. Tak jsem to dělal, jak mi to ten hlas říkal, a najednou jsem uměl plavat."

Podle všeho není důvodu se domnívat, že by chlapec neříkal pravdu. Náš reportér nenarazil na nikoho, kdo by hoča před zmíněnou událostí viděl plavat, a všeobecně se mělo zato, že plavat neumí.

Na otázku, zda ho nezarazilo, když uslyšel hlas, který k němu mluví, Matthew odpověděl, že jej několikrát slyšel už i dříve, a tak ho ani moc nepřekvapil.

Na reportérovu poznámku, že snad mohlo jít o hlas Anděla strážného, Matthew připustil, že to tak mohlo být.

Jakkoli nevěrohodně snad zní myšlenka, zázračných plaveckých schopností, vnuknutých neviditelným duchovním rádcem, nelze pochybovat, že nasazením vlastního života pro záchranu své sestry vykonal Matthew hrdinský čin a prokázal skutečnou neohroženost. Chceme věřit, že medaile, již si bezpochyby zaslouží, mu bude udělena."

Pohlédl jsem na Mary. Pomalu vrtěla hlavou. Pokrčil jsem rameny.

"Máme ho...?" nedokončil jsem svůj návrh. Mary znovu zavrtěla hlavou.

"Bude už tvrdě spát. A navíc, k čemu by to bylo dobré? Co se stalo, stalo se."

"No, je to jen místní plátek," řekl jsem. "Ale jak se to, probůh, dostalo...?" Vtom jsem si vzpomněl na toho mladíka, který na břehu rozmlouval s Matthewem...

"Věděli o Hindmere," zdůraznila Mary. "Stačilo jim jen se podívat do telefonního seznamu."

Rozhodl jsem se tomu věřit.

"Že by si dali tu námahu! Ale stejně se to čte jako nějaká pěkně nafouklá historka, vymyšlená místním senzacechtivým pisálkem." Mám za to, že v tu chvíli ani jeden z nás přesně nevěděl, kohomíníme tím zákulisním "oni", nicméně netrvalo dlouho a přišel jsem na to, že podceňuji schopnosti moderních hromadných sdělovacích prostředků.

Kdykoli se holím, mám zlovyk zapnout si rádio jako kulisu. Zlovyk proto, že samo nerušené holení je dobrou kulisou pro přemýšlení, ovšem - to už prostě patří k modernímu životu.

Zkrátka druhý den ráno jsem si jako obvykle zapnul "Události dne" a trpělivě poslouchal jakéhosi pana profesora z nejzapadlejší středoamerické univerzity, který vykládal, jak jeho vykopávky dokazují, že kdysi dávno Mercijské království zahrnovalo i město Montgomery. Když skončil, promluvil Jack de Manio: "Je přesně osm hodin, dvacet pět a půl minuty - ale no tak, samozřejmě myslím sedm hodin. Posla zašle slávy Anglů teď vystřídá posel moderního věku. Malý Matthew Gore, který trávil prázdniny mimo svůj trvalý domov v Hindmere, odvážně zachránil svoji ještě mladší sestru před utonutím, a co je zvláštní - malý Matthew nikdy předtím neplaval. Se zpravodajstvím o této události se hlásí Dennis Clutterbuck."

Kvalita poslechu se změnila. Ozval se nový hlas:

"Dozvěděl jsem se, že když jsi se se svou sestrou ocitl při té nešťastné nehodě v Bontgochi v prudkém proudu řeky Cyfrwys, okamžitě jsi vyrazil k sestře, abys ji zachránil, a držels ji nad vodou až do chvíle, než vás vytáhli do člunu skoro o dva kilometry níž po proudu. Je to tak?"

"No, je," řekl Matthewův hlas. Zněl trochu nejistě.

"A prý jsi také nikdy předtím neplaval?"

"Ano - totiž ne," odpověděl Matthew poněkud zmateně.

"Tys opravdu nikdy předtím neplaval?"

"Ne," řekl Matthew, teď už rozhodně. "Zkoušel jsem to, ale nešlo mi to..." dodal.

"Ale tentokrát ti to šlo?" "Ano," řekl Matthew.

"Prý jsi slyšel hlas, který ti říkal, co máš dělat?" Matthew zaváhal. "No - dá se to tak říct..." připustil.

"A ty si myslíš, že to byl určitě hlas tvého anděla strážného?"

"Ne," řekl Matthew rozhořčeně. "To je pěkná pitomost."

"Ale říkals přece zdejšímu zpravodaji, že..." Matthew ho přerušil.

"Neříkal. Řekl to on, a já stejně nevěděl, že je to zpravodaj."

"Ale nějaký hlas jsi slyšel?"

Matthew opět zaváhal. Znovu se nezmohl na lepší odpověď než: "... dá se to tak říct."

"A když jsi ho uslyšel, uměl jsi pak plavat?" Zamručení od Matthewa.

"Ale teď si nemyslíš, že to byl tvůj anděl strážný, co ti říkal, jak to máš dělat?"

"Já jsem nikdy nic o žádném andělu strážném neříkal - to řekl on." Matthewův hlas zněl podrážděně.

"Prostě jsem zpanikařil a Chock..." Zarazil se. Úplně jsem slyšel, jak se kousl do jazyka. "Zkrátka najednou jsem uměl plavat," dokončil nepřesvědčivě.

Reportér začal znovu mluvit, ale jeho hlas uprostřed první slabiky náhle usekli.

Ozval se Jack de Manio:

"Stačila jediná minilekce v plavání! Tedy, ať už za tím vězí anděl strážný nebo ne, poblahopřejme Matthewovi k tomu, jak té lekce dokázal využít!"

Matthew přišel dolů na snidani ve chvíli, kdy já jsem už dojídal. "Zrovna jsem tě poslouchal v rádiu," řekl jsem mu.

"Jo?" řekl Matthew. Nevypadal na to, že by se mu chtělo v načatém tématu pokračovat, a nápadně hbitě se pustil do kukuřičných vloček.

"Kdy se to stalo?" vyzvídal jsem.

"Když byla maminka pryč, volal nějaký člověk. Ptal se, jestli jsem Matthew; já mu řekl, že jo, a on že je z BBC a jestli prej by mohl přijít a navštívit mě. Řekl jsem mu, že by to snad šlo, protože mi připadalo neslušný říct BBC ne. A tak přišel, a ukázal mi kousek toho, co o mně napsali v těch novinách. Pak zapnul magneták a začal se ptát. A potom zas odešel."

"Copak jsi neřekl mamince nebo někomu jinému, že tu byl?" Zamíchal lžicí kukuřičné vločky.

"No víš, myslel jsem si, že dostane strach, že jsem mu řekl o Chocky - i když jsem mu o ní vlastně neřekl. A myslel jsem si taky, že to stejně nebude dost zajímavý, aby to vysílali."

Ne zrovna pádné důvody, napadlo mě. Třeba cítil vinu za to, že vůbec toho muže pustil do domu.

"Hm. - Teď už se nedá nic dělat," řekl jsem. "Ale jestli se objeví nějaký další rádoby reportéři, raději je odkaž na maminku nebo na mě, dřív než se s nima pustíš do hovoru. Platí?"

"Dobře, tati," souhlasil, a pak dodal se zachmuřeným čelem:

"Ono to máš ale těžký. Chápej, já nevěděl, že ten chlápek v Bontgochi je reportér; a ten z BBC - když já vůbec neměl pocit, že jde o opravdický interview."

"Asi bude nejlepší, když se ke každému cizímu budeš chovat jako k podezřelému reportérovi," navrhl jsem. "Snadno by ses mohl proreknout, a my přece nechceme, aby na Chocky přišli, nebo jo?"

Matthew měl pusku příliš plnou vloček, než aby mohl promluvit, ale jeho souhlasné přikývnutí vypadalo velmi přesvědčivě.

/8/

Ten den odpoledne se objevil jakýsi mladý muž, který se představil jako pracovník listu Hindmere and District Courier. Mary s ním byla rychle hotova. Ano, viděla - četla ty nesmysly o andělu strážném a velice ji překvapilo, že noviny takovou nehoráznost vůbec stiskly. Matthew chodil na plavání, ale nedokázal se zbavit strachu z vody. Došlo prostě k tomu, že ve chvíli akutního nebezpečí věděl, co by měl dělat, aby plaval; dělal pohyby, které ho kdysi naučili a najednou zjistil, že plavat umí. Při záchraně své sestry projevil velikou odvahu a měl také štěstí, ale nic zázračného v tom nebylo. Ne, je jí líto, ale s Matthewem mluvit nemůže; bude celý den pryč. A ona by tak jako tak byla radši, kdyby s tím Matthewa přestali obtěžovat. Po úporném přesvědčování reportér nakonec odešel s nepořízenou.

Ještě téhož dne mi do kanceláře zavolal Landis. Řekl mi, že přemýšlel o Matthewovi a napadlo ho přitom několik otázek. Nejdřív jsem myslel, že nás hodlá znovu navštívit, což by Mary nepotěšilo; na to však našťestí nepomýšlel, aspoň ne v tuto chvíli; místo toho navrhl, že bych s ním mohl některý večer zajít na večeři. Napadlo mě, že se ho zeptám, zda dnes ráno slyšel Matthewa v pořadu "Události dne", ale uprostřed denního shonu jsem nijak netoužil zaplést se do zdlouhavého vysvětlování, a tak jsem o tom pomlčel. Za daných okolností jsem jeho pozvání mohl stěží odmítnout, a navíc mi došlo, že třeba přišel na nějakého vhodného specialistu. Dohodli jsme se, že se sejdeme v jeho klubu příští čtvrtek.

Když jsem se vrátil domů, připravovala Mary těžkou rukou a se zlověstnou zarputilostí večeři. Tak to dělává, když není ve své kůži. Zeptal jsem se na příčinu.

"Matthew opět mluvil s reportéry," řekla a postrčila kastrol na plotně.

"Vždyť jsem mu říkal..."

"Já vím," řekla rozhořčeně. "On za to, chudák, nemůže, ale mě to dohání k nepřičetnosti."

Vyptával jsem se dál.

Ti reportéři byli zřejmě jen řečnickou nadsázkou. Reportér tu byl jenom jeden. Matthew na něho narazil cestou domů na konci ulice. Reportér se zeptal, jestli mluví s Matthewem Gorem a sám se představil jako zástupce listu Hindmere and District Courier. Matthew mu řekl, že musí nejdříve mluvit s maminkou. No ovšem, souhlasil dotýčný mladík, tak je to jen správné, on už přirozeně paní Gorové volal, aby dostal její souhlas. Doufal, že bude moci s Matthewem mluvit u nich doma, jenže Matthew nebyl doma. Štěstí se ale na něho usmálo, když teď na Matthewa takhle narazil. Tady, na ulici, se ovšem moc mluvit nedá. Co kdyby si zašli naproti do cukrárny na čaj a nějaký zákusek? A tak se přesunuli do cukrárny.

"Musíš okamžitě napsat vydavateli. Je to dost nechutné," řekla Mary.

Sepsal jsem přiměřeně rozhořčený dopis, aniž jsem si dělal sebemenší iluze, že se jím někdo bude zabývat. Pomohlo to nicméně alespoň zchladit rozpálenou Maryinu hlavu. Než abych riskoval, že teplota opět stoupne, upustil jsem od rozhodnutí, že jí povím o Landisově telefonátu.

Středa přešla bez vážnější nehody - tedy říkám-li "bez vážnější nehody", musím se zmínit o dopisu pro Matthewa, který přišel ranní poštou; v levém rohu bylo vytištěno "Psychoanalytický kroužek", díky čemuž jsem považoval za rozumné obálku zabavit a strčit ji do kapsy.

Později ve vlaku jsem si dopis přečetl. Pisatel v rádiu zaslechl velmi stručnou zmínku o Matthewově neobvyklém zážitku a byl přesvědčen, že členy jeho kroužku, kteří se zabývají duševními prožitky a projevy všeho druhu, by jistě zajímala podrobnější zpráva o celé události. Kdyby jim Matthew mohl prokázat tu laskavost a atd. atd....

Pokud ovšem středa proběhla v poklidu, pak čtvrtek všechno vynahradil.

Zrovna jsem v Timesech obracel svou pozornost od stránky s inzeráty na titulní stranu, což je v plně obsazeném kupé čin takřka protispolečenský, když vtom můj pohled upoutala fotografie v Daily Telegraphu, který držel muž na protějším sedadle. Už při zběžném pohledu prozrazovala cosi, co vyburcovalo moji zvědavost. Naklonil jsem se dopředu, abych se podíval zblízka. Pravidelní cestující mají ovšem vyvinutý pud, který je varuje před podobnými nepřístojnostmi. Můj protějšek své noviny okamžitě spustil, aby mě počastoval pohledem, jako bych vstoupil na cizí pozemek a snad i něco horšího, a pak je ostentativně přeložil, čímž mému zraku stavil jinou stránku.

Ten záblesk, jakkoli byl krátký, mě znepokojil natolik, že mě ve stanici Waterloo přiměl poohlédnout se u stánku po Telegraphu, který bych si mohl legitimně přecišt. Samozřejmě, že už byl vyprodán. To mě jen utvrdilo v přesvědčení, že moje podezření je zcela složené, a po příjezdu na Bloomsbury Square jsem neztrácel čas a ihned jsem po kanceláři rozhlásil, že prosím kohokoli o zapůjčení výtisku dnešního Telegraphu. Nakonec jeden výtisk někde vyhrabali donesli mi ho. Rozevřel jsem jej v obavách - a věru jsem věděl, proč...

Půl stránky bylo věnováno fotografiím obrázků, použitých pro výstavu nazvanou "Umění a školák". Ten, který mě tak zaujal ve vlaku, zaujal mě i nyní, a ostatní degradoval na pouhé čmáranice. Šlo o pohled z okna, zobrazující půl tuctu chlapců se školními brašnami na zádech, kteří se strkají na cestě k otevřeným vratům ve zdi. Chlapci vypadali vytáhle a vyzábě; pro někoho nepochybně zvláštní, mně však důvěrně známé. Nepotřeboval jsem ani číst titulek k fotografii, nicméně přečetl jsem si ho:

"Obrázek 'Domů' Matthewa Gora (12) ze školy v Hintonu, Hindmere, odhaluje talent a pozorovací schopnost, jaké jsou u dětí v Matthewově věku zcela ojedinělé."

Ještě jsem si ho prohlížel, když do mé pracovny vstoupil Tommy Percell, jeden z mých partnerů, a pohlédl mi přes rameno.

"No jo," řekl mi. "Všim jsem si toho dneska ráno cestou sem. Blahopřeju! Myslel jsem si, že to bude ten tvůj kluk. Netušil jsem, že má pro tyhle věci nadání. Máto šmrnc - ale je to trochu zvláštní, co říkáš?"

"Jo," řekl jsem s pocitem, že se mi celá záležitost vymyká z rukou. "Jo, je to trochu zvláštní..."

Landis jedním hltém vypil polovinu svého šery. "Viděls už ty noviny?" zeptal se.

Nepředstíral jsem, že nerozumím.

"Jo, viděl jsem dnešní Telegraph," přiznal jsem.

"A Standard ne? V těch to je taky - i s odstavcem o geniálním dětském umělci. O tom jsi mi neřekl," dodal s výčitkou v hlase.

"Když jsme se naposled viděli, neměl jsem o tom ani tušení."

"Ani o tom plavání?"

"To se stalo až potom."

"V obou případech v tom má samozřejmě prsty Chocky, ne?"

"Nepochybně jo," řekl jsem.

Landis chvíli uvažoval.

"Trochu neuvážený, nezdá se ti? Totiž, myslím, takovej obrázek na výstavu."

"Kdepak neuvážený - neoprávněný!" řekl jsem.

"Je to škoda," řekl a objednal další dvě šery.

"Takovej obrázek," pokračoval. "Postavy jsou zvláštní, takový hubený, pokud ne přímo vyzáblý. Je to typický?"

Přikývl jsem.

"Jak je dělá?"

Pověděl jsem mu, co řekl Matthew mně a Mary. Zřejmě ho to moc nepřekvapilo, ale znovu se pohroužil do přemýšlení. Když se z něho opět vytrhl, řekl:

"Nejde jen o ty postavy. Všechny vertikály jsou přehnaný. Vypadá to, jako by se na ně díval někdo, kdo je zvyklý na jiný proporce na povšechnější pohled zezdola, takže se to pak jeví..." Přerušil se a na chvíli upřel zadumaný pohled na svou sklenku. Pak se mu na tváři objevil výraz náhlého osvětlení. "Ale ne, Bůh ví, že to tak není! Připomíná to pohled přes lehounce zkreslující brejle, jako bys to, co vidíš, maloval bez patřičný kompenzace. Vsadím se, že kdyby ses na obrázek podíval s brejlema, který by zkracovaly jenom svislý čáry, dostalo by to úplně normální proporce. - Jako by vnímání Chocky nedokázalo adekvátně nahradit přirozené schopnosti Matthewových očí..."

"Tomu nerozumím," řekl jsem po chvilce přemýšlení. "Oči, který vidí určitéj výjev, vidí zároveň i ten obrázek. Tyhle dvě zkreslení by se přece musely vzájemně vyrušit?"

"To jsem uvedl jen jako analogii - možná vzdálenou analogii, a asi jsem to až příliš zjednodušil," připustil Landis, "ale moc by mě překvapilo, kdyby v tom nebylo něco podobnýho. A teď se navečeříme, co říkáš?"

Při jídle se mne vyptával na podrobnosti okolo té záležitosti s Matthewovým plaváním. Řekl jsem mu vše, co jsem věděl, a jemu to očividně nepřipadalo o nic zvláštnější než to zázračné malování. Co mě celou dobu zaráželo nejvíc - a moje ohromení později jen vzrůstalo při zpětných úvahách - byla skutečnost, že nejevil žádné známky překvapení. Málem jsem ho v jednu chvíli podezíral, že si ze mne dělá dobrou vtip - že mě vodí za nos, aby mi ukázal, kam až jsem ochoten ve svých prohlášeních stran Matthewa zajít, ale tuhle myšlenku jsem musel opustit. Nedokázal jsem vystopovat sebemenší náznak pochybovačnosti; moje neuvěřitelná tvrzení očividně přijímal bez předsudků.

Postupně jsem nabýval pocit, že se už Landis dostal mnohem dál než já; zatímco já se stále nacházel ve stadiu, kdy existence Chocky neochotně připouštím jako jistou nevyhnutelnou hypotézu, on mě předešel a bere ji jako hotový fakt. Jako by se řídil okřídleným výrokiem Sherlocka Holmese: "Když vyloučíte všechno nemožné, to, co zbude, jakkoli je to nepravděpodobné, musí být pravda", a důsledně věřil zjištění, že ten výrok zabírá. Z nějakého důvodu, který jsem nedokázal přesně určit, to na mě účinkovalo tak, že mé obavy poněkud vzrostly.

Po večeři mi Landis nad šálkem kávy a skleničkou brandy řekl: "Asi sis už domyslel, že jsem o celým problému dost přemýšlel, a podle mě je Thorbe tím pravým mužem. Sir William Thorbe. Je to chlapík s velice zdravýma názoroma, obrovskou zkušeností - a není zaslepenej fanatik, což v naší profesi něco znamená. Chci tím říct, že to rozhodně není typ maniaka skrz naskrz prolezlýho psychoanalýzou. Svý pacienty léčí podle toho, co jim skutečně schází - když se rozhodne, že pomůže analýza, pak ji použije; když si bude myslet, že to chce nějakýj nověj lék, pak použije ten. O jeho schopnostech svědčí navíc i velkej počet významnejch úspěchů. Myslím, že dovědět se jeho názor, pokud bude ochotnej se Matthewa ujmout, je to nejlepší, co si lze přát. Jsem si jistej, že jestli tu vůbec někdo může pomoci, pak je to Thorbe."

To jeho "jestli vůbec někdo" mi nebylo moc vhod, ale nechal jsem to tak. Řekl jsem:

"Jestli se nepletu, tak posledně jsi měl svý pochybnosti o tom, jestli Matthew potřebuje pomoc."

"Milej zlatej, ty já mám i teď. Ale tvoje žena je nemá, vždyť víš. A i ty sám bys určitě nebyl proti tomu, kdybys moh mít úplnou jistotu, nebo ne?"

V tom měl samozřejmě pravdu. Já s Mary jsme si o Matthewa dělali daleko větší starosti, než si připouštěl sám Matthew. Už jen vědomí, že pro něho děláme, co je v našich silách, a necháme si kvalifikovaně poradit, by nám přineslo značnou úlevu.

Nakonec jsme se dohodli, že se s názorem Sira Williama Thorba - za předpokladu, že Mary s tím bude svolná - rád seznámím.

"Tak fajn," řekl Landis. "Já s ním promluvím. Jsem si skoro jistej, že za daných okolností bude sám

posedlej Matthewa vidět. A když jo, určitě vám poskytne tu nejkvalifikovanější diagnózu, jakou můžete dostat. Dám vám snad brzy vědět - věřím, že během pár dní."

A s tím jsme se rozloučili.

Když jsem dorazil domů, našel jsem Mary celou bez sebe vzteky. Došlo mi, že už viděla Evening Standard.

"To už přestává všechno!" hlásila mi, jako by můj příchod spustil stavidla. "Kdo jí dal právo to tam poslat bez toho, že by se s námi poradila? Mohla se nás snad zeptat, to by bylo to nejmenší! Takhle to tam poslat, a my o tom navíc ani nevíme! Vždyť to je - jak se tomu říká? - vpád do soukromí... Nezeptala se dokonce ani Matthewa. Prostě si to poslala a nikoho se neptala. V životě by mě nenapadlo, že může něco takového provést a nežádat aspoň něčí souhlas! Já nevím, co si tyhle učitelky myslí! Asi si myslí, že mají právo rozhodovat o životě dětí, a rodiče že nemají žádná práva! Já ti teda řeknu, co dneska pouštějí z těchhle pedagogických škol... Člověk by myslel, že už jen z obyčejné lidské slušnosti a ohledu na názor rodičů dětí... Nemají žádný vychování!... Jak můžou čekat, že se budou děti chovat slušně, když je učí lidi, kteří se sami neumějí vůbec chovat...? Je to hanba! Chci, abys zítra napsal pořádně ostrý dopis řediteli a řekl mu, co si myslíme o jejím chování, a žádej omluvu... Ne, udělej to ještě teď, večer! Ráno nebudeš mít čas..."

Měl jsem za sebou úmorný den.

"Ona se neomluví. Proč by se, proboha, měla omlouvat?" zeptal jsem se.

Mary na mě vyřeštila oči, nadechla se a spustila nanovo. Zarazil jsem ji.

"Konala svou práci. Jeden z jejích žáků namaloval obrázek, kterej se jí zdál natolik dobrej, že jím obeslala tuhle výstavu. Chtěla mu tím získat veřejný uznání. Přirozeně si myslela, že budeme potěšeni - což bychom i byli, nebýt ty záležitosti s Chocky.

"Ale měla si vyžádat náš souhlas..."

"Abys jí mohla říct o Chocky a vykládat jí, proč jsme nechtěli, aby se to vystavovalo? A k tomuto bylo na samým konci školního roku. Určitě měla taktak čas to poslat, dřív než sama odjela na prázdniny. Skoro bych se vsadil, že právě teď čeká, že jí pošleme list s poděkováním a blahopřáním."

Mary vydala rozhořčený zvuk, pohříchu ne nepodobný zachrochtání.

„No dobrá," řekl jsem jí. "Tak si panu řediteli napiš ten dopis ty. A omluvy se nedočkáš taky ty. A co hodláš dělat potom, ztropit kravál? Místní noviny si libujou v hlučnejch šarvátkách mezi rodičema a učitelem. Celonárodní ostatně taky. Jestli pro ten obrázek chceš ještě víc publicity, než kolik už otiskly, tak se jí určitě dočkáš. A někdo nelení a zdůrazní, že ten Matthew Gore, kterej namaloval ten obrázek, je tentýž Matthew Gore, co se proslavil jako hrdina spolčený s andělem strážným. - Někdo to nakonec stejně udělá, ale copak chceme, aby se tak stalo hned v celonárodním měřítku? Jak dlouho bude trvat, než to s tou Chocky vyjde najevo?"

Maryin pohled naplněný hrůzou mě vzápětí přivedl k lítosti nad způsobem, jakým jsem to řekl. Ještě několik vteřin na mně upřeně zírala, a pak se výraz jejího obličeje zlomil. Zvedl jsem ji a odvedl přes pokoj do křesla...

Po chvíli z mé náprsní kapsy vytáhla kapesník. Cítil jsem, že se pozvolna uklidňuje. Jednou rukou hledala, a pak i našla, moji ruku.

"Promiň mi to, jsem tak hloupá," řekla.

Objal jsem ji.

"To nic, miláčku. Nejsi hloupá, děláš si starosti - a já se ti nedivím."

"Ale já byla hloupá. Nepochopila jsem, k čemu by ztropení takového kraválu mohlo vést." Odmlčela se, mačkajíc v sevřené pravé ruce kapesník. "Bojím se moc o Matthewa," řekla chvějícím se hlasem. Nepatrně se v křesle nadzdvihla a podívala se mi do očí. "Davide, řekni mi upřímně... Nebudou - nebudou si myslet, že je blázen, že ne, Davide...?"

„To víš, že ne, miláčku. Jak by mohli? Zdravějšího kluka než je náš Matthew bys nenašla, vždyť to dobře víš."

"Ale co když přijdou na Chocky? Co když se dovědí, že si Matthew myslí, že slyší její hlas...? Přece když člověk slyší v hlavě hlasy... tak..." Konec myšlenky se rozplynul do vytracena.

"Miláčku," řekl jsem. "Ty se mylně bojíš něčeho, čeho se bát nemusíš. Rovnou na to zapomeň. S

Matthewem není nic, ale vůbec nic v nepořádku. Je to ten nejzdravější a nejrozumnější kluk, jakýho si člověk může přát. Snažně tě prosím, vryj si pevně do paměti, že Chocky, ať už je to cokoliv, není subjektivní je objektivní. Nevychází z Matthewa, je něčím, co do něho vstupuje zvenčí. Já vím, že se tomu těžko věří, protože člověk nechápe, jak se to může stát. Ale já jsem si naprosto jistě, že to tak je, a stejně tak i Landis. Je odborníkem na duševní choroby, a on je skálopevně přesvědčen, že netrpí žádnou úchylnou. Musíš tomu věřit."

"Já se opravdu snažím, jenže... Já tomu nerozumím. Co je vlastně ta Chocky zač...? S tím plaváním a malováním... a všemi těmi otázkami...?"

"To je to, co nevíme - zatím. Ostatně si myslím, že Matthewovi v hlavě - no, tak nějak straší. Já vím, je to dost nešťastný vyjádření, vyvolává to představu strachu a zlovůle, ale to tím vůbec nechci říct. Užil jsem ho jenom proto, že nemůžu přijít na jiné slovo. Já mám na mysli takový milý, prospěšný strašení... Matthewovi to prokazatelně neublíží. Zneklidňuje to jenom nás, protože tomu nerozumíme. Když se nad tím zamyslím co možná neobjektivněji, zdá se mi, že jsme maličko nevděčný. Koneckonců nezapomínej, že Matthew se domnívá, že životy zachránila jim oběma... A pokud nezachránila, pak nevíme, kdo to byl."

"Ať už je to cokoli, podle mě bychom byli na omylu, kdybychom ji považovali za něco, co Matthewa ohrožuje. Je možná trochu dotěrná a zvědavá, ale v zásadě nám příznivě nakloněná - v podstatě takovej dobrotivej - ehm - duch."

"Ach tak," řekla Mary. "Ty se mi tady snažíš namluvit, že to skutečně je anděl strážný?"

"To ne - teda chci říct - ehm - v jistým smyslu..."

/9/

Příštího rána jsem na nádraží u stánku s knihami koupil jeden výtisk Hindmere and District Courier. Bylo to tam, jak se dalo čekat; na titulní straně ve čtvrtém sloupci, pod titulkem "ANDĚL STRÁŽNÝ" ZACHRAŇUJE DĚTI. Uvozovky k výrazu "anděl strážný", které měly naznačit, že se redakce od záležitosti distancuje, ve mně vyvolaly zlou předtuchu, ale jak jsem četl dál, obavy se rychle rozptýlily. Oblastní novináři - řekl bych, že moudře - nemají ve zvyku utahovat si z místních obyvatel, jediné snad z jistých osvědčených komických figurek, které to mají rády. Musel jsem uznat, že článek byl napsán dovedně, v objektivním duchu, třebaže vykazoval neklamně rysy rezervovanosti ze strany autora, tu a tam ovšem se zjevnými známkami nepředstíraných zmatených rozpaků; jako by se autor rozhodl nakládat se svědectvím bezvýznamného potrhlika s laskavou shovívavostí, a posléze si přestal být jistý, co vlastně ono svědectví dokládá. O andělu strážném se mluvilo vlastně jen v titulku; celá zpráva vzbuzovala dojem, že když se Matthew ocitl ve vodě, stalo se určitě něco velmi neobvyklého, jen nikdo nevěděl, co. Nebylo ovšem pochyb o tom, že Matthew neohroženě zachránil Polly.

Na to, že ten mladý muž jen vykonával svou práci, byl článek vcelku ucházející, rozhodně daleko lepší, než čeho jsem se zprvu obával. Až na zmíněný titlek si opravdu nebylo nač stěžovat. Lidé si ovšem bohužel titulků všímají; koneckonců, od toho v novinách jsou.

Ráno mi volal Alan a navrhl společný oběd, a tak jsem s ním šel. "Viděl jsem včera v novinách fotku Matthewova obrázku," řekl. "Po tom, cos nám řekl o těch obrázcích, mě napadlo, že se na tu výstavu skočím mrknout. Je to pár kroků od mé kanceláře. Většina exponátů je takovej ten běžnej drek. Vůbec se nedivím, že vybrali Matthewův. Trochu zvláštní vidění, všechno je takový vytáhlý - ale máto něco do sebe, to jo." Odmlčel se a zvědavě se na mne zadíval. "Takže jste nakonec o tý Chocky řekli. To se divím, že jste jim to poslali."

"Nic jsme jim neposlali," řekl jsem a vyložil mu celou příhodu.

"Tak takhle to je! Kapánek nešťastná shoda, jedno s druhým," řekl Alan. "Mimochodem, ve středu mě navštívil jeden člověk z Plavecký společnosti. Říkal, že si jde jen ověřit doporučení plukovníka Summerse ohledně té medaile. Společnost se pochopitelně odněkud dozvěděla o tom, že Matthew nikdy předtím neplaval. Zdálo se jim, že tahle skutečnost vrhá na celej případ stín pochybností - není se taky co divit. Tak jsem mu řekl všechno, co jsem o tom věděl. Chtěl potom slyšet, jestli je pravda to s tím Matthewovým plaváním-neplaváním. Musel jsem přiznat, že skutečně neplaval. Hergot, vždyť já se ho to pokoušel naučit jen pár dní před tím! Myslím si, že mi uvěřil, ale odcházel ten nešťastník ještě zmatenější, než když přišel." Znovu se odmlčel, pak pokračoval:

"Řeknu ti, Davide, když to všechno uvážíš, zdá se, že se Chocky dostává na scénu. A každou chvíli se dočká prvního potlesku. Co hodláš dělat s tímhle?"

Pokrčil jsem rameny. "Co jinýho s tím můžu dělat, než se nějak s tím vším vypořádat, tak, jak se situace bude vyvíjet? Ovšem, co se týče Matthewa, přišel s jedním doporučením Landis." Řekl jsem mu, co Landis navrhl.

"Thorbe - Thorbe, divný jméno," bručel si Alan pod vousy a svažtil čelo. "Tuhle jsem o něm cosi zaslechl - jo, už si vzpomínám. Onehdy ho jako psychologického poradce přizvala ke konzultacím jakási špičková průmyslová firma. Nepamatuju si, která to byla, ale byli to opravdu hoši z nejvlivnějších kruhů. Kámoš, kterej mi to vykládal, se divil, jakej balík prachů asi za to vezme - navrhl ke svý fantasticky velký klientele."

"Nepovídej," řekl jsem. "A za fantasticky velký prachy, ne?"

Alan zavrtěl hlavou.

"To ti nepovím, ale laciněj nebude. Měl by ses o tom poradit s Landisem, než ho do případu zaangažuješ."

Díky, to udělám. Člověk o tom dost slyší. Jestli se tomu dá nějak předejít, nehodlám se dostat do nějaký šlamastiky díky obrovskejím částkám, který pak budu donekonečna platit, měsíc co měsíc."

"Taky si myslím, že by ses takhle moh snadno dostat do maléru. Vždyť zatím nikdo neřekl, že by Matthewovi něco bylo, něco, co by vyžadovalo léčení. Nechceš přece nic jinýho, než aby ti tu záhadu někdo vysvětlil a tak vás uklidnil - a taky aby vám poradil, jak nejlíp se k tomu všemu postavit, nemám pravdu?"

"Já ti nevím," řekl jsem mu. "Připouštím, že mu Chocky zatím nijak neublížila..."

"A v podstatě Matthewovi a Polly zachránila život, na to nezapomínej."

"To jo. Ted' ale mám strach o Mary. Nebude mít klid, dokud ji někdo nepřesvědčí, že Chocky byla zakázaná, zapuzená, zničená - zkrátka jakkoli srovnaná ze světa..."

Alan se zamyslel a pak přikývl.

"Pocit bezpečí... Průměrnost... Normálnost nade vše... Pud vyvyšující se nad rozum... Vždyť přece nejsme všichni stvořeny k jednomu obrazu - zvlášť ne muži a ženy... Nech ji, ať si počká na Thorbův verdikt, kamaráde. Mám takovej pocit, že by to mohlo vést k nějakýmu maléru, jestliže se bude pokoušet tuhle Chocky - s prominutím - vykourit na vlastní pěst."

"To ona neudělá," řekl jsem. "Víš, že by se Matthew zatvrdil. Chová se tak trochu jako Polly: obě mají pocit, že se mu odcizují. Má strach, aby se to nezhoršovalo, a zároveň se bojí o Matthewa. Nejhorší na tom je, že zřejmě neexistuje způsob, jak by jí člověk mohl pomoci."

Alan zavrtěl hlavou.

"Dokud nebudeš vědět víc, tak těžko, kamaráde. A v tom se budeš muset, podle mne, spolehnout na Thorba."

Když jsem se vrátil, panovala doma atmosféra snad maličko pochmurná, ale rozhodně ne pohřební. To mi zvedlo náladu. Mary určitě četla Couriera její reakce zřejmě byla shodná s mojí. Zeptal jsem se, jaký měla den.

"Řekla jsem si, že nepůjdu do města," odpověděla mi. "Zařídila jsem si tedy všechno po telefonu. Kolem jedenácté volal jakýsi potrhlý, ale sympatický kněz. Byl zklamaný, když se dověděl, že Matthew není doma, protože mu chtěl vysvětlit jeden omyl, nicméně se rozhodl, že ho tedy vysvětlí mně. S politováním si přečetl, říkal, že byl Matthew sveden na nesprávnou cestu a přisuzuje svou záchranu zásahu anděla strážného, jelikož myšlenka anděla strážného není ve skutečnosti křesťanskou představou. Jde o jednu z pohanských pověr, které raná církev opomenula potlačit, takže spolu s dalšími hříšnými pověrami omylem a pouze dočasně pronikly do skutečné víry. Mnohé z těch omylů už byly z církve vypuzeny jediným pravým učením. Tenhle ovšem má obzvlášť tuhý kořínek a je povinností všech křesťanů se postarat, aby se neudržel na věky. On by tedy také rád přispěl k posílení víry a řekl Matthewovi, že podobně záležitosti Stvořitel nesvěřuje žádným pomocníkům. Nikdo jiný než On, a jenom On, nemá moc Matthewovi propůjčit schopnost se zachránit a vyzbrojit ho odvahou, aby zachránil svou sestřičku. Kněz považoval za svou povinnost zmíněné nedorozumění objasnit. Tak jsem mu samozřejmě řekla, že

to Matthewovi vyřídím, načež vzápětí po něm volala Janet."

"To snad ne...!"

"Ale ano. Byla z Matthewova úspěchu s tím obrázkem celá u vytržení..."

"A chce sem zítra přijet a popovídat si o tom, ne?"

"No, vlastně říkala až v neděli. Odpoledne volala Patience a povídala, jestli by nemohla přijet zítra."

"Doufám," řekl jsem jí, aniž bych si dělal velké naděje, "že se je obě rázně odmítla."

Zaváhala. "Když Janet je pokaždé tak úmorná a neodbytná..." "Aha," řekl jsem a zvedl sluchátko telefonu.

"Ne, počkej," zaprotestovala.

"Ani mě nenapadne celej víkend sedět na zadku a poslouchat tvý povedený sestry, jak Matthewa rozebíraj na kusy a pasou se na něm při svý pitevní orgii! Vždyť víš, jak to dopadne - láskou se div nerozplynou, budou vlezlý, spokojený samy se sebou, plný falešnýho soucitu se svou nebohou sestřičkou, kterou potká takový neštěstí, že musí mít vyšinutý dítě, zrovna ona! Ať si to strčej někam!" Položil jsem prst na číselník.

Ne," řekla Mary. "Raději zavolám sama." Kapituloval jsem a předal sluchátko Mary.

"Dobrá," souhlasil jsem. "Řekni jim, že nemůžou přijít. Že jsem už na zítřek a na neděli domluvil se známýma společnej výlet. - A řekni, že i na příští víkend, protože oni jsou s to návštěvu přeložit, pokud jim dáme šanci."

Vyřídila to docela zdatně, a když zavěsila, pohlédla na mě s výrazem úlevy, který mě povzbudil.

"Děkuji ti, Davide..." začala. Vtom zazvonil telefon. Zvedl jsem ho a poslouchal.

Ne," řekl jsem. "Je už v posteli a spí... Ne, zítra bude celej den pryč," a položil jsem sluchátko.

"Kdo to byl?" zeptala se Mary.

"Sunday Dawn" chce s Matthewem udělat interview." Na chvilku jsem se zamyslel. "Tipnul bych si, že si právě dali dohromady Matthewa-zachránce a Matthewa-umělce. Určitě nebudou jediný." Nebyli. Po Sunday Voice následoval Report.

"Tím se všechno vyřešilo," řekl jsem Mary. "My prostě zejtra odjet musíme. A musíme vyrazit brzo, dřív než se nám utábořej na zahradě před domem. Něco ti povím: vyrazíme ještě na noc. Pojď, dáme se do balení."

Vydali jsme se po schodech nahoru a vtom znovu zazvonil telefon. Zaváhal jsem.

"Nevšímej si toho," řekla Mary.

Což jsme i učinili - a pak ještě jednou.

Podařilo se nám opustit dům ještě před sedmou hodinou, bez dalšího zdržování se zájemci o interview, a vyrazili jsme směrem k pobřeží.

"Jen doufám, že se nám tam nevloupají, zatímco budeme pryč," řekla Mary. "Cítím se jako uprchlík."

Po pár hodinách, když jsme se blížili k moři, jsme se začali jako uprchlíci cítit všichni. Doprava na silnicích houstla a spíš jsme se plížili než jeli. Dostali jsme se několikrát do záhadné zácpy, která na mne znemožnila jakýkoli pohyb vpřed. Děti se začaly nudit.

"Za to za všechno může Matthew," stěžovala si Polly.

"To není pravda," bránil se Matthew. "Já jsem nechtěl, aby se to všechno stalo. Prostě se to stalo."

"Tak za to může Chocky."

"Chocky bys měla bejt nadosmrti vděčná," připomněl Matthew.

"To vím, jenže já nejsem. Všechno zkazí," řekla Polly.

"Když jsme tudy jeli naposled, byl s náma Piff. Pěkně nás otravoval," poznamenal jsem.

"Piff byl obyčejnej hlupáček. Neříkal mi žádný věci, naopak já musela všechno říkat jemu. Vsadím se, že Chocky právě teď na Matthewa mluví, anebo ho otravuje s těma svejma hloupejma otázkama."

"A víš, že ne? Není tu už od úterka. Asi odjela domů," odsekl Matthew.

"A kde bydlí?" zeptala se Polly.

"Nevím, ale byla nějaká ustrašená. Takže si myslím, že se domů jela na něco zeptat."

,A na co?" chtěla vědět Polly.

Uvědomil jsem si, že Mary sedí vedle mě a nezapojuje se do hovoru.

"Víte, co? Když tu Chocky není, tak o ní nemluvme a nechme ji bejt," navrhl jsem.

Polly se vyklonila z okna a pohledem zhodnotila nehybnou řadu aut.

"Odsud už se nikdy nehne. Jdu si číst," prohlásila. Zezadu vylovila svou knížku a otevřela ji. Matthew šel pohledem dolů na obrázek v knize.

"Co to má jako bejt - cirkus?" zeptal se.

"Pchch," vykřikla Polly pohrdavě. Je to moc zajímavý příběh o poníkovi, kterému říkají Zlatohlávek. V předešlých třech knížkách vystupoval v cirkuse a teď se chce stát tanečníkem v baletu."

Aha," řekl Matthew s docela chvályhodným sebezapřením.

Dojeli jsme na obrovské parkoviště, kde jsme za příslušnou dobu zaplatili pět šilinků, posbírali jsme svoje věci a vydali jsme se na obhlídku moře. Na kamenité pláži poblíž parkoviště se mačkaly skupinky kolem navzájem si konkurujících tranzistoráků. Vydali jsme se tedy dál po kamenech dolů k vodě, až nás od blyštivého letního moře odděloval jen asi dvoumetrový pás nafty a bahna a lem kalné pěny na vodním rozhraní.

"Propána!" zvolala Mary. "V tomhle se teda koupat nebudeš," obrátila se na Matthewa, který si už začínal svlékat košili.

Matthew si tu spoušť prohlédl zblízka; zdálo se, že i on je na rozpacích.

"Ale já chci plavat, když to teď už umím," protestoval.

Tady ne," řekla Mary. "Božítku, ještě před pár lety to byla nádherná pláž. A teď je z toho..."

"Dokonalá stoka Cloaca Britannica?" navrhl jsem.

Pojedeme někam jinam. Pojď, stěhuju se," zavolal jsem na Matthewa, jenž se stále upřeně díval na nepořádek pod nohama, jakoby ve snu a fascinován. Počkal jsem na něho, zatímco Mary a Polly se vydaly přes pláž nazpátek.

"Chocky se vrátila, vid'?" zeptal jsem se Matthewa, když ke mně došel.

"Jak to víš?" zeptal se překvapeně.

"Poznal jsem to. Podívej se, Matthewe, že pro mě něco uděláš, vid'?" Jestli můžeš, nech si to jen pro sebe. Nechceme přece mamince zkazit celý den - aspoň ne víc, než se to už podařilo týhle pláži," dodal jsem.

"Jasně," souhlasil.

Jeli jsme kus do vnitrozemí a objevili vesničku, schoulenou v rozsedině na úpatí mírně se zvedající pahorkatiny. Dýchal z ní mír a pohoda. Našli jsme v ní i hospodu, kde jsme si dali docela stravitelný oběd. Zeptal jsem se, zda bychom nemohli zůstat přes noc, a byl jsem ujištěn, že máme štěstí a volné pokoje se pro nás najdou. Lenošivě jsme se s Mary povalovali na rozkládacích lehátkách. Matthew nám neurčitě oznámil, že se půjde porozhlédnout kolem, a zmizel. Polly se natáhla na trávník pod strom a oddávala se toužebnému snění spolu se svým Zlatohlávkem. Asi tak po hodině jsem navrhl, že bychom se před odpolední svačinou mohli projít.

Objevili jsme pěšinu, která kopírovala terén po úbočí kopce, a vycházkovým tempem jsme se po ní vydali. Neušli jsme ani celý kilometr, když se za zákrutou cesty na dohled objevila postava, pohroužená do práce nad rozměrným skicářem, opřeným o kolena. Zastavil jsem se. Mary řekla:

"To je Matthew."

"Jo," souhlasil jsem a obrátil se, že půjdeme zpátky.

"Ne," řekla Mary. "Pokračujme dál. Chtěla bych se podívat."

Dost neochotně jsem šel s Mary dál. Matthew nás zřejmě nevnímal. Dokonce i když jsme se přiblížili na pár kroků, zůstával zcela zabrán do své práce. Z krabice pastelů v trávě vedle sebe si vždy s rozmyslem vybral ten, který právě potřeboval, a pak jej na papír nanesl se zručností, jakou jsem u něho nepoznával. Potom se zvláštní směsicí jemnocitu a odhodlanosti rozmazával, roztíral a změkčoval jednotlivé linky, používaje k tomu prsty, palec anebo cíp zmačkaného kapesníku, do něhož si zároveň utíral ruce, než udělal další čáru a zručněji rozeřel do správného odstínu a žádané sytosti.

Malování jakéhokoli obrazu mi vždycky připadá jako zázrak, ale když jsem pozoroval, jak z tak neumělého materiálu a tak neobvyklou technikou ožívá na papíře sussexská krajina, byl jsem doslova fascinován. Stejně tak i Mary. Stáli jsme tam téměř nehybně dobře přes půl hodiny, než Matthewovo soustředění ve chvílce odpočinku nepatrně opadlo. Napřímil hlavu, ztěžka si povzdechl a zvedl hotový

obrázek, aby si jej pozorně prohlédl. V tu chvíli zaznamenal, že za ním stojíme, a otočil hlavu.

"Ahoj," řekl a podíval se trochu nejistě na Mary. Je to nádherné, Matthewe!" zvolala.

Matthewovi se zřejmě ulevilo. Znovu si obrázek prohlédl.

"Mám dojem, že Chocky teď vidí věci okolo sebe líc, i když je to pořád ještě trochu legrační," zhodnotil kriticky.

Mary se zkusmo zeptala:

"Dáš mi ho, Matthewe? Když mi ho dáš, slibuji ti, že ho budu střežit jako oko v hlavě."

Matthew se na ni usmál. Poznal, že je to nabídka ke smíru. "Klidně, maminko, jestli chceš," řekl, a pak dodal s náznakem varování v hlase: "Ale musíš na něj dát pozor. Tyhle barvy se rozmažou, když je něčím nepřestříkáš nebo něco neuděláš."

"Budu ho opatrovat. Je moc krásný a bylo by škoda ho zničit," ujistila ho Mary.

"Je docela pěkný," souhlasil Matthew. "Podle Chocky je tahle planeta až na některý místa, který jsme na ní už zničili, moc krásná."

Domů jsme dorazili v neděli večer. Díky víkendu jsme se cítili mnohem lépe. Mary se ovšem netěšila na pondělí.

"Ti chlapi od novin jsou tak dotěrný. Věčně jednu nohu ve dveřích, a vůbec," stěžovala si.

"Nevěřím, že budou moc otravovat - o nedělích určitě ne. Do konce tejdne se unavěj. Nejlepší bude, když Matthewa odstraníme z jejich dosahu. Jde vlastně jen o jeden den; v úterý už zase začne škola. Udělej mu pár sendvičů a pošli ho ven; řekni mu, aby se tu před šestou neukazoval. Dohlídni, aby měl dost peněz na kino, kdyby mu to připadalo dlouhý. Nic se mu nestane."

"Připadá mi to trochu tvrdé, takhle ho vyhnat z domu."

"Já vím, ale podle mě dá přednost vyhnání před smečkou novinářů, který za ním potáhnou kvůli strážným andělům."

A tak ho Mary druhý den ráno vyhodila na ulici - a dobře udělala. Během dne se Matthewa telefonem dožadovalo šest lidí. Ozval se náš pan farář, nějaký další kněz projevující o případ jen vlažný zájem, jakási dáma středního věku, jež s jistou dávkou vášnivé naléhavosti svěřila, že je spiritualistkou, dále členka oblastní skupiny výtvarníků, k níž se Matthew dle jejího mínění rád přidá, pak ještě jiná dáma, která považovala svět dětského snění za trestuhodně přehlížený vědní obor, a nakonec plavecký instruktor z místních lázní, který doufal, že Matthew při přežitosti nadcházejících plaveckých závodů předvede ukázkou záchranu tonoucího.

Když jsem se vrátil domů, byla Mary zcela vyčerpaná.

"Jestli jsem někdy zapochybovala o všemocnosti tisku, tak to беру zpět. Jenom mi připadá škoda, že většinu tisku zřejmě ovládají potřeštění extrémisté," řekla.

Odhlédnuto od telefonátů proběhlo ovšem pondělí celkem bez vzruchu. Matthewovi se den zřejmě vydařil. Vrátil se domů s dvěma obrázky; byly to krajinky malované ze stejného místa. Jedna nesla nepochybné stopy Chockyna vedení, druhá byla méně povedená, ale Matthew na ni byl pyšný.

"Celý jsem to dělal sám," hlásil nám. "Chocky mi říkala, jak se mám na věci dívat, a já už začínám tak trochu rozumět, co má na mysli."

V úterý ráno odešel Matthew do školy na zahájení nového školního roku. V úterý odpoledne se vrátil domů s monoklem pod okem.

Mary na něho vyděšeně pohlédla.

"Matthewe, ty ses pral!" vykřikla.

"Nepřal!" rozhorlil se Matthew. "Zbili mě!"

V Matthewově podání stál Matthew o přestávce klidně na hřišti, když k němu najednou přistoupil o něco starší kluk Simon Ledder s dalšími asi třemi nebo čtyřmi kumpány a začali se mu posmívat kvůli strážným andělům. Matthewovo popření existence jakéhokoli anděla strážného zůstalo nepovšimnuto a nakonec Simon prohlásil, že jestli Matthewa jeho anděl strážný dokáže uchránit před Simonovými pěstmí, bude ochoten uvěřit v existenci strážných andělů. Když ne, bude to důkazem, že Matthew je lhář. Simon si pak svůj předpoklad ověřil praktickou zkouškou, když vrazil Matthewovi jednu pěstí do obličeje a srazil ho na zem. Následujících několik minut si Matthew přesně nepamatuje. Přiznává, že byl asi omráčený.

Jediné, co si pamatuje, bylo, že stál znovu na nohou a místo aby viděl Simona a jeho kumpány, díval se na ředitele Slatsona.

Pan Slatson se zachoval velice sympaticky. Dal si tu námahu a v době večere zavolal, aby se zeptal, jak je s Matthewem.

Byl jsem schopen mu sdělit, že se snad cítí celkem dobře, i když nevypadá zrovna nejlíp.

"Mrzí mě, že se to stalo," řekl pan Slatson. "Rozhodně za to může ten druhý hoch, který Matthewa provokoval. Už jsem si to s ním vyřídil a myslím, že si to víckrát nedovolí. Zvláštní příhoda. Náhodou jsem to celé viděl na vlastní oči, i když jsem byl příliš daleko, abych mohl zasáhnout. Když ten hoch Matthewa srazil k zemi, čekal, až zase vstane, s očividným úmyslem pokračovat. Jakmile Matthew skutečně vstal, namísto aby Simon vykročil dopředu, udělal i se svými kumpány krok zpět, chvíli na Matthewa vyjeveně zírali a pak se všichni najednou otočili a utíkali pryč. Ptal jsem se vůdce party, co se stalo. Nedokázal mi říct víc, než že Matthew 'vypadal hrozně divoce'. Je to podivné, ale myslím, že už nehrozí, že by se něco podobného opakovalo. Mimochodem..." A následovalo blahopřání k Matthewovým plaveckým a uměleckým výkonům, v němž se nicméně dal zachytit náznak jisté rozpačitosti.

Polly zaujalo, jak Matthew vypadal.

"Vidíš přes to?" chtěla vědět.

"Jo," odbyl ji Matthew.

"Vypadá to fakt legračně," řekla Polly. "Zlatohlávek jednou málem přišel o oko," dodala, jak se jí vybavila vzpomínka na rozečtenou knihu.

"To ho nakop nákej baleták?" odhadoval Matthew.

"Ne. To se stalo v té knížce předtím - když byl ještě divokým poníkem," vysvětlila Polly. Odmlčela se.

"To ti udělala Chocky?" zeptala se nevinným hlasem.

"Tak už dost. Už toho nechte," vložil jsem se do hovoru. "Matthewe, co říkala slečna Soamesová o tom obrázku 'Domů'? Byla ráda, že o něm psali v novinách?"

Matthew zavrtěl hlavou.

"Ještě jsem s ní nemluvil. Kreslení jsme dneska neměli," řekl.

"Viděla to slečně Pinkserová z naší školy," skočila do hovoru Polly. "Jí to připadalo hnusný."

"Krot' se laskavě ve výrazech, Polly," protestovala Mary. "Slečna Pinkserová určitě nic takového neřekla."

"Já netvrdím, že to řekla. Ale myslela si to. Dalo se to poznat... Chtěla vědět, jestli Matthew nemá něco jako stig - stigmatiku nebo co, a jestli nenosí brejle. Řekla jsem jí, že ne, že je nepotřebuje, protože to stejně nenamaloval on."

Vyměnili jsme si s Mary pohled.

"Copak tohle má zase znamenat, co?" povzdechla si Mary. "No vždyť je to pravda," bránila se Polly.

"To teda není," řekl Matthew. "Maloval jsem ho náhodou já! Slečna Soamesová byla u toho."

Polly začala popotahovat.

Když jsme se jich zbavili, pověděl jsem Mary, co je nového. Ráno mi volal Landis. Sdělil mi, že se mu podařilo mluvit se Sirem Williamem, kterého vyličení Matthewova případu zřejmě velmi zaujalo. To bylo slibné. Sir William má samozřejmě značně nabitý program, ale navrhl, abych zavolal jeho sekretáře a domluvil se s ním, zda by se našel nějaký vhodný termín pro schůzku.

Zavolal jsem jí tedy. Sekretářka mi také řekla, že Sir William má všechny termíny obsazené, ale že se podívá. Pak bylo slyšet šustění papíru a nakonec mi vlídným hlasem oznámila, že mám štěstí: má tam jednu zrušenou schůzku, v pátek ve dvě hodiny odpoledne, pokud se mi to bude hodit, jinak by to potom byla otázka týdnů.

Mary zaváhala. Zdálo se, že v několika posledních dnech se otupilo ostří její antipatie vůči Chocky; také si dokážu představit, že jaksi instinktivně neměla chuť svěřovat Matthewa do rukou někoho dalšího, jako by to - podobně jako začátek nového školního roku ohraničovalo konec jedné etapy. Zdravý rozum ale zvítězil. Dohodli jsme se, že až Matthew přijde v pátek ze školy, já ho dovedu na Harley Street.

Ve středu jsem měl našlapaný den. Mary musela odehnat dva návštěvníky a další dva zájemce o Matthewa odradila po telefonu. Díky škole přišel zkrátka i jeden samozvaný reportér z Physic Observer.

Sám Matthew měl ovšem utkání s panem Cafferem.

Příčinou výstupu bylo zřejmě tvrzení pana Caffera při hodině fyziky, že mezní rychlostí je rychlost světla; nic se nemůže pohybovat rychleji než světlo, prohlásil dogmaticky.

Matthew se přihlásil. Pan Caffer na něj pohlédl.

"No samozřejmě," řekl, "to jsem si mohl myslet. No tak, mladý muži, ven s tím, copak víte, aniž to pan Einstein tušil?"

Matthew, který už litoval, že se unáhlil, řekl: "Na tom nezáleží, pane učiteli."

"Ale záleží," řekl pan Caffer. "Každá rukavice hozená Einsteinovi má velkou váhu. Tak ven s tím!"

"No, já jen, že rychlost světla je mezní rychlostí pouze ve smyslu fyzikální rychlosti."

"No ovšem. A jistě nám budeš umět říci, co se pohybuje rychleji?"

"Myšlenka, pane učiteli," řekl Matthew.

Pan Caffer ho upřeně pozoroval.

"Myšlenka je, Gore, fyzikální proces. Jde o předávání zpráv pomocí nervových vláken, synapsi, výměnu chemických látek v buňkách - kromě jiného. To všechno trvá určitou dobu. Dá se to měřit v mikrosekundách. Ujišťuju tě, že jde o proces mnohem pomalejší než je rychlost světla. Kdyby tomu tak nebylo, dalo by se předejít spoustě ošklivých dopravních nehod."

"Ale..."

"Ale co, Gore?"

"No, vlastně jsem nechtěl říct myšlenka. Myslel jsem vědomí."

"Vědomí? V psychologii se tedy opravdu nevyznám. To nám jistě rád vysvětlíš."

"No, jestliže dokázete tak nějak jakoby přehodit svoje vědomí na někoho jiného -"

"Tak nějak jakoby přehodit? Myslíš asi udělat ho viditelným, ne?"

"Ano. Když tedy dokázete svoje vědomí udělat viditelným, přestávají být prostor i čas jaksi důležité.

Prostě s nimi splynete."

"Chápu. To je velice zajímavé tvrzení. Snad to sám takhle nedokážeš?"

"Ne, pane učiteli, já to neumím -" Matthew náhle ztratil řeč.

"Ale znáš někoho, kdo to umí, že? Jistě by to pro nás bylo velmi poučné, kdybys sem mezi nás dotyčného někdy přivedl." Upřel na Matthewa smutný pohled a potřásl hlavou. Matthew sklopil zrak a díval se dolů na lavici.

"Takže," řekl pan Caffer a obrátil se znovu na třídu, "ted', když jsme dokázali, že nic ve vesmíru - snad s výjimkou vědomí Matthewa Gora - nedokáže překročit rychlost světla, vraťme se zpátky k tématu dnešní hodiny..."

V pátek jsem si dal s Matthewem sraz ve stanici Waterloo. Poobědvali jsme a na Harley Street jsme dorazili s pětiminutovým předstihem.

Ze Sira Williama Thorba se vyklubal vysoký, hladce vyholený muž s poněkud širokým kořenem nosu, světlými, mimě prosedivělými vlasy a bystrými tmavými očima pod hustým obočím. Za jiných okolností bych ho byl považoval spíš za právníka než za člověka od medicíny, svým vzezřením, držením těla i vystupováním budil na první pohled klamný dojem familiárnosti, již jsem později přičetl jeho nápadné podobě s vévodou z Wellingtonu.

Představil jsem mu Matthewa, prohodili jsme pár slov a pak mi gestem ukázal, abych počkal venku.

"Jak dlouho to obvykle trvá?" zeptal jsem se sekretářky.

"U nového pacienta minimálně dvě hodiny," řekla. "Přijďte sem tak o půl páté. Pokud skončí dřív, o chlapce se vám postaráme."

Šel jsem zpátky do své kanceláře a vrátil se přesně na čas.

Matthew vyšel až po páté. Podíval se na hodinky.

"Páni," řekl. "Myslel jsem si, že jsem tam nebyl dýl jak půl hodiny."

Přiběhla sekretářka.

"Sir William mě požádal, abych ho omluvila, že s vámi ted' nemůže mluvit. Spěchá na jednu naléhavou poradou. Během pár dnů vám napíše zprávu," řekla a pokynula nám ke dveřím.

"Tak co se dělo?" zeptal jsem se Matthewa, když už jsme seděli ve vlaku.

"Položil mi několik otázek. Připadalo mi, že ho Chocky vůbec nepřekvapila," řekla dodal: "Pak jsme poslouchali, nějaký desky."

"Neříkej. On snad má svou diskotéku?" vyzvídala jsem.

"Tyhle desky ne. Byla to samá taková tichá a klidná muzika taková hodně melodická. Prostě jen tak plynula a on se mě přitom vyptával. A když potom dohrála, vzal ze skříňky jinou desku a zeptal se mě, jestli jsem už někdy podobnou viděl. Řekl jsem, že ne, protože ta deska vypadala legračně a byla celá pomalovaná černobílejšíma obrázcema. Posunul si židli a řekl: ‚Zůstaň sedět tady, abys na ni viděl,‘ a položil ji na gramofon.

Vydávala takový prazvláštní bzučivý zvuky, nebyla to opravdická hudba, i když to chvílkama šlo nahoru a zase dolů. Pak se ozvalo další bzučení, trochu ostřejší. Překrývalo to původní bzučení a taky kolísalo nahoru a dolů. Pozoroval jsem desku, jak se otáčí, a zdálo se mi, jako by všechny ty obrázky utíkaly do středu - malinko to připomínalo vodu, když vytéká odtokem při vypouštění vany, i když ne tak úplně, protože ty obrázky nesjízděly dolů, jenom se sbíhaly do sebe a pak se ztrácely, a tak to šlo pořád dokola. Byla legrace to pozorovat, protože jsem měl najednou pocit, že se otáčí celá místnost a že padám ze židle. Pak se to najednou zase zničehonic srovnalo a z desky byla normální obyčejná gramodeska, ze které se ozývala normální obyčejná muzika.

Pak mi dal Sir William nějaký pomerančovej nápoj a zeptal se ještě na pár otázek a po chvílce řekl, že to je pro dnešek všechno, rozloučili jsme se a já vyšel ven."

Vše jsem patřičně vyličil Mary.

"Aha," řekla. "Hypnóza. To se mi zrovna moc nezamlouvá."

"Mně taky ne," souhlasil jsem. "Předpokládám ale, že používá takové metody, který považuje za správný. Matthew umí být pěkně skoupej na slovo, pokud jde o Chocky. Já vím, že Landisovi se otevřel, ale to byla výjimka. Jestli Sir William musel o každou odpověď svádět boj, dospěl třeba k názoru, že hypnóza jim oběma celou věc usnadní."

"Hm," řekla Mary. "Teď nám holt nezbyvá nic jiného než čekat na jeho zprávu."

Druhý den ráno, v sobotu, přišel Matthew k snídani nějaký unavený. Byl bez nálady a apatický. Pobídka Polly k hádce odmítl s tak zlověstnou nechutí, že se na ni Mary zle obořila a okamžitě ji umlčela.

"Není ti dobře?" naléhala na Matthewa, který si bez zájmu pohrával se svými kukuřičnými vločkami.

"Nic mi není," řekl.

"Opravdu ti nic nechybí?"

"Ne."

Mary ho upřeně pozorovala a pak to zkusila znovu:

"Nesouvisí to nějak s tím včerejškem? Neudělal ten člověk něco, co by tě rozzlobilo?"

"Ne," zavrtěl Matthew hlavou. "Nic mi není," opakoval a jakoby na potvrzení svých slov se energicky pustil do kukuřičných vloček. Do krku mu lezly tak, že to vypadalo, jako by ho polknutí každé jednotlivé vločky hrozilo zadusit.

Pozorně jsem Matthewa sledoval a měl jsem přitom neodbytný pocit, že se co nevidět rozbřečí.

"Viš co, bráško? Musím dneska zajet do Chichesteru. Nechceš tam jet se mnou?" navrhl jsem mu.

"Ne, tati, díky. Radši bych - mami, neudělala bys mi, prosím tě, nějaký sendviče?"

Mary na mě tázavě pohlédla. Přikývl jsem.

"Tak dobře. Po snídani ti jich pár nakrájím," řekla.

Matthew snědl ještě trochu vloček a pak zmizel nahoře v patře.

"Když Zlatohlávkovi umřel jeho kamarád Stříbroočko, jídla se ani nedotkl. Bylo to moc smutný," poznamenala Polly.

"Ty utíkej nahoru a koukej se učesat. Vypadáš jako čarodějnice," sjela ji Mary.

Když jsme zůstali sami, řekla:

"Určitě mu ten člověk včera něco řekl."

"Možná," připustil jsem. "Ačkoli - nemyslím i to. Včera večer nebyl vůbec naštvanej. Ale jestli chce jít sám někam ven, myslím, že bychom ho stejně měli pustit."

Když jsem potom šel ven pro auto, zastihl jsem Matthewa, jak si venku připevňoval k nosiči svého kola skicák, krabici s barvami a balíček se sendviči. Doufal jsem, že to sendviče přežijí.

Jed' opatrně. Nezapomeň, že je sobota," řekl jsem mu.

Vrátil se až v šest hodin a zamířil přímo do svého pokoje. Večeře byla na stole a on stále zůstal nahoře. Zjišťoval jsem, co se děje.

"Říká, že nic nechce," řekla mi Mary. "Leží na posteli a kouká do stropu. Určitě mu něco je."

Šel jsem se na něho podívat. Matthew ležel na posteli, jak řekla Mary, a vypadal velmi unaveně.

"Jseš utahanej, bráško?" zeptal jsem se ho. "Tak si jdi rovnou lehnout. Něco ti na tácu přinesu."

Zavrtěl hlavou.

"Ne, tati, děkuju. Nic nechci."

"Něco by sis měl vzít, no tak."

Znovu zavrtěl hlavou.

Rozhlédl jsem se po pokoji. Spatřil jsem čtyři obrazy, které jsem předtím neviděl. Všechno to byly krajinky. Dvě byly opřené o křivou římsu, další dvě o prádelník.

Malovals je dneska? Může se podívat?" zeptal jsem se.

Popošel jsem k nim blíž. Jednu jsem okamžitě poznal, byl to pohled přes dockhamský Velký rybník, na druhé byl výsek téhož rybníka, třetí obrázek byl namalován z vyvýšeného místa a díval se přes jakousi malou vesničku směrem k pahorkatině za ní. Čtvrtý nepřipomínal nic, co jsem až dosud viděl.

Byl to pohled přes planinu. Pozadí tvořila linie oblých kopců, které působily starosvětsky, a na jejich vrcholcích se proti blankytně modré obloze bez mráčku tu a tam krčila báh věže. Kousek vpravo od středu stálo cosi, co připomínalo z kamenů navršenou mohylu. Měla tvar pyramidy, její pravidelnost jí však chyběla, a ani kameny - byly-li to ovšem kameny - do sebe nezapadaly; vypadaly spíš, pokud se to vůbec z malby dalo vyčíst, jako navršená hromada balvanů. Stěží by se dala nazvat stavením, a přesto určitě nešlo o přírodní útvar. V popředí byly pečlivě rozmístěny zahnuté řady jakýchsi předmětů - říkám "předmětů", protože se nedalo poznat, co mají představovat; mohly to být nějaké cibulovité dužnaté rostliny, nebo kupky sena, anebo dokonce i chatrče - neexistoval žádný záchytný bod, podle něhož by se to dalo určit, a aby byla identifikace ještě obtížnější, vrhal každý z předmětů dva stíny. Z levé strany obrazu rovně jako podle pravítka ubíhal široký jasný pruh k patě mohyly a odtud mířil k hradbě oparu na úpatí hor. Byl to skličující pohled, až na modrou oblohu jen samé těžké odstíny hnědé, červené a šedé, navozující dojem vyprahlosti a nesnesitelného vedra.

Dosud jsem si obraz v úžasu prohlížel, když vtom se z postele za mnou ozvalo hlasité polknutí. Matthew pronesl zajímavě:

"Jsou to poslední obrázky, tati."

Otočil jsem se. Oči měl stažené do štěrbiny, ale slzy se z nich řinuly proudem. Posadil jsem se na postel vedle něho a vzal jsem ho za ruku.

"No tak, Matthewe, bráško. Řekni mi, co tě trápí?"

Matthew popotáhl, polkl naprázdno a přiskrceným hlasem ze sebe vykotal:

"Chocky, tati. Odchází pryč - navždycky..."

Na schodišti se ozvaly Maryny kroky, rychle přešly ke dveřím a ty se za mými zády zavřely.

"Co se děje? Je nemocný?" zeptala se.

Vzal jsem ji za ruku a vyšli jsme z pokoje ven.

"Není. Zas to bude dobrý," řekl jsem jí a odvedl jsem ji zpět ke schodišti.

"Tak o co ale jde?" naléhala.

Zavrtěl jsem hlavou. Až když jsme byli dole v hale, bezpečně z doslechu Matthewových uší, jsem jí to pověděl.

"Jde o Chocky. Nejspíš nás opouští - vyklízí pozice."

"To tedy chválobohu," řekla Mary.

"Snad, ale nedávej mu najevo, že si to myslíš!" Mary se zamyslela.

"Měla bych mu tam na tácu něco donést."

"Ne, nech ho o samotě."

"Vždyť ale chudák musí jíst."

"Myslím, že - no že se s ní zkrátka loučí, a že je to pro něj těžký a bolestný," řekl jsem.

Nejistě se na mě podívala a rozpačitě svažila obočí.

"Davide, vždyť ty mluvíš, jako kdyby - totiž chci říci, Chocky přece není skutečná."

"Pro Matthewa je. A on to těžce nese."

Podle mě by se ale měl stejně něčeho najíst"

Už dříve mě přivádělo v úžas, a nepochybně to ani tentokrát není naposledy, jak i ty nejlaskavější a nejsoucítější ženy dokáží snížit a bagatelizovat palčivá muka dětského světa.

"Když tak až za chvíli," řekl jsem. "Ale teď ne."

Během jídla Polly do omrzení žvanila o ponících. Když jsme se jí nakonec zbavili, zeptala se Mary:

"Přemýšlela jsem o tom. Myslíš, že v tom má nějak prsty ten člověk?"

"Jakej člověk?"

"No ten Sir William Nevímjakdál," řekla netrpělivě. "Hypnotizoval přece Matthewa. Pomocí hypnotické sugesce se dají lidé přinutit, aby dělali nejrůznější věci. Co když Matthewa přivedl do tranzu a pak mu řekl: ‚Zítří ti tvoje kamarádka Chocky oznámí, že odchází. Bude ti to velmi líto, že se musíte rozloučit, ale rozloučíte se. Pak odejde a ty na ni postupně úplně zapomeš‘ - nebo něco na ten způsob. Moc se v tom nevyznám, ale copak není možné, že by ho takováhle sugesce vyléčila a celou záležitost sprovodila ze světa?"

"Vyléčila?" řekl jsem.

"Totiž chci říct..."

"Ty chceš říct, že si už zase myslíš, že Chocky je jen přelud?"

"Přelud snad ani ne..."

"Vážně, miláčku - po tom plaveckým výkonu, po tom, cos ho minulý víkend na vlastní oči viděla malovat, po tom všem si pořád ještě myslíš...?"

"Pořád ještě v to doufám. Přinejmenším mě to znepokojuje méně, než to, o čem mluvil tvůj přítel Landis - totiž posedlost. A tohle mně snad dává za pravdu, nebo ne? Vždyť si to vem: Matthew jde k tomuhletomu Siru Williamovi, a hned příští den ti řekne, že Chocky odchází..."

Musel jsem připustit, že na tom něco je. Kdybych tak o hypnóze věděl něco víc, zvláště o té Matthewově! A také jsem si moc přál, aby byl Sir William dokázal - když už se mu podařilo Chocky hypnózou zapudit - vymyslet i způsob, který by byl Matthewovi přinesl méně bolesti.

Upřímně řečeno, Sir William mě příliš nepotěšil. Začínalo se mi to jevit tak, jako bych k němu Matthewa přivedl kvůli stanovení diagnózy - které jsem se dosud nedočkal - a místo toho mi snad byla poskytnuta léčba, o níž jsem v této fázi vůbec neřádal. Čím víc jsem o tom přemýšlel, tím víc nezpůsobivosti, ne-li přímo svévolné zpupnosti, jsem na jeho osobě shledával.

Cestou do ložnice jsme nakoukli do Matthewova pokoje, kdyby snad už měl hlad. Nebylo slyšet nic než jeho pravidelné oddechování, a tak jsme dveře potichu zavřeli a odešli.

Druhý den ráno, byla neděle, jsme ho nechali spát. Objevil se asi v deset hodin, spánkem ještě celý omámený, oči okolo víček růžové, duchem nepřítomný, zato už zase s náramnou chutí k jídlu.

Kolem půl dvanácté se na příjezdové cestě objevilo obrovské americké auto, jehož předek připomínal hrací automat. Matthew se s rachotem přitíhl po schodech dolů.

Tetička Janet, tati! Já se dekuju!" křikl, sotva popadaje dech, a letěl chodbou k zadnímu vchodu.

Byl to pro nás perný den. Jakási recepce bez čestných hostů či spíše klauniáda bez klaunů. Matthew se zachoval nanejvýš rozumně. Neustálé diskuse, pohříchu jednostranné, o životaschopnosti andělů strážných, a zdlouhavá, vyčerpávající, ilustračními anekdotami doplňovaná pojednání na téma charakteristické rysy umělce v rodině, jež byly většinou shledány nežádoucími, ne-li přímo rozkladnými. Nevím, kdy se Matthew vrátil. Musel přijít, když jsme ještě povídali. Vyloupil špiž a propízl se nahoru. Když byli pryč, šel jsem za ním do jeho pokoje. Seděl u otevřeného okna a díval se ven na zapadající slunce.

"Stejnak na ni dřív nebo později narazíš," řekl jsem mu. "Musím ale říct, že ten dnešek nestál za nic. Byli moc zklamaní, že tě neviděli."

Matthew se podařeně zakřenil.

Rozhlédl jsem se kolem. Ty čtyři obrázky tu opět stály vystavené. Pochvalně jsem se vyjádřil o těch, na kterých byl dockhamský rybník. Když došlo na čtvrtý obrázek, zaváhal jsem, zda bych ho neměl nechat

bez povšimnutí. Rozhodl jsem se, že ne.

"Co to má představovat?" zeptal jsem se. Matthew otočil hlavu a podíval se na obrázek.

"To je tam, co žije Chocky," řekl a odmlčel se. Pak dodal: "Je to hrozný místo, vid'?" Proto si Chocky myslí, že náš svět je tak krásnej."

"Opravdu to není zrovna moc atraktivní místo," souhlasil jsem. "Musí tam bejt ukrutný vedro."

"No, takhle to tam vypadá ve dne. Ten rozmazanej pruh vzadu je pára, která stoupá z jezera."

Ukázal jsem na velkou mohylu.

"Co to má bejt?"

"To já nevím," přiznal se Matthew. "Někdy se zdá, že má v úmyslu namalovat nějakou budovu, a někdy to pak vyjde jako spousta budov, spíš jako město. Ono beze slov je to trochu těžký, když tady u nás je všechno tak úplně jiný."

To Matthew řekl ještě velmi mírně, pomyslel jsem si. Zdaleka tím nevyjádřil všechnu zamotanost a složitost, kterou s sebou proces mentálního předávání naprosto cizího pojmu přináší.

"A tyhle hromádky?" ukázal jsem na řady symetricky rozmístěných kopečků.

"Takový věci tam rostou." Víc mi k tomu nedokázal říci.

"Kde to je?" zeptal jsem se.

Matthew zavrtěl hlavou.

"Nemohli jsme furt přijít na - vlastně ani, kde je náš svět," řekl.

Všiml jsem si, že použil minulý čas. Ještě jednou jsem se podíval na obrázek. Znovu mě ohromila do očí bijící monotónnost barev a dojem vyprahlosti a horka.

"Teda řeknu ti, na tvém místě bych ho radši někam schoval, když tu zrovna nebudeš. Myslím, že mamince by se dvakrát nelíbil."

Matthew přikývl. "Taky mě to už napadlo. Proto jsem je dal dneska pryč."

Zmlkli jsme. Dívali jsme se z okna na rudý oblouk zapadajícího slunce, zamřížovaný vrcholky stromů.

Zeptal jsem se ho:

"Je už pryč, Matthewe?"

"Ano, tati."

mlčeli jsme, zatímco poslední cípek slunce se svezl za obzor a zmizel. Matthew popotáhl. Oči se mu zalily slzami.

"Tati... je to, jako bych ztrácel kus sebe samýho..."

Druhý den ráno byl Matthew trochu zaražený a snad i pobledlejší, ale odhodlaně se vydal do školy.

Domů se vrátil unavený, avšak v průběhu týdne se jeho stav den ze dne zlepšoval. Ke konci týdne už to byl skoro zase ten starý Matthew. Ulevilo se nám; zdroj naší úlevy byl týž, jen důvody se lišily.

"Chválabohu je to za námi," řekla mi Mary v pátek večer. "Zdá se, že Sir William Thing měl nakonec pravdu."

"Thorbe," řekl jsem.

"Thing nebo Thorbe. Podstatné je, co ti řekl: že jde jen o určitou fázi vývoje, že si Matthew vytvořil důmyslný systém představ, což v jeho věku není nic neobvyklého, a že se nemáme čeho bát pokud by se z toho ovšem nestala trvalá záležitost. To nepokládal za pravděpodobné. Podle něho se ta představivost časem sama od sebe zhroutlí a rozplyne - zřejmě velmi brzy. A přesně to se i stalo."

"Jistě," souhlasil jsem. Tohle bylo to nejjednodušší vysvětlení a co na tom teď koneckonců záleží, jestli se Thorbe mýlil. Chocky byla tak jako tak pryč.

Když jsem ovšem to úterý jeho dopis obdržel, bylo pro mne nesmírně těžké ho přijmout. Matthewův plavecký výkon zdůvodnil tím, že se Matthew ve skutečnosti naučil plavat už předtím, avšak hluboce zakořeněný strach z vody v něm tuto schopnost potlačil, takže se stala pouze latentní. Tato latence trvala do té doby, než šok z ohrožení života, vyvolaný náhlým ponořením do vody, mentální blok zlomil a umožnil, aby se zmíněná latentní schopnost projevila. Jeho vědomí si zcela přirozeně psychické zábrany neuvědomovalo a schopnost plavat přisoudilo nějakému vnějšímu vlivu.

Podobně se vypořádal i s obrázky. Matthew nepochybně živil ve svém podvědomí silnou touhu malovat. Ta zůstávala potlačena, velmi pravděpodobně jako výsledek hrůzy, kterou v něm vyvolal pohled na

děsivé výtvořiny z jeho raného věku. Teprve až když jeho současná obrazotvornost zesílila natolik, že dokázala účinně působit na vědomí i podvědomí a vytvořila mezi oběma most, se touha malovat osvobodila a našla v sobě schopnost aktivně vyjádřit sebe samu.

V podobném duchu vysvětloval příhodu s autem i některé další. A třebaže přitom ignoroval většinu těch, které podle mě za pozornost stály, vůbec jsem nepochyboval, že i je by byl uměl na požádání vyložit.

Z dopisů, na něž jsem kdy čekal, byl tenhle jedním z těch, co nejvíce zklamaly moje očekávání. A nejen to: urážel hloupou uhlazeností výkladů a povýšenecky blahosklonným uklidňováním. Byl jsem nepřítel z toho, že ho Mary mohla vzít za hernou minci; a ještě nepřítel z toho, že události dávaly jejímu postoji zjevně za pravdu. Uvědomil jsem si, že jsem si od Thorba sliboval příliš mnoho a teď jsem měl pocit, že jediné, co mi poskytl, bylo zklamání a opovržlivé odmrštění.

A přece měl ten chlap pravdu... Fyzická přítomnost Chocky se opravdu rozplynula, jak se sám vyjádřil. Trauma jménem Chocky se podle všeho hojí - i když o tom jsem měl svoje pochybnosti...

A tak jsem se spokojil se stručným "Ano, miláčku", a nechal jsem Mary, aby mi dala tím nejúčastnějším hlasem vykládala, jak hluboce jsem se mýlil, když jsem hledal nejrafinovanější zapeklitost v něčem, co se nakonec ukázalo být pouze rozvinutější, a ovšemže i obtížnější zvládnutelnou variantou Piffa. Dělal jí to moc dobře. Nakonec, proč ne.

Z toho, co jsem vyčetl v novinách, jsem se vždycky domníval, že nejruznější Společnosti - a zvláště ty, které se v názvu honosí přívlastkem Královská - musí dřív, než poženají udělení některé ze svých hodnotných cen, věnovat patřičný čas tajným poradám, při nichž se ověřuje kvalifikovanost přímělu, důvěryhodnost očitých svědků, hodnověrnost předkládaných okolností a morální způsobilost každého, kdo je s příslušnou událostí nějak svázán. Měl jsem za to, že celý ověřovací proces může trvat minimálně šest měsíců, po jejichž uplynutí by člověk očekával, že adresáta předvolají k slavnostnímu předání ceny v přítomnosti Rady - to by byl zřejmě obvyklý postup v některých Společnostech. Ne tak ovšem v Královské plavecké společnosti.

Jejich pošta přišla v pondělí ráno zcela nečekaně prozaickou formou doporučeného dopisu, adresovaného na jména 'Pan Matthew Gore'. Bohužel se mi nepodařilo včas ho zabavit. Mary potvrdila doručení svým podpisem a když jsme s Matthewem vešli společně do jídelny, ležel dopis vedle Matthewova talíře.

Matthew mrkl na obálku, ztuhl a pak si sedl, aniž z obálky spouštěl oči. Pak se pustil do kukuřičných vloček. Snažil jsem se zachytit Maryn pohled, ale marně. Nahnula se dopředu.

"Ty si to neotevřeš?" zeptala se Matthewa povzbudivě.

Matthew se na obálku znovu podíval. Pak začal očima bloudit kolem stolu ve snaze najít nějaký únik. Zastavil se pohledem na matčině obličej plném napjatého očekávání. Velmi neochotně zvedl ruku a rozřízl obálku. Vyklouzla z ní malá červená krabička potažená kůží. Znovu zaváhal. Pomalu ji vzal do ruky a otevřel. Na chvíli znehybněl a vyjeveně zíral na zlatý kotouč, který se leskl v modrém sametovém lůžku. "Já to nechci," vyhrkl.

Tentokrát se mi podařilo zachytit Maryn pohled a neznatelně jsem zavrtěl hlavou.

Matthew našpulil spodní ret. Nepatrně se mu chvěl.

"To je nespravedlivý," řekl. "Patří to Chocky - to ona zachránila mě i Polly... To není správný tati..."

Dál se díval na medaili, hlavu skloněnou. Velmi ostře mi z paměti vystoupily skličující okamžiky rozčarování, které provázejí všechny duševní otřesy dospívání. Odhalení skutečnosti, že člověk žije ve světě, v němž se pocty udílejí tam, kde nejsou vůbec na místě, bylo právě takovým okamžikem. Hodnoty se otřásly v základech, spolehlivé se náhle stávalo chatrným, všechno pevné a ryzí dostalo trhliny, zlato se měnilo v bezcennou mosaz, mravní jistoty přestaly náhle existovat...

Matthew vstal a vyřít se z místnosti. Medaile ležela na stole ve své krabičce a procovsky se blyštěla.

Zvedl jsem ji. Lícová strana byla trochu přelácaná. Po okraji vyražený plný název Společnosti, proužek složitěho ornamentu vulgárně napodobujícího secesní manýru, uprostřed stáli chlapec s dívkou, drželi se za ruce a dívali se na půloblouk oslnivě zářícího slunce, jež - předpokládám - právě vycházelo.

Obrátil jsem ji. Rubová strana byla jednodušší. Tvořil ji prostý nápis, vyražený uvnitř vavřínového věnce.

Nahoře stálo:

UDĚLENA

pak vyraženo jiným typem písma

MATTHEWU GOROVÍ

a nakonec univerzální chvalořečení:

ZA NEOHROŽENÝ ČIN

Podal jsem ji Mary.

Chvíli si ji zamyšleně prohlížela a pak ji položila zpátky do krabičky.

Je to škoda, že se k tomu postavil zrovna takhle," řekla.

Sebral jsem krabičku ze stolu a strčil ji do kapsy.

"Je to smůla, že přišla zrovna teď," souhlasil jsem. "Schovám mu ji u sebe někdy na později."

Na Mary bylo vidět, že se chystá něco namítnout, ale vtom se objevila Polly, cosi žvanila a přitom spěchala, aby nepřišla pozdě do školy.

Před odchodem jsem se podíval nahoru do patra, ale Matthew už byl pryč - sešity s domácími úkoly nechal ležet na stole... Objevil se zase až kolem půl sedmé, chvilku poté, co jsem se vrátil já.

"No ne," řekl jsem, "kdes byl celý den?"

Procházel jsem se," odpověděl.

Zakroutil jsem hlavou.

"Takhle to přece nejde, Matthewe. Nemůžeš si jen tak zničehonic nejt do školy."

"Já vím," přitakal.

Zbytek rozhovoru zůstal nevyřčen. Až moc dobře jsme si rozuměli.

/10/

Do konce týdne se už nic zvláštního nepříhodilo - až v pátek. Zdržel jsem se večer v práci a na večeri jsem se stavil v Londýně. Domů jsem přijel až skoro v deset a našel jsem Mary se sluchátkem telefonu u ucha. Když jsem vstoupil do pokoje, právě skončila hovor, zaklapla telefon, ale sluchátko nepoložila.

"Matthew se ještě nevrátil," řekla. "Obtelefonovávám nemocnice."

Nakoukla do seznamu a začala vytáčet nanovo. Po několika dalších telefonátech došlo na konec seznamu a zavěsila sluchátko na vidlici. Podal jsem jí skleničku whisky.

"Na, vypij to. Pomůže ti to," řekl jsem.

Přijala ji s povděkem.

"Zkusila jsi už volat na policii?"

"Ano. Nejdřív jsem volala do školy. Z ní odešel v obvyklou dobu a v pořádku. Tak jsem pak zkusila policii a dala jsem jim podrobný popis. Slíbili, že nám zavolají, jakmile budou něco vědět." Napila se whisky. "Ach Davide! Bohudíky, že už jsi zpátky. Začalo se mi hlavou honit kdeco... Doufala jsem, že už bude všechno v pořádku, když skončila ta záležitost s Chocky. Ale on se úplně uzavřel do sebe... Nic neříká - aspoň mně ne... A pak to jeho záškoláctví, jako tuhle v pondělí... Nenapadá tě, že...?"

Posadil jsem se vedle ní a vzal ji za ruku. "Samozřejmě že ne, a ty si to taky nesmíš myslet." "Když on ale nedal nikdy nic najevo..."

"Překvapilo ho to jako blesk z čistého nebe. Ať už Chocky byla cokoli, Matthew si zvykl, že ji má pořád někde nablízku. Když ji najednou ztratil, rozrušilo ho to - otřásl to základy jeho dětského světa. Potřebovalo se to trochu srovnat - ale on se s tím vypořádává statečně..."

"Opravdu si to myslíš? Neříkáš to, jen abys...?"

"Ovšemže si to myslím, miláčku. Jsem si naprosto jistý, že kdyby měl v úmyslu udělat nějakou hloupost, udělal by to už před čtrnácti dnama, ale nic takového mu nehrozilo ani tehdy - byl pořádně sklíčenej a zoufalej, chudák malej. Ale nic takového se mu v hlavě rozhodně nehonilo. Tím jsem si leda jistý."

Mary si povzddechla.

,Kéž bys měl pravdu - ano, určitě je to tak, jak říkáš. Ale o to je mi to záhadnější. Musí mu být přece jasné, jak nám je. Není to žádný necita..."

"To je fakt," souhlasil jsem. "To mě na tom zneklidňuje ze všeho nejvíc..."

Ani jeden jsme tu noc mnoho nenaspali.

Ráno jsem zavolal na policii. Projevovali skutečnou účast a dělali, co bylo v jejich silách, ale nic nového pro nás neměli.

Skleslá nálada okolo stolu při snídani zdolala dokonce i Polly. Podrobili jsme ji výslechu, třebaže jsme si

od toho moc neslibovali. Matthew se jí už dávno nesvěřoval, nicméně byla tu jistá možnost, že mu před ní něco uklouzlo. Zřejmě se tak ovšem nestalo - aspoň Polly si na nic nevzpomněla. Upadli jsme opět do tísnivého mlčení. Polly je přerušila. "Řekla bych, že Matthewa unesli. Asi vám pošlou oznámení a budou v něm chtít obrovitánský výkupný."

"To se mi moc nezdá," řekl jsem. "My tady žádný obrovitánský výkupný přece nemáme."

Opět se rozhostilo mlčení. Po chvíli se to už Polly zdálo protivné. Začala sebou nervózně šít. Cítila nutkání k hovoru.

"Když unesli Zlatohlávka, pokoušeli se z něj udělat důlního koníka," poznamenala.

Přestaň žvanit!" okřikl jsem ji. "Buď zavři pusu, anebo jdi pryč."

Změřila si mě uraženým vyčítavým pohledem, ale rozhodla se odejít. Měla po náladě.

"A co takhle zkusit nedělní noviny? Když se předtím tolik starali o to, aby s ním udělali rozhovor..." navrhla Mary.

"Víš ovšem, co to znamená. 'Dětský umělec mizí beze stopy.' 'Hrdina případu Anděl strážný nezvěstný', a tak dál."

"Co na tom sejde, pokud to pomůže Matthewa najít?"

"Tak dobrá," řekl jsem. "Zkusím to."

Ten den nepřišly žádné nové zprávy.

V neděli ráno v deset hodin zazvonil telefon. Popadl jsem rychle sluchátko. "Pan Gore?"

"U telefonu."

"Jmenuju se Bollot. Asi mě neznáte, ale můj kluk chodí s vaším do stejné školy. Právě jsme se o tom dočetli v novinách. To je hrozné! Je nám to moc líto. Zřejmě se zatím nic nového neví, že?"

"Ne, neví."

"Totiž jedná se mi o to, že náš Lawrence říká, že vašeho Matthewa v pátek viděl. Všimnul si, jak mluví s nějakým mužem vedle velkého auta - má dojem, že to byl Mercedes - na ulici kousek od školy. Zdálo se mu, že se o něco přou. Pak Matthew i ten muž nastoupili do auta a odjeli."

"Díky, pane Bollote. Moc vám děkuju. Hned dám vědět policii."

"Ale ne! To je to opravdu tak -? No ovšem, jak by taky ne. Držím vám palce, aby ho rychle našli. Ale nenašli."

Zprávu převzaly pondělní noviny. BBC ji zařadila do svého oblastního zpravodajství. Telefon v jednom kuse zvonil. Ale o Matthewovi žádné zprávy...

Prožili jsme hrozný týden. Co může člověk dělat tváří v tvář děsivé prázdnotě? Zpráva Bollotova chlapce se nepotvrdila, ale on na ní s neotřesitelným sebevědomím trval. Vyšetřování ve škole neodhalilo, že by se některý jiný chlapec toho večera svezl stopem. Takže to musel být Matthew...

Ale proč? Jaký k tomu měl důvod? Dokonce i vyhrožování a požadavek výkupného by byl snesitelnější než tohle tiché zmizení do neznáma, které děsivě bičovalo naši fantazii. Cítil jsem, že napětí se v Mary den ze dne stupňuje a měl jsem hrůzu z toho, až to už nevydrží a nervy jí prasknou...

Jako by ten týden neměl konce. Následující víkend byl snad ještě delší, ale přece:

V úterý kolem půl deváté ráno se na rušné křižovatce v Birminghamu zastavil na kraji chodníku malý chlapec a pozoroval policajta, jak řídí dopravu. Když se proud vozidel před ním zastavil, přešel chlapec doprostřed vozovky, postavil se po bok policajtovi a trpělivě čekal, až se mu dotyčný bude moci věnovat. Po chvíli, když se doprava ve volném směru bezpečně rozjela, se k němu policajt sklonil.

"Hej, chlapče, copak máš na srdci?" zeptal se.

"Pane, prosím vás," řekl hoch, "mám strach, že jsem tak trochu zabloudil. A k tomu nemám žádný peníze, abych se moh dostat domů."

Policajt zakroutil hlavou:

"To je špatný," řekl policajt účastně. "A kdepak bydlíš?"

"V Hindmere," odpověděl hoch.

Policajt se napřímil a náhle se v něm probudil zájem. Pohlédl na hochu.

"A jakpak se jmenuješ?" zeptal se opatrně.

"Matthew," řekl hoch. "Matthew Gore."

"No jo, přísámboh!" zvolal policajt. "Zůstaň stát, kde jsi, Matthewe! A ani hnout!"

Vyndal z náprsní kapsy mikrofon, zmáčkl tlačítko a promluvil do mikrofonu.

Za pár minut vedle nich zastavilo auto policejní hlídky.

"Jsme ti k službám, mladý muži. Svezou tě domů. Tak si nasedni," řekl mu policajt.

"Mnohokrát vám děkuju, pane," řekl Matthew se svou vrozenou úctou k policii.

Domů ho dovezl ještě téhož večera okolo šesté. Mary mi zavolala do práce a byl jsem tedy doma včas, abych ho přivítal; na žádost policie tu s námi byl i doktor Aycott.

Matthew se zřejmě se svým policejním doprovodem velice skamarádil. Pozval je dál, oni však povídali cosi o služebních povinnostech. Matthew jim poděkoval, poděkovali jsme i my; policajti odjeli a těsně přitom minuli jiné auto, které k nám právě přijíždělo. Jeho šofér se představil jako doktor Prost, policejní lékař. Vešli jsme všichni do domu.

Napili jsme se a po nějakých deseti minutách promluvil doktor Prost potichu k Mary. Ta pak odvedla Matthewa i přes jeho protesty, že mu policajti už předtím dali "obrovskej kafáč čaje".

"Tak především," začal doktor Prost, jakmile za nimi zaklaply dveře, "můžete být úplně klidní. Hochovi nikdo neublížil, nestalo se mu, pokud je nám známo, opravdu nic. Nebyl navíc ani trochu vystrašený. Jde o ten nejohleduplnější únos, o jakém jsem kdy slyšel. Nevidím nejmenší důvod, proč byste měli mít strach z nějakých tělesných nebo duševních následků. Případá mi ve vynikající formě.

K tomu bych ovšem rád poznamenal pár věcí a to je důvod, proč jsem chtěl, abyste přišel i vy, doktore Aycotte. Především - Matthew dostal velké množství injekcí. Na obou pažích má tučt nebo i víc vpichů. Nemáme nejmenší tušení, co mu píchali. Ať už to bylo cokoliv, nemělo to zřejmě žádné vedlejší účinky, nic deprimujícího a podobně. Nestěžuje si na malátnost ani na nic, co by se vymykalo normálu. Naopak se zdá, že je ve výborném rozpoložení. Jelikož však tu máme ty injekce, domníváme se, že by bylo moudré ho pozorně sledovat pro případ nějaké dodatečné reakce. Nemáme nijaký důvod takovou reakci předpokládat, nicméně jsme považovali za užitečné vás na tuto eventualitu upozornit, doktore."

Doktor Aycott přikývl. Doktor Prost pokračoval:

"Ta druhá věc je trochu zvláštní. Matthew je skálopevně přesvědčen, že měl dopravní nehodu, při níž si zlomil nohu. Konkrétně pravou nohu. Říká, že ji měl v sádře a že personál v 'nemocnici' použil při ošetření úplně novou metodu, která umožnila velmi rychlé zahojení. My jsme ho prohlédli a zjistili jsme na kůži nějaké oděrky a otlaky, které by mohly svědčit o aplikaci sádrové dlahy. Přirozeně jsme ho i zrentgenovali. Nenašli jsme ale žádné stopy po zlomenině."

Odmíchl se, svraštil obočí nad sklenkou whisky a její obsah obrátil do sebe. Pak pokračoval:

"Prý se o něho výborně starali. V 'nemocnici' se k němu všichni chovali přátelsky a uklidňovali ho. Celá záležitost se jeví jako promyšlený kanadský žertík, úmyslně navlečený tak, aby ho co nejméně zneklidnil. Vlastně to vypadá, že Matthewa ani na vteřinu nenapadlo, že je obětí únosu. Jediné dvě věci, které tu nehrají, a nezdají se ani samotnému Matthewovi, jsou jednak skutečnost, že jste ho nepřijeli vy ani maminka navštívit a ani jste neodpověděli na jeho dopis, a pak také způsob, jakým se objevil v Birminghamu.

Máme silné podezření, že kdosi potřeboval, aby na nějakých deset dní zmizel." Zabodl do mě svůj pronikavý pohled. "Pokud o někom víte, anebo máte jen podezření na někoho, kdo by na takovém zmizení mohl mít zájem, bylo by dle mého názoru žádoucí to sdělit policii."

Zakroutil jsem hlavou.

"Nenapadá mě nikdo, kdo by mohl mít důvod provést takovouhle věc. Vůbec to nedává smysl," řekl jsem.

Policejní doktor pokrčil rameny.

"Ovšemže, pokud snad můžete nabídnout nějaké jiné vysvětlení -", řekl a nechal větu vyznít; nezdálo se, že ho moje replika zrovna přesvědčila.

Prohodili s doktorem Aycottem pár vět mezi sebou a po několika minutách se společně odporoučeli.

Doktor Aycott slíbil, že se na druhý den zastaví.

Matthewa, Mary a Polly jsem našel v kuchyni. Policejní čaj nevzal Matthewovi chuť na další hrnek.

Posadil jsem se a zapálil si cigaretu.

"Tak, a co kdybys nám teď, Matthewe, pěkně všechno pověděl?" navrhl jsem.

"Jé! Už zas?" řekl Matthew.

"Nám jsi to ještě neříkal," namítl jsem důrazně.

Matthew se zhluboka nadýchl.

"No šel jsem normálně ze školy a to auto mě minulo a zastavilo kousek přede mnou. Vylezl z něho nějaký muž a rozhlížel se po ulici nahoru a dolů, jako kdyby zabloudil," začal.

Muž se podíval na Matthewa, vypadalo to, jako kdyby se chystal promluvit, ale zaváhal a pak, jak ho Matthew mýjel, řekl: "Prosím tě, nemohl bys nám poradit? Hledáme ulici Densham Road, ale vypadá to, že tady nemají ulice žádná jména."

"Ano," řekl Matthew. "Na příští křižovatce zahnete doprava, pak druhou ulicí doleva. Jmenuje se Old Lane a hned, jak přejedete křižovatku, dostanete se do Densham Road."

"Děkuji. Je mi to jasné," řekl muž a obrátil se ke svému autu. Pak ho cosi napadlo a otočil se.

"Asi nebudeš vědět, na které straně ulice bychom měli hledat dům, kterému se říká Poyntings, vid'? Má tam bydlet nějaký pan Gore."

Bylo to vlastně úplně prostinké. Matthew samozřejmě přijal nabídku, že ho svezou domů. Co se dělo pak, si vůbec nepamatuje až do chvíle, kdy se probudil v "nemocnici".

"Proč si myslíš, že to byla nemocnice?" zeptala se Mary.

"No, vypadalo to jako nemocnice - teda jak si myslím, že nemocnice vypadají," řekl Matthew. "Ležel jsem v bílé posteli, a celá místnost byla bílá, holá a děsně čistá. A byla tam jedna sestra; ta byla taky hrozně čistá."

Zjistil, že nemůže hýbat nohou. Sestra mu řekla, ať to ani nezkouší, protože ji má zlomenou, a zeptala se, jestli ho to bolí. Řekl jí, že ani trošku. Ona na to řekla "to je dobře", a že prý to je proto, že mu píchli nějaký nový "anti-něco", lék, který odstraňuje bolest, a že se nemá bát, protože oni používají úplně novou skvělou metodu, která dokáže zahojit kosti - a zvlášť mladé kosti - velice rychle.

Byli tam ještě dva nebo tři doktoři - tedy měli na sobě bílé pláště jako mívají doktoři v televizi - a chovali se velmi přátelsky a usmívali se. Hodně mu píchali injekce. Nejdřív se mu to moc nelíbilo, ale po několika injekcích už mu to moc nevadilo. A i tak to za to stálo, protože ho noha vůbec nebolela.

Chvilími se trochu nudil, ale dali mu nějaké knížky. Řekli mu, že nemají žádné rádio navíc, ale poskytli mu gramofon a spoustu desek. Jídlo bylo moc dobré.

Nejvíce Matthewa zklamalo, že jsme ho nepřijeli navštívit.

"Samozřejmě že bychom byli přijeli, kdyby to šlo. Jenže my nevěděli, kde jsi," bránila se Mary.

"Oni říkali, že vám to pověděl. A já jsem vám poslal dva dopisy a na obálku jsem vám napsal adresu," protestoval Matthew.

Nikdo nám bohužel nic neřekl. A tvoje dopisy jsme taky nikdy nedostali," řekl jsem. "Jak zněla ta adresa?"

"Aptford House, Womersley u Guildfordu," vysypal ze sebe.

"Dal jsi ji i policii?"

"Jo."

Matthew pokračoval. Nikam jinam kromě místnosti, kde ho drželi, se nedostal. Pohled z okna toho moc neprozrazoval - louka ohraničená živým plotem a v něm vysoké stromy. Někdy předešlým mu sundali sádku, prohlédli mu nohu, oznámili mu, že se to dokonale zahojilo a že bude zdravý jako dřív a že příštího dne může jít domů.

Ve skutečnosti vyrazili ještě za tmy - nevěděl, kolik bylo hodin, protože v pokoji žádné hodiny nebyly. Rozloučil se se sestrou. Jeden z doktorů - tentokrát nebyl v bílém plášti - ho dovedl po schodech dolů, kde už před domem čekalo velké auto. Když nasedli dozadu, řekl doktor, že nechá svítit světlo, ale že raději zatáhne rolety, aby nerušili řidiče. Jakmile se rozjeli, vytáhl doktor balíček karet a provedl s nimi několik triků. Pak odkudsi vyndal dvě termosky, v jedné byla káva pro něho, ve druhé kakao pro Matthewa. Krátce nato Matthew usnul.

Když se probudil, bylo mu dost zima. Auto zastavilo. Venku bylo světlo. Posadil se a zjistil nejen, že je úplně sám, ale také že je v jiném autě, zaparkovaném v docela neznámé ulici. Vyděsilo ho to. Vylezl z auta. Na ulici bylo jen pár lidí, ale všichni vypadali, že mají naspěch, a jeho si nevšimli. Na konci ulice

uviděl na zdi jedné budovy název ulice. Nepamatoval si, jaké jméno to bylo, ale nad ním si přečetl nápis "Město Birmingham", což ho zarazilo. Vešel do širší a rušnější ulice a na protější straně uviděl malou kavárničku. Uvědomil si, že má hlad. Sáhl tedy do kapsy, ale žádné peníze nenahmatal. Jediné, co mu potom zbývalo, bylo najít nějakého policajta a svěřit se mu se svým problémem.

"To taky bylo velice rozumný," řekl jsem mu.

"To jo..." řekl Matthew nepřesvědčivě. "Jenže oni se mě furt vyptávali na spoustu věcí."

"A vzali tě svým služebním autem zadarmo až domů?" zeptala se Polly.

"Dokonce třema autama," řekl Matthew. "Prvním jsem jel na policejní stanici v Birminghamu, kde se mě ptali na spoustu věcí, pak mě dalším vzali na policejní stanici v Hindmere, kde jsem dostal ten superčaj, a kde se mě znovu vyptávali na ty samý otázky. A pak mě ještě jiným dovezli sem."

"Páni, ty se máš," řekla Polly závistivě. "Když unesli Zlatohlávka, museli si ty lidi pronajmout na železnici box na přepravu koní, aby ho dostali zase domů. Stálo to fůru peněz."

"Unesli..." opakoval Matthew. "Ale..." Zarazil se a se zahloubaným výrazem ve tváři se obrátil na mně.

"Byl jsem já unesenej, tati?" "Už to tak vypadá," řekl jsem.

"Ale vždyť - vždyť... Vždyť to byli hodný lidi, a milí. Pomohli mi. Nechovali se ani trošku jako únosci..." Opět se zamyslel a pak se zeptal? "Chceš snad říct, že to celý byla bouda - že jsem nohu vůbec neměl zlomenou?"

Přikývl jsem.

"Tomu nevěřím. Měl jsem na ní sádku - a vůbec," protestoval Matthew. "A proč by to dělali? Proč by zrovna mě měl někdo chtít unést?" Zarazil se, a pak se zeptal: "Musel jsi, tati, zaplatit spoustu peněz?" Zavrtěl jsem hlavou.

"Ne. Ani cent," ujistil jsem ho.

"Pak to teda nemoh bejt únos," prohlásil Matthew.

"Musíš už být unavený," vložila se do hovoru Mary. "Pojď mi dát pusku a pak hybaj nahoru, oba dva. Až budete v posteli, přijdeme vám s tatínkem dát dobrou noc."

Dveře se za Matthewem zavřely. Mary na mě pohlédla, oči plné slz. Pak položila hlavu na své paže na stole a poprvé od chvíle, co Matthew zmizel, se rozplakala...

/11/

To všechno se stalo v úterý.

Ve středu se zastavil doktor Aycott, jak slíbil. Matthewa velmi důkladně prohlédl a výsledek prohlídky byl natolik uspokojivý, že neviděl důvod, proč by Matthew neměl jít následující den do školy.

Ve středu také připadla Mary povinnost zavolat sestře Janetě a informovat ji, že Matthew se nám vrátil zcela zdravý, a pak ještě musela nějaký čas strávit vysvětlováním, že Matthew možná není zas až tak docela zdravý na to, aby o následujícím víkendu přestál rodinnou invazi.

Ve čtvrtek šel Matthew do školy a vrátil se o něco důležitější zjištěním, že se mezitím stal národním hrdinou, i když si zároveň připadal neschopný, protože nemohl poskytnout žádný patřičně vzrušující příběh.

Do pátku se všechno vrátilo do normálních kolejí.

Ten den večer odešla Mary nahoru brzy po desáté, protože byla velmi unavená. Já zůstal dole. Přinesl jsem si domů nějakou práci a řekl jsem si, že ji sprovedím ze světa, abych měl víkend volný.

Kolem půl dvanácté se ozvalo slabé zat'ukání. Ve dveřích se objevila Matthewova hlava a opatrně se rozhlédla po pokoji. "Maminka už šla spát?" zeptal se.

Přikývl jsem.

"Před hodnou chvílí. A ty už bys měl taky spát," řekl jsem mu.

"To je dobře," řekl, vešel a pečlivě za sebou zavřel dveře. Na sobě měl župan, na nohou pantofle a vlasy na hlavě měl naježené. Myslel jsem si, že se mu něco ošklivého zdálo.

"Co se děje?" zeptal jsem se.

Pohlédl krátce ke dveřím, jako by se chtěl ujistit, že jsou zavřené. "Jde o Chocky," řekl.

Nálada mi o něco poklesla.

"Myslel jsem, že už odešla - navždycky," řekl jsem.

Matthew přikývl.

"To jo. Jenže ted' se vrátila. Chce, abych ti něco řekl."

Povzdechl jsem si. Jaká to byla úleva, když jsme si mysleli, že s tím vším už je nadobro konec. Matthew ovšem vypadal velmi vážně a sklíčeně. Vzal jsem si cigaretu, zapálil ji a opřel jsem se do opěradla.

"No dobrá," řekl jsem. "Jsem jedno velký ucho. Co mně máš říct?" Matthew byl ale najednou duchem nepřítomný. Zřejmě mě neslyšel. Všiml si však výrazu v mém obličejí.

"Promiň, tati. Jen minutku," řekl a opět se pohroužil do nepřítomného zadumání. Změny ve výrazu jeho obličejí a nepatrné pohyby hlavou vzbuzovaly v člověku dojem, že sleduje účastníka televizní besedy a má přítom na přijímači vypnutý zvuk. Zakončil vše pokýváním hlavou a hlasitým: "Dobře. Zkusím to," i když to znělo poněkud nejistě. Znovu se podíval na mne a vysvětloval:

"Chocky říká, že by bylo děsně zdlouhavý, kdyby to říkala mně a já bych to musel zas přeříkávat tobě, protože já někdy nemůžu najít vhodný slova pro to, co chce říct; a někdy na nějaký příjdu, ale znamenají něco trochu jinýho, jestli chápeš, co tím myslím."

"Asi chápu," řekl jsem. "Spousty lidí s tím mají problémy i za mnohem příznivějších okolností. A když tohle je navíc vlastně cosi jako tlumočení, musí to bejt docela dřina."

"To teda je," souhlasil rozhodně Matthew. "Chocky si proto myslí, že bude lepší, když s tebou bude mluvit sama."

"No ne," řekl jsem. "Tak jí teda řekni, ať začne. A co mám dělat já?"

"Ne, nebude mluvit tak, jako když mluví se mnou. Nechápu, proč, ale ona říká, že to funguje jen u některých lidí. U tebe ne. Chce proto zkusit, jestli by to nešlo nějak jinak."

"Jak jinak?" zeptal jsem se.

"No že mluvit budu já, ale vlastně to bude říkat ona... Jako s těma mejma rukama při malování," vysvětloval poněkud nedostatečně.

"Aha," řekl jsem, tentokrát plný pochybností. Cítil jsem se bezradný, nejistý, nevěděl jsem, co se za tím skrývá, a jestli vůbec mám na něco takového přistupovat. "Já ti nevím. Myslíš, že...?"

"Já taky nevím," řekl. "Ale Chocky si je naprosto jistá, že to dokáže, tak předpokládám, že jo. V těchhle věcech mívá obvykle pravdu."

Měl jsem tísnivý pocit, že mě nutí účastnit se jakési nekalé seance. Hrál jsem na čas.

"Hele," začal jsem, "jestli to má trvat delší dobu, nemyslíš, že by bylo lepší, abys při tom byl v posteli? Budeš tam mít větší teplo."

"Tak dobrá," souhlasil Matthew.

Šli jsme tedy nahoru do jeho pokoje. Vlezl si zpátky do postele a já si sedl na židli. Stále jsem měl neblahé tušení, že pokračování v něčem takovém bych vůbec neměl připustit - a ovšem také přesvědčení, že kdyby tu byla Mary, rozhodně by se postavila proti tomu. Zlé předtuchy jen chatrně tlumila naděje, že Matthew v posteli třeba usne.

Matthew si podložil polštář pod hlavu a zavřel oči. "Chystám se na nic nemyslet," řekl.

Zaváhal jsem a pak jsem řekl:

"Hele, Matthewe. Nebylo by...?" začal jsem a vzápětí jsem se zarazil, protože Matthew znovu otevřel oči. Nedívaly se ted' už na mne, a zřejmě ani na nic jiného. Rozevřel rty, pak je několikrát zase neslyšně spojil, pak znovu rozevřel a jeho hlas řekl:

"Mluví k vám Chocky."

Vůbec to nemělo ráz seance, na Matthewovi se neprojevila sebemenší stopa přítomnosti nějakého média, žádná pobledlost, žádné změny v rytmu dýchání. Až na nepřítomný výraz v očích vypadal úplně normálně. Hlas pokračoval:

"Chci vám několik věcí vysvětlit. Není to snadné, protože mohu používat jenom Matthewovo chápání a jenom jeho - tady se na chvíli odmlčel - "slovní zásobu, která je jednoduchá a ne příliš bohatá a obsahuje některá slova, jejichž významy mu nejsou úplně jasné."

Ten hlas byl určitě Matthewův, ale nevýraznost podání k němu rozhodně nešla. Působil dojmem zamýšlené rozhodnosti, která se však rozmazávala do vytracena; jako když přinutíte atleta běžet závod s nohama navlečenýma do pytle. Nechtěně fascinován jsem řekl:

"Dobře, budu se snažit, jak budu nejlíp umět, abych tě stačil sledovat."

"Chci s vámi mluvit, protože potom už se nikdy nevrátím. Vy tohle uslyšíte rád: druhá polovina jeho

rodiče, myslím maminka, teda jako vaše žena, bude radši, protože ona má ze mne strach a myslí si, že Matthewovi škodím, což je škoda, protože já nechci sobě, totiž vám, tedy Matthewovi udělat nic špatného. Rozumíte mi?"

"Snad ano," řekl jsem opatrně. "Ale nebylo by lepší, kdybys mi nejdřív řekla, kdo jsi nebo co jsi, a proč jsi vůbec tady?"

"Jsem průzkumnice, vlastně badatelka, totiž chci říct misionářka - ne, chci říct učitelka. Jsem tu proto, abych učila různé věci."

"Neříkej! A jaké věci?"

Nastala chvíle ticha, a pak hlas pokračoval: "Matthew pro ně nemá slova - nerozumí jim." "To asi nejsi moc úspěšná učitelka, co?"

"Zatím ne. Matthew je moc mladý. Na tak složité představy dokáže přemýšlet jen v moc jednoduchých slovech. Když myslím v matematice nebo ve fyzice, jsme každý úplně jinde. Dokonce i s čísly je to obtížné. To máme dobře, totiž chci říct, štěstí."

Předešlý dialog reprodukuji tak věrně, jak jen mi paměť dovoluje, abyste si vůbec udělali představu, čemu jsem byl vystaven, a také abych ospravedlnil svou redakční uvážlivost, kterou v dalších odstavcích budu muset uplatnit. Doslovný záznam nepřichází v úvahu. Běžná a nepodstatná slova i s jejich použitím se jí vybavovala celkem bez potíží, méně známá slova však způsobovala zadrhávání. Odbíhala - jednou ve snaze najít správné slovo, jindy zase aby zpřesnila nebo nějak uvedla na správnou míru výraz, který v tísni použila a jehož význam byl pouze přibližný; několikrát si také naběhla do slepé uličky, kde naprostá neadekvátnost použitých výrazů mezi nás postavila neproniknutelnou hradbu neporozumění.

K tomu si přidejte nezbytnost probrodit se bažinou Matthewových oblíbených a ne příliš konkrétních "tak nějak", "tak trochu", "totiž vlastně", a výsledný dojem byl tak zamotaný, že mi nezbývá než promluvy nemilosrdně redakčně upravit, abych z nich vytáhl a posléze se pokusil přetlumočit význam, který jim Chocky zamýšlela dát - pokud jsem jej ovšem vůbec sám dokázal zachytit, což se mi ne vždy podařilo. Od začátku jsem si uvědomoval, že to nebude snadné. Pohled na Matthewa, který hovořil a přitom tu ležel zcela nepohnutě, s očima upřenýma do prázdna, a s výrazem, který v člověku vzbuzoval nesrovnatelně zápornější reakci, než kdyby tu ležela atrapa břichomluveckého panáka - to všechno mě příliš rozptylovalo, než abych se na slova plně soustředil, jak si to situace žádala.

K posílení soustředěnosti jsem vypnul světlo - a ovšem také v tajné naději, že při zhasnutí světla by Matthew mohl usnout.

"No dobrá. Pokračuj," pronesl jsem do tmy. "Tak teda jsi misionářka - nebo učitelka - nebo badatelka. Odkud?"

"Je to daleko."

"Daleko? Jak daleko?"

"Nevím. Moc, hrozně moc parseků."

"Aha," řekl jsem.

"Poslali mě sem, abych zjistila, co je tohle za planetu."

"No ovšem. A proč?"

"Především abych se podívala, jestli by nám mohla být nějak užitečná. Rozumějte, jsme v porovnání s vámi velmi starý národ žijící na velmi staré planetě. Už je nám delší dobu jasné, že pokud chceme přežít, musíme kolonizovat. Ale to je obtížné. Vesmírné lodi, která může letět jen rychlostí světla, to trvá hrozně dlouho, než se někam dostane. Nedají se tak poslat rakety s nadějí, že by mohly najít vhodnou planetu. Planet existují miliardy a šance, že objevíme nějakou vhodnou ke kolonizaci, je minimální.

Za tím účelem se tedy vysílají badatelé-průzkumníci. Protože vědomí je nehmotné, netrvá mu cestování žádný čas. Průzkumník sestaví zprávu. Když vyšle zprávu, že narazil na planetu vhodnou pro vytvoření kolonie, vyšlou se další průzkumníci, aby to prověřili. Jsou-li i jejich zprávy příznivé, dají se do práce astronomové a určí polohu planety. Pokud se zjistí, že leží v praktickém dosahu, mohou vyslat raketu s kolonisty.

Ale to je velmi vzácné. Během tisíce vašich let se to přihodilo jenom čtyřikrát. A založili jsme jen dvě kolonie."

"Rozumím. A kdy můžeme očekávat takovou raketu u nás?"

"No, tahle planeta se nám k ničemu nehodí. Vaše planeta je výjimečná, a je velice krásná, ale pro nás je tu moc zima, a taky tu je až moc vody. Máme hodně důvodů, proč je pro nás nepřijatelná. Mohla bych vám je všechny najednou vyjmenovat."

"Tak proč tu tedy zůstáváš? Proč si nenajdete nějakou vhodnější planetu?"

Chocky trpělivě pokračovala.

"My jsme průzkumníci. Pokud je nám známo, jsme momentálně jediní průzkumníci ve vesmíru. Dlouho jsme si mysleli, že naše planeta je jediná, na které je možný život. Pak jsme objevili i další několik.

Nadále jsme se ale domnívali, že jsme jedineční - jediná inteligentní forma života - jediný, výstřední ostrůvek rozumu v širším nahodilém kosmu, úplně osamocený v děsivé nekonečnosti prostoru...

Opět jsme se mýlili...

Ale inteligentní život je vzácný... opravdu velmi vzácný... ta nejvzácnější věc celého stvoření...

Opravdu nejvzácnější...

Protože inteligentní život je to jediné, co dává vesmíru smysl. Je to svatá věc, kterou je třeba pěstovat a chránit.

Bez něho by nebyl začátek ani konec, celá věčnost by nebyla ničím než nesmyslným chaotickým šumem...

Udržování a podpora všech forem inteligentního života je proto posvátnou povinností. I tu nejmenší jiskřičku rozumu je třeba rozdmýchávat v naději, že se rozhoří plamenem. Bezmocnou inteligenci musíme zbavit jejích pout. Omezené inteligenci je třeba dodat energii, aby se mohla rozvinout. A z vysoké inteligence se musíme učit. To je důvod, proč jsem tu zůstala."

Trvalo mi nějakou dobu, než jsem si to všechno srovnal v hlavě. Připadalo mi to velmi ušlechtilé, snad jen trochu přepjaté. Zeptal jsem se:

"A do které z uvedených kategorií řadíš inteligentní život na této planetě?"

Chockyn-Matthewův hlas odpověděl bez váhání:

"Do omezené inteligence. Vlastním úsilím se jí v poslední době podařilo překonat určitou bezmoc - což je ve vaší éře slušný a nadějný krok vpřed. Teď se nachází ve vyjetých kolejkách primitivní technologie."

"Nám se zdá, že pokrok postupuje docela rychle."

"Jistě. Během stovky let jste se docela slušně vypořádali s elektřinou. A celkem rychle jste zvládli i páru. Ale všechno je to tak těžkopádné, a tak nevykonné! A vaše naftové motory jsou jen politováníhodnou zvrhlostí - jsou špinavé, hlučné, jedovaté a auta s takovými motory jsou barbarská, nebezpečná..."

"To jo," přerušil jsem ji. "Už jsi se o tom zmiňovala Matthewovi. My teď už ale máme atomovou energii."

"Ano, velmi nedokonale zvládnutou. Pomaličku se učíte. Ale stále žijete v omezené, na slunci závislé ekonomice."

"Závislé na slunci?"

"Ano. Za všechno, čím jste a co máte, vděčíte slunečnímu záření. Potřebujete přímé záření, abyste se udrželi naživu, abyste mohli produkovat stravu a čerstvou vodu; dokázalo by vás udržet naživu po milióny let. Jenže inteligence udržovaná na úrovni existenčního minima nemůže rozkvétat. Aby rostla a rozvíjela se, k tomu potřebuje energii.

A zrovna tak je komické, že před vašimi dvěma sty lety nikdo nechápal obrovské možnosti elektřiny, dokonce o nich ani neuvažoval. A přesto už tu existovaly a čekaly na objevení. Stejně je to i s xxxxx."

"Stejně je to s - čím?"

"Matthew pro to nemá slovo. Nechápe ten pojem."

Po chvíli mlčení jsem se zeptal:

"Takže tys nám přišla prodat novou formu energie. Ale proč?"

"Už jsem vám to řekla. Inteligentní formy života jsou vzácné. Každá taková forma je vázána povinnostmi vůči všem ostatním formám. Některé formy se navíc navzájem doplňují. Nikdo nedokáže odhadnout možnosti, které jsou latentně obsaženy v jakékoli inteligentní formě života. Dnes vám můžeme pomoci překonat některé překážky; třeba se ale budete rozvíjet tak rychle, že někdy v budoucnosti budete schopni pomáhat vy nám, anebo i někomu jinému. Využití xxxxx představuje pouze první věc, kterou vás můžeme naučit. Osvobodí to váš svět od spousty dřiny a odstraní překážky z cesty při dalším rozvoji."

"Takže my pro vás představujeme jen teoretickou investici?"

"Dalo by se to vyjádřit i tak, že pokud učitel nevede své žáky k tomu, aby ho předstihli; není možné mluvit o nějakém pokroku."

K tomuhle tématu toho měla Chocky mnohem víc. Připadalo mi to poněkud nudné. Bylo obtížné přenést konverzaci od obecného ke konkrétnímu. Chocky zřejmě ležela její mise velice na srdci. Nakonec jsem ale uspěl.

Proč, chtěl jsem vědět, proč si Chocky z předpokládaných miliónů možných hostitelů vybrala zrovna nás a "pronásledovala" Matthewa?

Chocky mi vysvětlila, že s těmi "milióny" jsem to silně přehnal. V poslední době jste se naučili využívat nahromaděnou sluneční energii - všechny vaše pohonné látky totiž nejsou ničím jiným - a tomu říkáte pokrok. To není pokrok! Pokrok znamená přibližovat se k nějakému vytčenému cíli. A co je váš cíl? Nevíte to, a protože to nevíte, snadno se vám může stát, že se budete pohybovat v uzavřeném kruhu - což se ostatně právě děje, jelikož rozmařile plýtváte zdroji energie. A ty jsou vaším kapitálem: až je vyčerpáte, ocitnete se opět tam, kde jste byli před tím, než jste je objevili. To není pokrok, to je zhýralost!

Vaše pohonné látky, váš kapitál, se samozřejmě musí využívat. Zmrazená energie nikomu neposlouží. Ale říkám využívat, ne jí plýtvat. Takový kapitál je třeba investovat, aby produkoval více energie.

Je pravda, že máte k dispozici nejjednodušší formu atomové energie, kterou nepochybně zdokonalíte. Ale to prakticky je jediná vaše investice do budoucnosti. Většinu energie využíváte k výrobě strojů, které budou energii spotřebovávat ještě rychleji, zatímco její zdroje zůstávají omezené. To může skončit jediným možným způsobem."

"Na tom něco je," přiznal jsem. "Co bychom podle tebe měli tedy dělat?"

"Měli byste svoje zdroje, dokud je ještě máte, využít k tomu, abyste přišli na zdroj energie, který není omezený, a rozvinuli jeho použití. Jakmile jednou budete mít přístup k neomezené zásobě energie, prolomíte uzavřený kruh své solární ekonomiky. Dostanete se z izolace a nebudete už odsouzeni ke konečné degeneraci kvůli promrhaným aktivům. Stanete se součástí velkého stvoření, protože neomezený zdroj energie je i zdrojem neomezených možností."

"Rozumím," řekl jsem. "Aspoň myslím, že rozumím - mlhavě. Co je tím neomezeným zdrojem energie?"

"Záření - kosmické záření. Dá se odčerpávat a využívat."

Zamyslel jsem se a pak jsem řekl:

"To je zvláštní, že ve světě, který se hemží vědci, nikoho ještě nenapadlo, že existuje tenhle zdroj energie."

Podmínky jsou pochopitelně různé podle toho, o jakou formu inteligentního života jde, ale v daném případě bylo třeba splnit řadu požadavků. Především, příslušný objekt musí být vybaven vnímavostí vůči jejímu způsobu komunikace. Toto je bezpodmínečný a univerzální požadavek. Za druhé to musí být někdo mladý, a to z několika důvodů. Mysl mladého člověka, vysvětlovala, je zahlcena tolika nejroztodivnějšími informacemi, že se to jen stěží dá vysvětlit mýty, legendami, pohádkami a náboženstvím; mladí mají předpoklady přijímat nepravděpodobné bez velkých pochybností, pokud nejde o něco, čeho by se děsili. Mysl starého člověka si naopak vytváří velmi rigidní představy o tom, co je pravděpodobné, a tyto lidi vyděsí jakýkoliv pokus o kontakt s nimi: většinou si myslí, že se jich zmocňuje šílenství, a to brání navázání bližšího vztahu. Za třetí, musí to být člověk, jehož myšlení je schopno dalšího rozvoje - čehož podle ní překvapivě velká část lidstva schopna není. Za čtvrté, nositel takového myšlení musí žít v technicky vyspělé zemi, jež poskytuje kvalitní vzdělání.

Tyto požadavky výběr značně zúžily, ale nakonec ji pátrání dovedlo až k Matthewovi, který splňoval všechny podmínky.

Řekl jsem, že účel toho všeho mi stejně pořád uniká. Ona mi na to odpověděla - a zdálo se mi, že se přitom v jejím hlase ozvala i přes monotónní strnulost podání špetka smutku:

"Byla bych Matthewa přitáhla k fyzice. Pustil by se do ní a s mou pomocí by mu to šlo téměř samo. Až by se jeho vědomosti zlepšily, vytvořila by se základna pro naši společnou řeč. Začal by chápat některé pojmy, které jsem se mu snažila sdělit. Vzájemná komunikace by se dalším studiem neustále zlepšovala. Přesvědčila bych ho, že záření xxxxx skutečně existuje a on by po něm začal pátrat. Stále bych s ním mohla komunikovat pouze prostřednictvím pojmů, kterým by rozuměl. Stále ještě by to bylo jako" - na

chvilku se zarazila - "jako kdybyste se konstruktérovi parního stroje, který nemá ani ponětí o existenci elektriny, snažil vysvětlit, jak má postavit vysílačku, a neměl byste přitom k dispozici názvy pro jednotlivé součástky ani slova pro pojmenování jejich funkcí. Bylo by to obtížné, ale při vynaložení přiměřeného času, trpělivosti a inteligence ne nemožné.

Kdyby se mu podařilo prokázat existenci záření xxxxx - nazvěme ho kosmickou energií - stal by se nejslavnějším člověkem na vaší zemi. Větším, než byli Newton nebo Einstein!"

Odmlčela se a dala mi možnost si to přebrat. To jsem také učinil. Řekl jsem:

"Viš, nemyslím si, že by to bylo zrovna něco pro Matthewa. Měl zlost, že mu přičetli zásluhy o záchranu Pollyna života. Tahle nezasloužená sláva by ho rozzuřila ještě víc."

"Ta sláva by byla zasloužená. Perně zasloužená!"

"Snad, ale i tak - Na tom teď ostatně nesejde. Řekni mi, proč jsi se rozhodla to vzdát? Proč od nás odcházíš?"

"Protože jsem se dopustila chyb. Selhala jsem. Tohle je můj první úkol. Varovali mě, že to bude těžké a nebezpečné. Nevěnovala jsem jejich varování dostatečnou pozornost. Za ten neúspěch si můžu sama."

Takový průzkumník, misionář, vykládala, si musí zachovat odstup. Radili jí, aby vyloučila jakýkoliv soucit, aby se vystříhala ztotožnění se svým hostitelem, a hlavně - aby se chovala nenápadně.

Než přišla, teoreticky všechno dokonale zvládla, jenže jakmile vstoupila do kontaktu s Matthewem; ukázalo se, že schopnost zachovat si odstup není její silnou stránkou. Různé formy osobního zaujetí jako by neustále a nezadržitelně křížily její cestu. Tak například když zjistila, že na Zemi je všechno velmi zaostalé a prapodivně uspořádané, dopustila se netrpělivosti, což neměla; a co hůř - dala svoje pocity najevo. Správný misionářský zápal neměl připustit hádky s Matthewem; zrovna tak měl odolat pokušení trousit hanlivé poznámky na adresu místních obyvatel a jejich uměleckých výtvorů. Správný misionářský zápal by prostě jen zaznamenal, že Matthew není nadaný pro malování; byl by odolal pokušení Matthewovi pomoci. Dal by si dobrý pozor, aby svůj vliv omezil na nejnutnější minimum. Zcela jistě by si nedovolil změnit se v náklonnost k Matthewovi, jež potom vedla ke křiklavým zásahům do přirozeného běhu věcí. Byl by nechal Matthewa politováníhodně, avšak přirozeně utopit...

"Bohu díky, žeš tehdy byla tak málo zdrženlivá," řekl jsem. "Ale jsou tyhle prohřešky opravdu tak vážné ve srovnání s tím vším ostatním? Chápu, že vzbudily do jisté míry nevíтанou pozornost, ostatně tou jsme trpěli i my, ale i kdyby se sečetly všechny dohromady, nemohou přece způsobit nezdar celé mise?"

Chocky trvala na tom, že ano. Zlé tušení, že by mohla selhat, ji poprvé přepadlo po rozhovoru Matthewa s Landisem.

"Řekl mu příliš mnoho," řekla. "Až tehdy jsem si uvědomila, kolik jsem toho Matthewovi navykládala. Nezbyvalo mi než doufat, že Landis bude natolik nerozumný, že nad tím jako nad obyčejným dětským fantazírováním mávne rukou."

Jenže Landis to neudělal. Naopak ho ten problém očividně vzrušil. Zmínil se o něm Siru Williamu Thorbovi, jemuž připadal neméně vzrušující.

Chocky pokračovala:

"Když Sir William hypnotizoval Matthewa, nehypnotizoval mě. Slyšela jsem všechno, co slyšel i Matthew, a také jsem se mohla dívat jeho očima. Viděla jsem, jak Sir William pouští magnetofon a slyšela jsem jeho otázky. Zpočátku ho zajímaly jen Matthewovy odpovědi. Pak začal dávat větší pozor. Položil zkusmo několik rafinovaných otázek. Ve snaze nachytat Matthewa na švestkách, dělal, že mu nerozumí. Tvářil se, jako by Matthew řekl věci, které by snad byl mohl říci, ale neřekl. Kladením zavádějících otázek ponoukal Matthewa k tomu, aby si vymýšlel nebo lhal. Když mu tyhle nástrahy nevyšly, vypnul magnetofon a několik minut Matthewa zadumaně pozoroval. Viděla jsem, jak vzrostlo jeho vzrušení, když mu došly možné důsledky. Lehce roztřesenou rukou si nalil pití. Napil se a přitom dál upřeně pozoroval Matthewa užaslýma nevěřícíma očima zlatokopa, jenž narazil na zlatou žílu.

Po chvíli odložil rozhodným gestem skleničku. Opět se vzchopil a začal být chladně metodický. Znovu zapnul magnetofon, pečlivě jej překontroloval, vzal do ruky poznámkový blok a tužku a pro lepší soustředění oči na několik okamžiků zavřel. Pak teprve začal opravdový výslech..."

Matthewův-Chockyn hlas se na chvilku odmlčel.

"Tehdy mi došlo, že jsem selhala... Pokoušet se s Matthewem pokračovat by bylo jen ztrátou času - a

také by to bylo nebezpečné. Věděla jsem, že ho budu muset opustit - a že mu zároveň budu muset svým odchodem způsobit bolest. Mrzelo mě to, ale Matthewa bylo třeba přesvědčit, že odcházím pro jeho dobro - a že se nikdy nevrátím. A taky že se nevrátím, až tohle skončím!"

"Dost dobře ale nechápu..."

"Bylo naprosto zřejmé, že Sir William poté, co učinil svůj objev, má své plány, jak ho využít; anebo by tu novinu předal dál někomu jinému - a jakmile by k tomu došlo, už nikdy by to neskončilo..."

A ono k tomu opravdu došlo, a to velice záhy. Matthewa unesli. Píchli mu hypnotikum a ještě jiné drogy. A Matthew promluvil... Vypáchili z něho úplně všechno. Každíčký detail, každíčké slovo, které jsem mu kdy řekla, bylo zaznamenáno na jejich magnetofony... A na jejich nahrávky se dostala i Matthewova úzkost z mého odchodu... Samo o sobě bylo dost bolestné přesvědčit je, že mluvím pravdu, a přitom pod vlivem drog se ani jinak nedalo...

Nebyli to zlí lidé. Jistě mu nechtěli ublížit. Právě naopak, dokud se nedozvěděli, že jsem odešla, byl Matthew potencionálně velice cenným vlastnictvím. Došlo jim, že Matthew představuje kanál, skrze nějž - až se jeho vědomosti a schopnosti porozumět rozvinou - bych mohla předávat informace, které by znamenaly změnu zdroje energie pro celý svět.

Když se pak museli smířit se skutečností, že jsem ho opustila, rozhodli, že nejmoudřejší bude ho pustit - a sledovat ho. Kdyby zaznamenali jakýkoliv signál, že jsem se vrátila, mohou ho kdykoli zase sebrat; a na ten signál si oni počkají...

Není mi známo, jestli už v tomto pokoji instalovali štenici, ale pokud ne, tak to udělají. Ted' na tom tolik nezáleží, jestli už tu je nebo ne, protože já, až tohle skončím, opravdu odejdu."

Skočil jsem jí do řeči.

"Myslím, že tomu tak docela nerozumím," řekl jsem. "Totiž z tvého pohledu. Ať už jsou ti ,oni' kdokoliv, měli přece k dispozici Matthewa. Mohli se mu postarat o nejlepší možné školení ve fyzice a matematice a ve všem, co by mu umožnilo dokonale ti rozumět. A o to ti přece šlo: vytvořit komunikační kanál - se vši myslitelnou pomocí, již mu mohli poskytnout. Jestliže, jak říkáš, je tvým úmyslem nám sdělit, jakým způsobem se dá odčerpávat ,kosmická energie', naservírovali ti přežitost takřikajíc na stříbrném podnose. Oni chtějí vědět to, co jim ty chceš říct. A ty místo aby ses té přežitosti chopila, couvneš... To nedává smysl..."

Chvilí bylo ticho.

"Myslím, že tak docela nerozumíte svému vlastnímu světu," odpověděla Chocky. "Jak jsem řekla, jakmile jednou někdo předá zprávu o mně někomu jinému, nebude to mít konce. Existuje přece průmyslová špionáž: je tu také pokušení..."

Existují energetická impéria: zájmové skupiny bojující o naftu, plyn, uhlí, elektřinu, o atomovou energii. Kolik budou ochotni zaplatit za informaci, že jejich existence je ohrožena? Milión liber... dva milióny... tři milióny... snad i víc? Někdo by využil příležitosti...

Co by pak záleželo na životě jednoho malého kluka? A co by záleželo na stovce životů, kdyby šlo do tuhého? Je mnoho účinných způsobů, jak podniknout kroky k..."

Na to jsem nepomyslel...

Chocky pokračovala.

"Říkám vám to proto, že Matthewa budou sledovat a vy si toho můžete všimnout. To samozřejmě nevadí, ale jemu to neříkejte, dokud to nebude nutné. Člověku není příjemné, když ví, že ho sledují.

Jestli máte rozum, rozmluvíte mu studium fyziky - a vůbec přírodních věd; tak jim neposkytnete nic, co by živilo jejich podezření. Začíná se učit, jak se dívat na svět kolem sebe a má určitou představu o kreslení. Jako umělec bude v bezpečí...

Nezapomeňte, že nemá ani tušení o tom, co vám skrze něho říkám.

Ted' je načase, abych se rozloučila."

"Vracíš se do svého vlastní světa?" zeptal jsem se.

"Ne. Mám tady své poslání. Tohle ztroskotání je ale učinilo mnohem obtížnější. Bude mi to trvat déle.

Musím si počínat chytře. Budou ted' číhat, kde se zase objevím."

"Myslíš, že to navzdory tomu dokážeš?"

"Samozřejmě. Musím to dokázat. Je to moje povinnost, povinnost jedné formy inteligentního života vůči

druhé. Bude se to teď ale muset dělat jinak. Něco tomu, něco jiného zas tomu - jednomu člověku vnuknu nápad, dalšímu poskytnu chvilkovou inspiraci, pěkně po kapkách, které samy o sobě neuškodí, až se jednoho dne náhle slijou v jediné moře. Hádanka bude vyřešena, tajemství odhaleno - a nikdo ho už neutají... Bude to trvat dlouho. Za vašeho života k tomu už nejspíš nedorazí. Ale ten okamžik přijde... ten okamžik přijde..."

"Než odejdeš," skočil jsem jí do řeči, "řekni mi, Chocky, co jsi vlastně zač? Myslím, že bych ti třeba lépe rozuměl, kdybych si tě uměl představit jako něco víc než jenom vzduchoprázdno. Kdybych dal Matthewovi tužku a papír, nechala bys ho, aby tě nakreslil?"

Nastalo ticho, po němž následovalo docela rozhodné "Ne."

Ne," opakoval Matthewův-Chockyn hlas. "Dokonce i se svými vědomostmi a školením mám někdy potíže uvěřit tomu, že formy života, jako je ta vaše, jsou schopné disponovat skutečným rozumem. O kolik těžší by pak asi bylo pro vás uvěřit, že i já jsem schopna rozumně myslet. Ne, radši ne." Hlas se opět odmlčel a pak řekl:

"Na shledanou."

Celý ztuhlý jsem vstal. Projel mnou zvláštní chlad. S rozbřeskem záclony propouštěly tlumené světlo, dost světla na to, abych viděl Matthewa, jak dosud leží v posteli a upřeně zírá do prázdna. Sklonil jsem se k němu. Jeho rty se rozevřely.

"Ne," ozvalo se z nich, "nechte ho být. Musím se rozloučit i s ním."

Na chvilku jsem zaváhal, pak jsem řekl:

"Dobrá. Tak sbohem, Chocky."

/12/

Matthewa jsme nechali spát celé dopoledne. Dolů sešel až k obědu, sice unavený a zaražený, ale ne sklíčený. přijal jsem to s povděkem. Po obědě se sebral a odjel na kole někam ven. Neviděli jsme ho, až když se vrátil k večeři, utmáčený, ale hladový. Jakmile dojedl, odklopýtal nahoru do postele.

Na druhý den, v neděli, už to byl zase ten starý Matthew. Maryny obavy ustoupily, když viděla, jak Matthew spořádal opulentní snídani. I Polly jako by vycítila, že se vše zase vrátilo do normálních kolejí, i když se zdálo, že jí cosi leží na srdci. Za chvilku to vyklopila.

"To se nic nebude konat?" zeptala se naplno.

"A co jako by se mělo ,konat'?" zeptala se Mary.

"No, je přece neděle. Mohli bysme něco uspořádat. To když se Zlatohlávek vrátil po tom, co ho unesli, uspořádali na jeho počest zvláštní závody," podotkla Polly s nadějí v hlase.

"Vsadil bych se, že taky všechny ty závody vyhrál," ucedil Matthew přes topinku s marmeládou.

"To víš, že jo! Byla to slavnost na jeho počest," řekla Polly se vši vážností.

"Žádný závody, ani estrády nebudou," řekl jsem jim. "Jdeme se s Matthewem sami dva projít, co říkáš?"

"Klidně," řekl Matthew.

Vydali jsme se po nábřeží podél řeky.

"Řekla mi, že musí odejít." oznámil jsem mu.

"Já vím," souhlasil Matthew. Povzdechl si. "Tentokrát mi to normálně a v klidu vysvětlila. Minule mi to říkala celá nepřítelna."

Nevyptával jsem se, co mu tehdy řekla. Matthew znovu vzdychl.

"Bude to teď trochu smutný a jednotvárný," řekl. "Ona mě tak nějak naučila vnímat víc svět okolo mě."

"Copak ho nemůžeš vnímat dál? Svět je přece docela zajímavý. Člověk kolem sebe objevuje tolik zajímavých věcí."

"Ale jo, můžu. chci říct, dokonce líp než předtím. Jenom si připadám tak nějak opuštěnej, že to všechno vnímám sám..."

"Když budeš umět přenést to, co vidíš, na papír, budeš se moct o svoje dojmy podělit s ostatními lidmi..." namítl jsem.

"To jo," připustil Matthew. "Nebude to sice to samý - ale bude to něco..."

Zastavil jsem se a vsunul jsem ruku do kapsy.

"Matthewe, něco ti chci dát."

Vyndal jsem malou koženou krabičku a podal jsem mu ji. Matthewovy oči pohasly. Ruce se mu ani nepohnuly.

"No tak, vem si ji," naléhal jsem.

Neochotně si ji vzal a upřel na ni podmračený pohled.

"Otevři ji," pobídl jsem ho.

Zaváhal. Pomaličku a s rostoucí nechutí stiskl úchylku a otevřel víčko.

Rubová strana medaile se na slunci zaleskla.

Matthew se na ni podíval s lhostejností, jež hraničila s odporem. Náhle ztuhl, natáhl krk dopředu a sklonil hlavu, aby se pořádně podíval zblízka. Několik vteřin se ani nepohnul. Pak s úsměvem zvedl hlavu a oči se mu rozzářily.

"Díky,tati... Moc ti děkuju...!" řekl a sklonil hlavu, aby si medaili znovu prohlédl.

Odvedli dobrou práci. Medaile vypadala, jako by na ní bylo odjakživa vyryto:

CHOCKY-UDĚLENA ZA NEOHROŽENÝ ČIN